

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

Prosequuntur omnes Resolutiones de Collocutionibus, & Scriptionibus
vetitis tempore Conclaus. Ex duodecima parte R. P. Diana in eius secundo
tractatu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

*Subsequuntur omnes Resolutiones
de Collocutionibus & Scriptio-
nibus vetitis tempore Conclavis,
Ex duodecima parte R. P. Dia-
na in eius secundo Tractatu.*

RESOL. XCIV.

*An Cardinales loquentes cum aliis existentibus extra
Conclauē de rebus ad electionem pertinentibus, inci-
dant in censuram Papa reſeruatam?*

Et negatiue reſpondetur?

*Et notatur, quod contra colloquentes palam Cardinali-
bus nulla eſt pœna lata ſententia, ſed contra ſecreto
loquentes. Ex part. 12. tract. 2. Reſol. 1.*

§. 1. **R**ESPONDENT aliqui negatiue, quia in
Cap. vbi periculum de elect. in 6. ſic ha-
betur. Nulli fas ſit iſtis Cardinalibus,
vel eorum alicui nuncium mittere, vel ſcripturam: qui
verò contra fecerit ſcripturam mittendo, vel nuncium,
aut cum aliquo illorum ſecrete loquendo, iſſo facto, ſen-
tentiam excommunicationis incurrat: ita ibi. In quibus
verbis vt patet, ſolum excommunicantur ad Cardina-
les in Conclauē exiſtentes ſcripturam, vel nunciū
mittentes. Ergo mittentes à Cardinalibus diſtin-
guuntur: maxime cum in verbis antecedentibus
dixerit Pontifex nulli ad eorū Cardinales aditus
pateat. Ergo perſonæ extra Conclauē exiſtentes,
ſunt quæ huic excommunicationi ſubiiciuntur, non
autem qui intra Conclauē exiſtunt. Itaque hæc ex-
communicatio non comprehendit ipſos Cardina-
les, ſed nuncium, vel ſcripturas mittentes, vel ſe-
cretò alloquentes. Ita docet. Caietan. verb. Excom-
municatio cap. 55. Sayrus libr. 3. capite 35. numero 3.
Filliucius tractatu 14. cap. 4. quaſtione 2. numero 54.
Suarez diſp. 23. ſect. 4. num. 2. Bonacina tom. 3. de cen-
ſur diſp. 2. quaſt. 2. punct. 34. num. 6. Caſtrus Palaus
tom. 6. diſp. 3. punct. 31. num. 1. Sed quid dicendum in
terminis Bullæ Pij IV. reſpondeo etiam negatiue;
nam Pontifex ibi ſic ait. Claſſo Conclauē, nulli ad
colloquium, etiam extra portam Conclauis, etiam Prin-
cipum Oratores, niſi ex magna, & urgenti cauſa à
maiori parte Collegij approbata admittantur. In qui-
bus verbis, vt patet, nulla imponitur excommu-
nicatio Cardinalibus propter locutionem, vnde
Caſtrus Palaus vbi ſuprà num. 1. in fine, ſic ait. Ad-
uerte in fine huius Conſtitutionis Gregorij, Pij IV. in
Bulla eiſdem incipiente. In eligendis Eccleſiarum
Prelatis, excommunicationem ſibi reſeruatam proferre
aduerſus quoscuque etiam Cardinales, qui litteras,
aut cuiuſvis generis ſcripta nuncium vel notam, aut
ſignum miſerint ad eos, qui in Conclauē fuerint, vel
e contra è Conclauē ad eos, qui foris fuerint, & ad-
uerſus quoscuque has litteras, ſcripta, nuncium, vel
notam recipientes. Ex quo iam dubitare non licet
quocumque modo littera, vel nuncius mittatur, ſiue ſe-
cretè ſiue publicè, ſub hac excommunicatione com-
prehendi: neque etiam dubitare licet comprehendi Car-
dinales. Ob locutionem autem præſenti Conſtitu-
tione Pij IV. excommunicatio non iniungitur;
benè tamen in dicto capite vbi periculum. Ita ille.
Et punct. 29. numero 6. Sic etiam aſſerit. In Bul-
la Pij IV. in ordine 63. edita. Anno 1562. cu-

ius initium eſt, In eligendis Eccleſiarum Prela-
tis, Pontifex ſub excommunicatione ipſi reſeruatam pro-
hibet litteras aut cuiuſvis generis ſcripta ad eos qui in
Conclauē erunt ſeu nuncium, vel notam, aut ſignum
mittere, aut recipere, aut è contra, è Conclauē ad eos
qui foris erunt. Insuperque prohibet, & ſi non ſub ex-
communicatione, vt claſſo Conclauē ad colloquia etiam
extra portam Conclauis, etiam Principum Oratores,
niſi ex magna, & urgenti cauſa à maiori parte Colle-
gij approbata admittantur. Hæc Palaus. Itaque
dicendum eſt Pium IV. ad confirmationem eorum,
quæ diſpoſuerat Gregor. X. in d. capite vbi pericu-
lum addidiſſe excommunicationem Papæ reſerua-
tam, non ſolum contra ſcribentes extra Conclauē
intra Conclauē, vt fecerat Gregorius, ſed etiam
Cardinales recipientes litteras, & illas ſcribentes
ex Conclauē ad alios extra Conclauē. Prohibuit
etiam Collocutiones, ſed non cum pœna excom-
municationis; & ita hæc ſententiam præter Pa-
laum vbi ſuprà in terminis Bullæ Pij IV. docet Bo-
nacina como tercio diſputatione 2. quaſtione 2. punct. 34.
numero 9. vbi loquendo de differentia inter Con-
ſtitutionem Pij IV. & capite vbi periculum, ſic aſſer-
rit; Patet differentia inter iſtam, & præcedentem
Excommunicationem. Primo, quod iſta eſt reſeruatam
Summo Pontifici, illa nequaquam. Secundo, in iſta
non ſolum prohibitum eſt mittere litteras, ſcripta, &
ſigna, verum etiam illa recipere: illa verò non imponitur
excommunicatio recipientibus. Tertio in illa prohibitum
eſt ſub excommunicatione ſecrete loqui, in hac verò
Conſtitutione prohibitum quidem eſt, ſed non ſub cen-
ſura. Hæc Bonacina, cui etiam adde Iosephum Gi-
balinum in Synopſi cenſurarum verbo Electio nume-
ro 6.

2. Itaque dicendum eſt, in dicta Conſtitutione
non inueniri cenſuram latam reſeruatam contra col-
loquentes, ſed contra ſcribentes ex Conclauē ad
alios exiſtentes extra Conclauē, vel ſcribentes Car-
dinalibus, vel aliis exiſtentibus in Conclauē.

3. Et tandem non deſeram hic apponere verba
Parris Theſauri in praxi de pœnis par. 2. verb.
Conclauē, capite 2. §. Item Pius. vbi ſic ait, Nota
quod contra colloquentes palam Cardinalibus nulla eſt
pœna lata ſententia, ex prædictis, Itaque ſolum ij, qui
ſecrete loquuntur cum Cardinalibus in conclauē exiſten-
tibus incurrant excommunicationem non reſeruatam:
ipſi autem Cardinales ſecrete loquentes cum adue-
nientibus, non incurrant ullam cenſuram. Ita The-
ſaurus.

RESOL. XCV.

*Rationes pro affirmatiua ſententia adducuntur, ſed ne-
gatiua firmatur?*

*Et docetur, quod mens legis magis eſt attendenda, quam
verba?*

*Et explanatur legem pœnalem extendendam eſſe ad
alium caſum, quando militat eadem ratio.*

*Et quod in his, quæ per rationem legis comprehen-
duntur, non dicitur fieri interpretatio extenſiua,
ſed comprehenſiua? Ex part. 12. tract. 2. Reſo-
lut. 2.*

§. 1. **S**ed his non obſtantibus affirmatiua ſenten-
tiam aliqui ſatis probabilem exiſtimabunt,
nempe Cardinales non ſolum mittentes litteras, &
nuncium ad alios extra Conclauē exiſtentes, ſed
etiam cum ipſis colloquentes in cenſuram reſerua-
tam Pij IV. incidere.

2. Probatum

2. Probatur Primò hæc opinio, quia legis mens magis est attendenda, quam verba, vt patet ex *l. feri- res, ff. de legib. non aliter, ff. de legat. 3. l. nominis, & rei, §. verbum ex legibus, ff. de verb. signific. & tenet Suedus decif. 35. numero 14. Ferrer, in *Constit. Catal. Gloss. 4. num. 66.* vnde Bartholomæus Humada in *schol. ad Glossam, Lopez l. 57. tit. 5. part. 1. gloss. 2. numero 7.* docet ex Baldo in dicta *l. feri,* quod non solum recedere debemus à verbis legis, & seruare mentem, vbi est expressa, sed etiam vbi mens, seu ratio non est expressa, sed certum est Summum Pontificem Pium IV. in dicta Constitutione aliam non habuisse mentem ac finem, quam ob solam Pontificis electionem Cardinales ab omni communicatione cum aliis extra Conclauem se abstinerent, vnde prohibuit sub censura sibi seruata ad eos mittere licteras, nuncium, &c. Ergo quanto magis dicendum voluisse Cardinalibus prohibere colloquutionem cum Rege, & Ne supradictis, cum lingua magis vrgeat, & vim habet, quam calamus.*

3. Quam probatur, & confirmatur hæc opinio, quia in Bulla Pij IV. §. *Clauis & §. litteras* versantur, & respiciunt vnã eandemque materiam, videlicet remotionem ab omni communicatione cum existentibus extra Conclauem, prohibendo colloquutiones, litteras, mandata, notas, signa, ergo licet materialiter videantur duo §§. distincti, sunt tamen formaliter vnus, & idem, & idem in Rub. §. *litteras* dicitur *Clauis Conclauis litteras, & signa similiter prohibentur.* Nota dictionem *similiter*, quæ est repetitiua, vt obseruat Ruinus *conf. 169. numero 2. vol. 2. & Surdus decif. 88. num. 15.* Vnde inducete dispositionem similem præcedenti, dixit Sacra Rota coram Seraphino *rom. 2. decif. 1384. num. 1.* Ergo censura lata in dicto §. *litteras* cadit etiam, & includit antecedentem §. *Clauis*, & ideo non solum mittentes, & recipientes litteras, vel scripturas, sed etiam colloquentes cum his qui extra Conclauem existunt de rebus pertinentibus ad Electionem, in excommunicationem incidere dicendum erit, cum vtroque par sit ratio, vt statim videbimus, & alioquin contra Regulam *cum quis de regulis iuris* in 6. quod vna via denegatur, altera concederetur, vnde Petr. Peckius in dictam Regulam sic ait. *Quoniam in omnibus dispositionibus, & publicis, & priuatis scripturæ sententiæ, & menti cedere æquum est, cum ratio legis lex sit, & non legis verba capianda sint, sed legislatoris intentio spectari debeat, optima sane ratione constitutum fuit, quod cum quid alicui vna via per legem prohiberetur ad id alia via, sub velamento, & prætextu verborum, contra legis mentem admitti non debet.* Ita ille Cui adde Varnesium *vol. 2. consil. 459. num. 2. Vela dist. 10. num. 59. Sesse decif. 28. num. 11. Larrea Decif. Granat. 1. num. 45. lib. 1. Sanchez de matrim. lib. 10. disp. 8. num. 20.* & alij afferentes absurdum esse, quod vna via denegatur altera concedere: Sed hoc eueniret in casu nostro, nam ad euitandam omnimodam communicationem cum aliis extra Conclauem denegarentur sub censura latæ sententiæ scripturæ, & mandata per nuncium, sed concederentur sine incurfu censurarum colloquia.

4. Probatur tertio, quia non pauci, nec contentemendi, imò magni nominis Doctores asserunt etiam legem pœnalem extendendam esse ad alium casum, quando militat eadem ratio & ita per Textum in *l. 2. vers. si Curatores, ff. ad Tertull. & in cap. si postquam, cum gloss. de elect. in 6. docet Alphonsus Modicius in §. *lex est insti. de iur. gent. dub. 54. numero 1.* Quia, vbi est eadem ratio, & omnimoda similitudo, debet esse eadem iuris dispositio, etiam in pœnalibus: quia tunc non dicitur fieri extensio, sed quedam declaratio, vt notat *Gloss. singularis in cap. 1. in verb. Italia de temp. ordinand. lib. 6. quam pro singulari commendat Panormitanus in cap. nihil columna, antepenult. de elect. & in cap. fin. columna. 2. de rescript.* Et hæc omnia latè firmat ex Neotericis Gutierrez *pract. 99. lib. 3. quest. 17. num. 83.* vbi probat, quod in quacunque materia sumus, vbi habet locum ratio legis, ibi quoque locum debet habere ipsa lex *l. illud, ff. ad l. Aquiliam. l. à Titio, cum similibus, ff. de verb. obligationibus. Mantie. de coniecturis vltimarum voluntatum lib. 2. cap. 11. num. 20. Tiraquell. de causis cessantibus part. 1. num. 151. Becc. conf. 89. num. 10. Decian. conf. 76. num. 10. lib. 2. Mascard. de probat. concl. 1162. num. 4. & prius conclus. 312. num. 9. Adde Barb. consil. 10. numero 11. 12. & 19. lib. 2.* Hinc est, quod in his quæ per rationem legis comprehenduntur non dicitur fieri interpretatio extensiuæ, sed comprehensiuæ, Rolandus à Valle *conf. 27. num. 6. cum segg. lib. 1. Molina lib. 1. de Hispan. primogen. cap. 5. num. 12.* Vnde in tali casu non dicitur lex extendi, sed includi ille casus sub eiusdem legis dispositione, latè Crauer, de *Antiquit. temp. 4. part. princip. in princip. num. 91.* cum sequentibus & Parisius *conf. 22. numero 20. lib. 2.* quibus adde Antonium Frances in *Pastor. Regul. part. 2. quest. 10. num. 52.* Ergo cum ex supradictis pateat ex identitate rationis legem pœnalem esse extendendam, à fortiori dicendum est in casu nostro Constitutionem Pij IV. contra Cardinales, mittentes, litteras, & nuncium extra Conclauem ad alios, extendendam esse ad Cardinales cum ipsis colloquentes, nam in hoc casu militat eadem, imò maior ratio: vnde ex superius allatis patet opinio hæc affirmatiuam cui ego ad hæc Eminentissimis DD. Cardinalibus confulerem, esse satis probabilem. Illa tamen non obstante, existimo opinionem negatiuam Castri Palai, & Bonacinz non carere probabilitate, & ideo illam sequentes non damnarem. Nam in materia, censurarum respicitur communiter à Doctoribus argumentum à simili, vt notat Amicus in *Curs. Theologic. tom. 7. disputatione 31. sect. 3. numero 58. & alij* imò & à fortiori, vnde verba interpretanda sunt, vt iacent, & sonant. * Pœnetenim, ad alios casus non sunt extendendæ, sed restringendæ, *l. factum cuique, §. in pœnalibus, ff. de Reg. iur. capite in pœnis eodem tit. in 6. docet Surdus de aliment. tit. 1. questione 51. numero 12. Burgos de Paz. conf. 8. numero 2.* etiam si extensio efficeretur ex similitudine rationis, vt docet Gironda de *privileg. explicat. numero 540. Duchas Regul. 281.* cum aliis communiter. Ergo, cum Pius IV. fulminauerit sententiam excommunicationis contra Cardinales mittentes, & recipientes litteras, nuncium, &c. non est extendenda ad colloquentes, nam, si istos voluisset comprehendere, expressisset, vt fecit, contra mittentes, & recipientes litteras. Ergo dum non expressit, comprehendere non voluit, quia vt diximus, si voluisset expressisset *leg. vnica, cap. fin. autem, C. de caduc. tollen. cap. 2. de transf. Prælat. Tiraquellus in leg. si vnquam, verb. libertis, numero 3. C. de renocan. donat. Surdus conf. 88. numero 4. Gutierrez Pract. 99. lib. 3. quest. 22. numero 7. & alij.* Sed si aliquis veller stare in hac opinione quod Cardinales loquentes de rebus pertinentibus ad Electionem non incidant in censuram Papæ seruata, restat videre an saltem Cardinales in tali casu peccent mortaliter.*

Ref. 62. §. i. in fine, & in aliis eius annotat. & in rom. 5. tr. 1. Ref. 90. §. 2. & vlt. & ibi in tr. 3. Ref. 34. §. Nec valer. ad medium, & ibidem in tr. 9. Ref. 35. §. 1. & in Ref. 55. §. Adde, & in Ref. 78. §. 1. & 2. & ibi in tr. 10. Ref. 122. §. 2. ad medium, vers. Vnde, & in tom. 6. tr. 1. Ref. 79. & in to. 7. tr. 1. R. 1. §. Hæc paulo post initio, à vers. tamen lex. Et pro interpretatione comprehensionis, & non extensiuæ contenta in hoc textu late sup. in tr. 1. Ref. 128. §. Probatur tertio, ad medium, à vers. Hinc est, & in to. 2. tr. 1. Ref. 179. §. 2. ante medium, & in tom. 3. tr. 2. Ref. 47. §. Et hæc ante medium, vers. nec dicitur extensio, & in to. 7. tr. 1. Ref. 1. §. Nec obstat primo, ad medium, à vers. Et in tali casu, in Ref. 3. §. 1. prope finem, & in Ref. 304. §. Confirmatur, & in Ref. 313. §. Sed hæc à lin. 5. * Sup. hæc pœna in omnibus Ref. & §§. not. primæ huius §.

Ref. 62. §. i. in fine, & in aliis eius annotat. & in rom. 5. tr. 1. Ref. 90. §. 2. & vlt. & ibi in tr. 3. Ref. 34. §. Nec valer. ad medium, & ibidem in tr. 9. Ref. 35. §. 1. & in Ref. 55. §. Adde, & in Ref. 78. §. 1. & 2. & ibi in tr. 10. Ref. 122. §. 2. ad medium, vers. Vnde, & in tom. 6. tr. 1. Ref. 79. & in to. 7. tr. 1. R. 1. §. Hæc paulo post initio, à vers. tamen lex. Et pro interpretatione comprehensionis, & non extensiuæ contenta in hoc textu late sup. in tr. 1. Ref. 128. §. Probatur tertio, ad medium, à vers. Hinc est, & in to. 2. tr. 1. Ref. 179. §. 2. ante medium, & in tom. 3. tr. 2. Ref. 47. §. Et hæc ante medium, vers. nec dicitur extensio, & in to. 7. tr. 1. Ref. 1. §. Nec obstat primo, ad medium, à vers. Et in tali casu, in Ref. 3. §. 1. prope finem, & in Ref. 304. §. Confirmatur, & in Ref. 313. §. Sed hæc à lin. 5. * Sup. hæc pœna in omnibus Ref. & §§. not. primæ huius §.

NATI
 TRIBUN
 X
 III

hoc hoc la. supra in Ref. 1. Pro- cap. si postquam, cum gloss. de elect. in 6. docet Alphonsus Modicius in §. *lex est insti. de iur. gent. dub. 54. numero 1.* Quia, vbi est eadem ratio, & omnimoda similitudo, debet esse eadem iuris dispositio, etiam in pœnalibus: quia tunc non dicitur fieri extensio, sed quedam declaratio, vt notat *Gloss. singularis in cap. 1. in verb. Italia de temp. ordinand. lib. 6. quam pro singulari commendat Panormitanus in cap. nihil columna, antepenult. de elect. & in cap. fin. columna. 2. de rescript.* Et hæc omnia latè firmat ex Neotericis Gutierrez *pract. 99. lib. 3. quest. 17. num. 83.* vbi probat, quod in quacunque materia sumus, vbi habet locum ratio legis, ibi quoque locum debet habere ipsa lex *l. illud, ff. ad l. Aquiliam. l. à Titio, cum similibus, ff. de verb. obligationibus. Mantie. de coniecturis vltimarum voluntatum lib. 2. cap. 11. num. 20. Tiraquell. de causis cessantibus part. 1. num. 151. Becc. conf. 89. num. 10. Decian. conf. 76. num. 10. lib. 2. Mascard. de probat. concl. 1162. num. 4. & prius conclus. 312. num. 9. Adde Barb. consil. 10. numero 11. 12. & 19. lib. 2.* Hinc est, quod in his quæ per rationem legis comprehenduntur non dicitur fieri interpretatio extensiuæ, sed comprehensiuæ, Rolandus à Valle *conf. 27. num. 6. cum segg. lib. 1. Molina lib. 1. de Hispan. primogen. cap. 5. num. 12.* Vnde in tali casu non dicitur lex extendi, sed includi ille casus sub eiusdem legis dispositione, latè Crauer, de *Antiquit. temp. 4. part. princip. in princip. num. 91.* cum sequentibus & Parisius *conf. 22. numero 20. lib. 2.* quibus adde Antonium Frances in *Pastor. Regul. part. 2. quest. 10. num. 52.* Ergo cum ex supradictis pateat ex identitate rationis legem pœnalem esse extendendam, à fortiori dicendum est in casu nostro Constitutionem Pij IV. contra Cardinales, mittentes, litteras, & nuncium extra Conclauem ad alios, extendendam esse ad Cardinales cum ipsis colloquentes, nam in hoc casu militat eadem, imò maior ratio: vnde ex superius allatis patet opinio hæc affirmatiuam cui ego ad hæc Eminentissimis DD. Cardinalibus confulerem, esse satis probabilem. Illa tamen non obstante, existimo opinionem negatiuam Castri Palai, & Bonacinz non carere probabilitate, & ideo illam sequentes non damnarem. Nam in materia, censurarum respicitur communiter à Doctoribus argumentum à simili, vt notat Amicus in *Curs. Theologic. tom. 7. disputatione 31. sect. 3. numero 58. & alij* imò & à fortiori, vnde verba interpretanda sunt, vt iacent, & sonant. * Pœnetenim, ad alios casus non sunt extendendæ, sed restringendæ, *l. factum cuique, §. in pœnalibus, ff. de Reg. iur. capite in pœnis eodem tit. in 6. docet Surdus de aliment. tit. 1. questione 51. numero 12. Burgos de Paz. conf. 8. numero 2.* etiam si extensio efficeretur ex similitudine rationis, vt docet Gironda de *privileg. explicat. numero 540. Duchas Regul. 281.* cum aliis communiter. Ergo, cum Pius IV. fulminauerit sententiam excommunicationis contra Cardinales mittentes, & recipientes litteras, nuncium, &c. non est extendenda ad colloquentes, nam, si istos voluisset comprehendere, expressisset, vt fecit, contra mittentes, & recipientes litteras. Ergo dum non expressit, comprehendere non voluit, quia vt diximus, si voluisset expressisset *leg. vnica, cap. fin. autem, C. de caduc. tollen. cap. 2. de transf. Prælat. Tiraquellus in leg. si vnquam, verb. libertis, numero 3. C. de renocan. donat. Surdus conf. 88. numero 4. Gutierrez Pract. 99. lib. 3. quest. 22. numero 7. & alij.* Sed si aliquis veller stare in hac opinione quod Cardinales loquentes de rebus pertinentibus ad Electionem non incidant in censuram Papæ seruata, restat videre an saltem Cardinales in tali casu peccent mortaliter.

RESOL. XCVI.

An Cardinales loquentes cum aliis existentibus extra Conclauem de rebus pertinentibus ad electionem peccent saltem mortaliter?

Et deducitur, quod si necessitate urgente Sacerdos absque praua confessione celebraverit, Quam primum confiteatur, & quia sunt verba imperatiua non important praeceptum ad mortale, sed consilium, & adhortationem.

Et docetur, quod consuetudo, & obseruantia subsequens est optima legum interpres? Ex part. 12. tract. 2. Ref. 3.

§. 1. Negatinè prima facie videtur respondendum: nam Pius IV. sic ait. *Claufo Conclauis nulli ad colloquium admittantur* * Quae quidem verba cum sint imperatiua, non inducunt praeceptum aliquod, quia sunt simplicia quaedam verba; Et quando Ius, vel Superior aliquid sub culpa praecipere volunt, fortioribus terminis vti solent. Et ita hanc sententiam generaliter, & absque vlla limitatione docet Bordonus in *conf. regul. tom. 2. resol. 61. quast. 9. nu. 27.* Patrum Thomistarum decus Cardinalis Caietanus 2. 2. *quast. 186. art. 9. circa solut. ad 2.* Castro *lib. 1. deleg. poen. cap. 5. docum. 4.* Salon. 2. 2. *quast. 77. art. 2. controuers. 8. col. 3. vers. Ex his sequitur.* Carbon. de *legib. lib. 7. diff. 4 ad fin.* Confirmatur haec opinio auctoritate Petri de Ledefma in *Summa Tom. 1. de Eucharist. c. 11. artic. 9. conclus.* Villalobos in *Summa tom. 1. tract. 7. diff. 37. num. 7.* Tamburin. *opusculo de Commun. cap. 1. §. 6. nu. 49.* Lud. de S. Ioanne *quast. 7. de Eucharist. art. 7. dub. 1. in fin. pag. 264.* Martin. de S. Ioseph. *lib. 1. tract. 7. de Eucharist. num. 19.* asserentium verba Concilij Tridentini *sess. 13. cap. 5.* Quod si necessitate urgente Sacerdos absque praua confessione celebraverit, quamprimum confiteatur, quia sunt verba imperatiua, non important praeceptum ad mortale, sed consilium & adhortationem. Et ad plurimum verba imperatiua, important tantum praeceptum sub veniali, tradunt Nauarrus *cap. 12. num. 49.* Emanuel Sa *verb. lex. num. 6.* Sayrus in *Clauis Regia lib. 3. cap. 7. num. 2. & alij.*

Sup hoc infra in §. vlt. huius Resol. & in aliis eius annot.

2. His tamen non obstantibus puto affirmatiuam sententiam tenendam esse. Probatur primò, quia supradicta opinio Caietani, & aliorum procedit quando materia non est grauis, sed quando verba imperatiua versantur circa materiam grauem, & quae plurimum interest Reipublicae, tum dicta verba importare praeceptum sub mortali, tradunt communiter Doctores, vt Castros Palaus *tom. 1. tract. 3. disp. 1. punct. 9. num. 2.* Vasquez in 1. 2. *tom. 2. disp. 178. cap. 3. num. 21.* Sanchez de *matrim. lib. 4. disp. 23. num. 12.* & in *Summa tom. 2. lib. 6. cap. 4. num. 26.* Merolla. *tom. 2. disp. 4. cap. 3. diff. 1. num. 110.* & alij. Quod patet ex Clement. *Exiui, §. item quia, vers. nos itaque de verb. significat.* vbi Pontifex expressè dicit, verba imperatiui nec continere praeceptum, nec ei aequipollere, & statim ex materiae grauitate praeceptum collegit. Sed in nostro casu materia praecepti est in re grauissima, quae importat, & conducit ad bonum vniuersale totius Ecclesiae, videlicet ad liberam, & rectam electionem Summi Pontificis. Ergo verba supradicta Pij IV. licet imperatiua, praeceptum sub mortali continere omnino dicendum est. Et ita interpretata est dicta verba Pij IV. consuetudo, & obseruantia subsequens, quae est optima legum interpres l. *minimè, ff. de legibus l. si de interpretatione, ff. eod. tit. cap. cum de consuetud. Sylluan. conf. 88. num. 27.* Tiraq. De *nobil. capite 10. num. 9.* Afflic.

Ad haec obsecro, quod haec duo nomina consuetudo & obseruatiua au-

Neap. *decif. 166. num. 9. & decif. 173. numero 3.* Menoch *conf. 32. numero 44. & conf. 390. num. 21. conf. 577. num. 2. & 3. vol. 3.* Mascard. de *probat. conclus. 1415 numero 10.* Bruno à Sole in *locis commun. verb. consuetudo 6.* Cardof. in *praxi Iudicum, & Aduocat. eod. vob. numero 3.* Cald. Pereira in l. si curatorem, C. de in integr. restit. minor. *verb. contractum num. 29.* Beller. *disquis. cleric. p. 1. tit. de Clerico debitoro, §. 12.* Mendez à Castro in *praxi Lusit. lib. 2. cap. 1. numero 12.* Camil. Borell. in *Summa omnium decif. tit. 14. numero 88.* Cened. *praetic. & canon. qq. lib. 1. quastione 3. numero 11.* cum aliis, quibus adde Ioannem Præpositum in *cap. 2. num. 14.* & Amicum in *Curso Theolog. tom. 5. disp. 5. sect. 8. num. 204.* asserentes, obligationem ad mortale solo verbo imperatiuo declarare praxim, & consuetudinem. Et idè loquentes de verbis imperatiuis asserunt plures standum esse consuetudini acceptanti, & intelligenti ea verba. Si enim ita explicuit tanquam verba praecepti, continebunt praeceptum; si verò tanquam verba consilij continebunt consilium. Vbi autem consuetudo nihil explicuit, spectanda esse materiam, & si ea magni ponderis, & necessitatis sit, & ita verisimile sit, eam sic à superiore ponderatam, continebunt praeceptum; secus autem si non. Sic Anton. in *cap. nam concupiscentiam in fine de confit.* & ibi Panorum, *num. 4. Imol. num. 10. Felin. numero 8. vers. De aliquibus autem verb.* Alex. de Neuo *numero 26.* Angel. *verb. lex. num. 3.* & ibi Tab. *quast. 28. num. 29.* Armilla *num. 4.* Sylueft. *verb. Praeceptum quast. 2.* Euerard. in *suis topicis loco ab aequipollentib. num. 11.* Sanchez *temo 2. Summa lib. 6. cap. 4. num. 39. & alij.* Sed in casu de quo loquimur, etiam si non adesset, consuetudo, quod negamus, tamen materia est ita grauis, vt grauior esse non possit, videlicet, vt diximus, media ad rectam electionem Pontificis. Ergo in dictis verbis imperatiuis praeceptum sub mortali Pium IV. imposuisse, manifestè apparet, nec aliter sentiendum puto.

3. Ad autoritatem desumptam ex verbis Concilij Tridentini vbi supra, Respondeo contra Ledefnam, & alios, verba illa imperatiua, vt ego * alibi probaui, inducere obligationem sub mortali, quia versantur, vt est in casu nostro circa materiam grauem, ita etiam interpretante consuetudine. Et ita docet Amicus *loco citato num. 204.* Et me citato *Dicastillus de Sacram. tom. 1. tract. 4. disp. 9. dub. 9. num. 176.* & me citato *Leandrus de Sacram. tom. 2. trat. 7. disp. 7. quast. 46.* & me citato *Eminentiss. Card. Lugo de Euchar. disp. 14. sect. 7.* & me citato *Auerfa de Sacram. Eucharistiae. quast. 8. sec. 7.* & me citato *Francisco de Lugo de Sacram. l. 4. c. 6. q. 8. nu. 61.* & me citato *Paulus Maria Quartus, in Rubricis Missalis Romani p. 3. tit. 8. sect. 3. dub. 6.* & me citato *Trollenx, de Sacram. l. 3. c. 6. dub. 4. q. 4. n. 26.* & me citato *Eligius Bassatus de bo Communio sacra n. 59.* & me citato *Calpennis in Curso Theolog. tom. 3. tract. 22. disp. 9. sec. 2. num. 26.* cum aliis communiter.

RESOL. XCVII.

An Collocutiones, & Scriptiones, quae ordinantur ad Bonam electionem futuri Pontificis, prohibeantur in Bulla Pij IV. in eligendis, &c. Et opinio negatiua afferitur.

Et docetur, quod mens Legislatoris, & finis legis colligitur ex eius proœmio. Et probatur, quod quando cessat finis adequatus, & fundamentalis legis etiam in particulari, lex non obligat.

Et

Et quod lex fundata in presumptione, ipsa deficiente, non adstringit? Ex part. 12. tract. 2. Ref. 4.

§. 1. IN Bulla sic habetur, Clauſo Conclauſi nulli ad colloquium etiam extra portam Conclauſi, etiam maiori parte Collegij approbanda admittantur, Littere uero, aut cuiusuis generis ſcripta ad eos qui in Conclauſi erant, ſeu nuncium, uel notam, aut ſignum mittere, ſeu recipere, aut contra, e Conclauſi ad eos qui foris erunt, nullo modo liceat, qui contra fecerint, quacumque dignitate, etiamſi Cardinalatus honore preſequeant, poene excommunicationis lata ſententia ſubiaceant, abſoluendi facultate, præterquam in mortis articulo, ſoli Pontifici Maximo reſeruaſi, à quo nihilominus pro qualitate delicti ultra dictam excommunicationis poenam puniendi erunt.

2. Ad dubium propoſitum negatiuè uidetur reſpondendum, quia in hoc caſu ceſſat finis legis ſcriptionis prohibentis.

3. Probatuſi eo quod mens Legislatoris, & ſignis legis colligitur ex eius proœmio, ut patet ex l. ſi. ff. de Hæredibus inſtit. & ibi Bartolus, Baldus, Angelus, & Inola. Idem habetur in l. 1. de orig. Iuris, & docent Molina de primogen. lib. 1. cap. 5. num. 14. & 35. Gutierrez præct. lib. 1. quaſt. 27. num. 90. & 91. Hurtadus tom. 1. tract. 2. cap. 2. reſol. 3. num. 30. Soccin. de conſeſſ. ſollicit. tract. 1. cap. 7. num. 4. Panormitanus in cap. aduerſus de immun. Eccl. num. 2. Nauarrus in cap. ſi quando de reſcrip. except. 8. num. 1. Oldradus conſ. 103. Titaquellus tit. ceſſante cauſa limit. n. 90. & 91. Paz conſ. 92. num. 6. Quintana Dueñas tom. 1. tract. 3. ſingul. 18. num. 8. Salas de legib. diſput. 17. ſect. 9. num. 13. & alij. Sed ut patet in §. 1. Bullæ Pij IV. finis ſuæ Conſtitutionis fuit, tollere abuſum qui libertæ, rectæ & maturæ Electioni Pontificis obſtare poterant, & ideo Bonacina tom. 3. diſput. 2. quaſt. 2. punct. 35. num. 13. & Caſtus Palaus num. 6. diſput. 1. punct. 18. num. 6. cum Joſepho Gibalino in Synopſi Cenſurarum ver. Electio num. 6. docent finem dictæ Bullæ Pij IV. eſſe, ut electio futuri Pontificis libera omnino ſit. Et Sayrus de cenſur. lib. 3. cap. 3. num. 2. ait, materiam Canonis ubi periculum in 6. eſſe occaſionem differendi, uel turbandi electionem Summi Pontificis. Ergo quando colloctiones cum Cardinalibus, uel ſcripturæ ad eos miſſæ nullum continent abuſum, nullam occaſionem differendi, uel turbandi electionem Pontificis, imò conducunt, & ordinantur, & efficiunt, ut actu ſequatur ſubita, recta, libera & matura electio ipſius Pontificis, ut eſt finis, & uoluntas dictarum Conſtitutionum, in tali caſu dicendum uidetur ita colloquentes, & ſcribentes neque peccare mortaliter, nec incidere in cenſuras.

4. Probatuſi hæc opinio, quia quando ceſſat finis adæquatus, & fundamentalis legis etiam in particulari, lex non obligat, & lex fundata in præſumptione, ipſa deficiente non adſtringit.

5. Probatuſi primo ex iure Canonico, ut patet in cap. miramur, de ſeruis non ordinandis, iuncto cap. multis, de at. & qual. cap. cum ceſſante de appellatio. lib. cap. quorundam de iudic. cap. Marchion. 1. quaſt. 2. cap. ſi. de Reg. iuris, & gloſſa verſ. ſeruatorum in cap. ita quorundam de Iudais.

6. Probatuſi, ex iure ciuili, ut patet ex l. quod diſtum 32. ff. de pactis, l. adigere 6. §. quamuis de iure patronatus l. illud 9. ff. ad legem Aquiliam, ita demum, ſi de adminiſtr. tutor. l. quod ait lex, ff. de dinor. iis, l. 1. §. vltim. ff. de alimentis legatis, & Gloſſ. verb. prouidentia, & uerbo filio procedente lib. 2. verſ. & ſi extraneum, ff. de uulgari.

Tom. IX.

7. Et tandem probatur auctoritate Doctorum, ita Granadus in 1. 2. controu. 7. tract. 3. p. 2. diſput. 15. ſect. 2. & alij quos alibi adduxi, & ad ſatietatem adducit Franciſcus Soula in Bullam Clementis VIII. de largitione munerum fundam. 2. num. 24. quibus nunc addo Martinum de S. Joſeph poſt Regulam S. Franciſci fol. 437. numer. 7. & me citato Roccaful. tom. 1. p. 3. lib. 6. de lege humana in communi capite 15. & me citato Crescent. in Praſidio Romano lib. 3. numer. 28 & me citato Bertrand. Loth. in Reſol. Theol. tractat. 2. artic. 8. & Tamburin. vir. doct. & amiciff. in decal. tom. 1. lib. 2. cap. 1. §. 10. num. 3. & me citato Pollachus in uacat. epidem. p. 1. num. 65. & me citato Caramuel in Theologia regulari diſp. 5. nu. 50. & me citato Poſſentius uerb. lex, in collect. reſponſionum moralium tit. de Monialibus, inq. 2. n. 52. Et nota quod Granadus addit ſupra ſect. 3. num. 24. Satis eſſe probabiliter cognofci ceſſare adæquatam rationem legis, ut licet poſſit non ſeruari? dummodo, ut obſeruat Roccaful. ubi ſup. Abſit ſcandalum, & rectè procedatur in rei ueritate, non uerò ſimulatione, fingendo deſicere, & ceſſare finem legis in particulari, cum minime deſiciat. Vnde ex his aliqui non poſſunt intelligere, quomodo Pius IV. & Gregorius X. qui nihil aliud intendunt in ſuis Conſtitutionibus, quam optimam Pontificis electionem, quod poſtea uelint eos excommunicationis nexu vinciri qui ſcriptiones adhibent tanquam media probabilia opportuna, imò, & forſan neceſſaria ad adiuuandam, & efficiendam dictam electionem, ideo putant in dictis Conſtitutionibus ſolum prohiberi litteras, quæ tanquam abuſus tendere poſſunt ad differendam, turbandam, & impediendam liberam reſectam, & maturam Pontificis aſſumptionem, non autem colloctiones, litteras &c. quæ illam adiuuare poſſunt, & ad hunc finem adhibentur.

RESOL. XCVIII

Opinio affirmatiua firmatur.

Et explanatur, quod aliquando lex fundatur in periculo facti, uel delicti, & uirumque explicatur, quomodo debeat intelligi.

Et additur, quod opinio, qua docet, ceſſante fine legis, ceſſare obligationem legis etiam in caſu particulari, eſt contra communem? Ex part. 12. tract. 2. Reſolut. 5.

§. 1. Verum ſupradicta opinio, licet prima fronte ſpecioſa uideatur, quam ego olim ſpeculatiuè loquendo, probabilem cenſui, aſſertendo ceſſante legis fine, non obligate legem etiam in particulari, nunc tamen omnino exiſtimo præctice in noſtro caſu non eſſe hanc ſententiam conſulendam. Durum enim mihi uidetur in re tam graui relinquere iudicium de ceſſatione legis, non ſolum omnibus Eminentiſſimis Cardinalibus, ſed etiam ſecularibus, itaut poſſint impunè ſcribere, & colloqui cum ipſis, quoties probabiliter dictas colloctiones, uel litteras exiſtimarent conducere ad bonam electionem Pontificis; atque ideo non addeſſe in illis abuſum, ſed ceſſare finem legis. Et vnus ſcriberet contrarium, quod ſcriberet alter, & ideo vnusquisque diceret, quod ceſſat finis legis in ſuo caſu. Vnde ſi hæc opinio eſſet admittenda, dubitarem quod Sacrum Conclauſe, & eius Rotæ magis frequentarentur, quam Poſta Paſcuini, & Conſtitutiones Pontificiæ tam arctæ deſeruirent de uento, & in fumum tranſirent, & electio Summi Pontificis uſque ad Kalendas Græcas differretur. Ideo negatiua ſententiæ, quam certam

Alibi in to. 6. tr. 1. Ref. 70. 71. & 72. & ibi in tr. 3. Ref. 16. §. vlt. à lin. 5. & ibi in tr. 8. ex doctrina Ref. 57. §. vlt. & in tom. 1. tra. 5. Ref. 45. à lin. 4. & uerſ. Proinde & in tom. 5. tra. 8. ex doctrina ref. 10. & in to. 7. tr. 3. Ref. 3. prope finem, à uerſ. Et factis, & hic in Ref. ſeq. per rot. ſignantes in §. vlt.

Mm 3 tant

tam existimo, adhaerendum puto, profus affirmati-
uam refellendo.

Sup. doctri-
na contenta
in hoc &
duob. seqq.
§§. lege in
tom. 7. tr. 1.
ex Ref. 308.
§. Nec. ad
lin. 12. & in
tom. 6. tr. 1.
Ref. 69. &
alias eius
primæ notæ.
& si placet
etiam alias
eius annot.

2. Dico igitur, quod lex aliquando fundatur in
periculo facti, vel delicti, quando enim lex, seu
præceptum fundatur præsumptione facti, vel deli-
cti, si factum, vel delictum cessat, cessat etiam ob-
ligatio legis, ut fuisse institutus hæres alicuius, non
fecisti inuentarium, præsumitur, quod bona hæ-
reditatis abscondisti, & propterea es condemnatus
ultra vires: si reuera non abscondisti, non teneris
in conscientia. At quando lex, seu præceptum fun-
datur in periculo facti, vel delicti, etsi delictum,
seu factum, cesset in aliquo casu speciali, quia
non cessat generaliter, & absolute, id est non cessat
ab entitate præcepta in se, ideo non cessat lex, ne-
que præceptum. Ideo contractus minoris, vel pu-
pilli sine auctoritate tutoris, & aliis conditionibus
requisitis non valet, etsi cesset omnis fraus, Sic obli-
gatio dotis, renunciatio illius, donatio vxoris fa-
cta marito, renunciatio legitimæ, confessio Sacra-
menti, electio, & alia similia, si fiant sine solem-
nitatibus, etiam sine fraude, non valent, etsi alia
viget lex, quia non fundatur in facto, seu deli-
cto præsumpto, sed in periculo facti, id est
quod factum, seu delictum in ea re esse potuit,
etsi actu non sit. Ita ex Pontio, Suarez, Salas,
Bonacina, & aliis, docet hæc omnia Ferdinand.
à Castro Palao tom. 1. tractat. 3. disp. 1. punct. 14.
num. 13. Quibus addè Ianuarius de Casibus refer-
uatis resol. 34. num. 14. & nouissimè Angelum
Boslium Variar. tom. 3. tit. 16. §. vnic. numero 11.
& 12.

3. Hoc supposito, sic argumentor. Quando lex
præsumitur, & fundatur non in delicto, sed in pe-
riculo delicti, illo deficiente adhuc lex obligat, sed
in nostro casu, constitutiones Pontificiæ non fun-
dantur, nec præsumunt factum, vel delictum, sed
periculum facti, & delicti: ergo etiam deficiente
præsumptione, & delicto obligabunt.

4. Probo minorem ex verbis Bullæ Pij IV. §. 2.
ibi, Nos quantum cum Deo possumus futuris periculis
occurrere volentes &c. Et ideo dixit Bonacina vbi in-
fira num. 10. quod Summus Pontifex ad præcauenda pe-
ricula prohibet mitti scripta cuiusvis generis, &c.
Quod confirmatur ex illis verbis Greg. X. in cap.
vbi periculum, pro his tantum, quæ ad electionis nego-
cium pertinent vocaretur, &c. videlicet ait, Glossa,
Aduocati, & Religiosi. Ergo non prohibentur tan-
tum collocutiones quæ continent abusus & delictum, sed
etiam locutiones absque abusu, & delicto, imò licitas
in ordine ad rectam electionem Pontificis. Itaque
axioma illud Iuriconsultorum, ac Theologorum,
legem fundatam in præsumptione, si præsumptio
deficit non obligare, & cessante fine legis, legem
non attere, intelligenda sunt, ut diximus de fine
legis, & præsumptione, quæ fundatur in de-
licto, non autem in periculo delicti, ut accidit in
casu nostro circa prohibitiones Colloquutionum
vel scribentium ad conclauem, seu existentes in
Conclauis.

5. Ad argumentum verò desumptum ex ver-
bis Pij IV. appositis in proemio seu §. 1. suæ Con-
stitutionis patet responsio ex dictis, videlicet Ponti-
ficem ibi non loqui de abusibus continentibus deli-
ctum, sed tantum periculum. Ergo.

6. Adde, quod illa opinio, in qua fundatur
contraria sententia, videlicet cessante fine legis,
cessare obligationem legis, etiam in casu particula-
ri, est contra communem, ut me citato obseruat
Bassæus verb. lex. §. num. 3. & me citato Merolla

Sup. hoc in
omnibus
Ref. & §§.
positis in
annot. §. Et
tandè, præ-
cedentis
Ref.

tom. 2. capit. 8. dub. 2. difficult. 1. & me citato Verricell.
in 99. Moral. tract. 3. quest. 13. numer. 13. & me citato
Pellizzarius in Manual. Regul. tom. 2. tractat. 6. cap. 4.
num. 22. & me citato Hurtadus var. tom. 1. tra. 3. cap.
6. resol. 35. num. 223. & me citato Caspensis in Cosf.
Theol. tom. 1. disp. 6. sectio. 1. num. 4. Araujo in 1. 2. D.
Thom. quest. 97. disp. 3. sect. 7. diff. 3. num. 45. & hæc
opinio communiter recipitur in Schola Societatis,
& ita præter Suarez, Vasquez, Salas Baldellum,
Azorium, Fillicium, & alios à me alibi adductos
tener nouissimè Escobar in Theol. Mor. tom. 1. lib. 3.
cap. 9. num. 66. Vnde practicè ego negatiuæ senten-
tiæ adhaereo.

RESOL. XCIX.

An in prohibitione colloquendi, & scribendi contenta in
Bulla Pij IV. detur paruitas materia, excusans à pec-
cato mortali, & ab incurfione censurarum? Ex p. 12.
tr. 2. Ref. 6.

§. 1. **N**egatiuam sententiam mordicus sustinet Bo-
nacina tom. 3. disput. 2. quest. 2. punct. 34. n. 13.
vbi sic ait. Dubium est vtrum mittens, vel recipiens mo-
dicum chirographum, & valde breuem scripturam,
vinculo huius censura obstringatur. Ratio dubitandi
est, tum quia paruitas materia semper excusat à mortali,
consequenter etiam ab excommunicatione, quæ per pecca-
tum mortale incurritur, tum quia legens octo, vel decem
lineas libri ob hæresim damnati, non officitur excommu-
nicatione lata contra legentes libros hæreticorum, etiam
si in illis paucis lineis inseruitur sit error, cuius causa liber
ille damnatus fuit: ergo multo minus in præfatis casibus
incurrit excommunicationem mittens, vel accipiens bre-
uissimum chirographum. Et ideo post hæc dicta sic
sic subdit Bonacina,

2. His non obstantibus omnino sustinendum est, iam
recipientem, quam mittentem breue chirographum in
præfatis casibus vinculo excommunicationis ligari; Ratio
est, tum quia prohibitio generalis est, non solum
enim prohibentur litteræ, verum etiam scriptura cu-
iusvis generis, nota & signa; huiusmodi autem chiro-
graphum comprehenditur sub nomine scripti cuiusvis
generis, vel saltem sub nomine nota, aut signi, tum quia
vbi est eadem ratio, debet etiam esse eadem iuris
dispositio. Illud, ff. ad leg. Aquil. l. illud. Cod.
de sacrosanct. Eccles. & l. à Titio, ff. de fur-
tis. Ratio autem ob quam ista excommunicatio lata
est, militat tam in breui chirographo, quam in lon-
giori, cum inde arripri possit occasio impediendi libe-
ram futuri Pontificis electionem. Ad primam rationem
dubitandi, Respondeo, in hoc casu non adesse parui-
tatem materia, sed materiam ipsam sufficientem ad
mortale, & ad censuram incurrendam, ut patet ex
rationibus à me allatis. Ad secundam, negatur con-
sequentiâ. Ratio disparitatis est, quia illa excommuni-
catio lata est contra legentes libros hæreticorum, qui au-
tem paucas lineas legis, non dicitur, moraliter loquen-
do librum legere, consequenter ratione paruitatis materia
à mortali, & censura excusatur. Qui verò breue chirogra-
phum in Conclauis mittit, vel recipit, dicitur recipere
aliquod scriptum, notam, vel signum, quod est materia
istius excommunicationis: consequenter non excusatur à
mortali, & ab excommunicatione. Hucusque Bonacina,
cuius opinio tertere quidem debet illos, qui forsitan
folia integra extra Conclauem scriberent, vel re-
ciperent.

3. Sed licet hæc opinio sit satis probabilis, tamen
ego puto aduersus illam: dandam esse paruita-
tem

tem materiae in prohibitionem colloquendi, & scribendi contenta in Bulla Pij IV. Et ita hanc sententiam sustinet Castrus Palaeus tom. 6. disput. 3. punct. 29. num. 6. ubi ita asserit. Ex eodem etiam sine desumendum est, an litterarum missio gravitatem peccato mortali requisitam attingat: si enim ex se leuiter nocere possit, & non graviter intentioni Pontificis, à peccato mortali & consequenter à censura excusabitur. Nihilominus, consulum est à qualibet litterarum missione, & secreta locutione omnino abstinere, tum ob scandalum, tum quia saltem in foro exteriori dum veritas non manifestatur, sic litteras mittens recipiens, & secreta colloquens excommunicationi subiectus erit. Ita ille, & ego. Unde ex his ego interrogatus respondi non esse paruitatem materiae, sed peccatum mortale si aliquis ex Conclavi diceret alicui his paucis verbis: Vade, & dic Oratori Hispano, vel Gallo, ut impediat electionem eam faciendam Cardinalis N. nam licet verba prolata quoad materiale sint pauca, formaliter tamen sunt multa, & graviter nocent intentioni Bullae prohibentis colloquia, & scriptiones, ne turberetur electio Pontificis: Secus autem dicendum est, ut obseruat Palaus, si aliqua pauca verba etiam circa electionem leuiter nocere possint intentioni Pontificis, ut si quis diceret alicui: *Cardin. N. habuit decem vota*, maxime si in hoc non sequeretur turbatio, vel aliud inconueniens in Conclavi.

4. Itaque paruitas materiae in hoc casu non solum metienda venit ex quantitate, vel paucitate verborum, sed ex leui, vel magno nocemento, quod verba illa asserere possunt electioni Pontificis; Id verò, quod diximus in ordine ad Colloquia, dicendum est etiam in ordine ad scriptiones.

RESOL. C.

An peccet mortaliter Cardinalis, si in Rota audiat aliquem cum ipso loquentem, ipso tamen nihil respondente, vel contra?

Ex quo deducitur, quid est dicendum de excommunicatione lata contra colloquentes cum Monialibus, si quis cum aliqua loquitur, ipsa verò nihil respondente? Ex part. 12. tractat. 2. Resolut. 7.

§.1. Difficultas oritur ex verbis Pij IV. appositis in Bulla, ubi sic habetur *Claufo Conclavi nulli ad colloquium admittantur*, Nota verbum *Colloquium*, quod importat duorum locutio: Sed in nostro casu tantum vnus loquitur, & alter nihil respondet; ergo non dicitur colloquium, & ideo non adest transgressio praecipiti. Unde in casu simili Pelizzarius de *Monialibus cap. 5. section. 5. quaest. 2. 17. num. 2. 17.* Sic ait, Probabile videtur non incurere excommunicationem latam contra colloquentes cum Monialibus eum, qui cum Moniali loquitur ipsa nihil respondente, siquidem in tali casu non interuenit propria collocutio, quae (la prohibetur sub censura; quae opinio forte non est improbabilis, aeterna communi doctrina ad incurrendam censuram praerequiri effectum completum, & consummatum, sub ea prohibitum. Ita ille.

2. Sed ego alibi hanc sententiam impugnari & impugnat Ioseph Demarius in *Praxi Cas. Refer. Disquis. 3. quaestione 5. numer. 100.* nam relictis rigoribus grammaticalibus, idem est loqui, ac colloqui, quod probant in terminis casus nostri; nam ubi Pius IV. in sua Bulla prohibet *Colloquia*, antea Gregorius X. prohibebat *loquutiones*. Et in de-

cretis Pontificum eorum mens est attendenda. Adde, quod in casu nostro videntur supradicti peccare, & incurere excommunicationem: nam licet non respondeant, certum est, quod in tali casu contra prohibitionem Pij IV. recipiunt, vel mittunt nuncium, vel recipiunt, & praebent notas, & signa: nam quae maiora signa, & notae, quam verba, & ideo sunt comprehensae in §. *litteras* dictae Bullae Pij IV. Sed probabiliter contrarium dici potest: nam verba censurarum, ut sonant, & strictè debent intelligi: Ergo in casu nostro isti tales non incurunt in censuram. Probatum, quia certum est non recipere, nec mittere litteras, non recipiunt nuncium, quia nuncius mittitur ab alio, & loquitur nomine alterius. Non recipiunt signa, & notas, quia signa, & notae significant aliquid ex conuentione, & intelliguntur tantum mittenti, & illi ad quem mittuntur. Ut notat Bonacina tom. 3. disput. 2. *quaest. 2. punct. 35. num. 10.* verba autem non ita, sed ea à primæua institutione eandem rem omnibus significant, & manifestant, & ab omnibus aequaliter intelliguntur. Ergo in nostro casu non est locus censurae: Casus est curiosus, ideo in cogita.

3. Quod tamen intellige, quoad Censuras, per ea quae dicta sunt in *resolut. 2.* nam quoad peccatum, ut diximus *resolut. 3.* propter cooperationem cum locutione alterius circa res pertinentes ad electionem, ut suppono, aliter philosophandum erit.

Quae hic sunt supra Ref. 95. & 96.

RESOL. CI.

An ad incurrendam censuram latam in cap. Cum periculum, requiratur, quod missio scripturae, vel nunciij sit secreta, ut requiritur pro collocutione? Et quid quoad Bullam Pij IV? Ex part. 12. tractat. 2. Ref. 8.

§.1. Suppono quod in dicto cap. excommunicantur omnes qui mittunt scripturam aut nuncium, vel loquuntur occultè Cardinalibus aut alicui eorum existentibus in Conclavi pro electione Papae. Difficultas est. An ad incurrendam dictam censuram requiratur, missio litterarum, vel nunciij esse secretam, sicut requiritur in locutione?

2. Et quidem Geminianus, Ioan. Andreas, & Archidiaconus in dicto cap. Syluester verbo *Excommunicatio 9. num. 34.* Angelus eodem 7. casu 23. Tabiena 5. casu 16. & alij, existimant nuncium, & scripturam secretè mixti debere, ut huic excommunicationi locus sit, quia nulla est specialis ratio, quare potius in locutione requiratur secretum, quam in scriptura, & nuncio, praeterquam quod ad verbum illud, *secretè*, positum in fine clausulae, ad omnia antecedentia referri debet. Nihilominus contraria sententia communior est.

3. Dicendum est itaque solam locutionem secretam excommunicationi subici, nunciij, vel scripturae missionem quaecunque sit, siue secreta, siue publica, excommunicatione affici. Retio est quia Pontifex non absque mysterio seorsim loquutus est de nuncio, & scriptura, eaque nulla apposita restrictione generaliter prohibuit dicens; *Nulli etiam fas sit ipsis Cardinalibus, vel eorum alicui nuncium mittere, vel scripturam*, statimque subiungit, *Qui verò contra fecerit scripturam mittendo, vel nuncium, aut cum aliquo ipsorum secretè loquendo, ipso facto sententiam excommunicationis incurrat.* Non igitur adverbium illud *secretè* ad nuncium, vel

M m 4 vel

vel scripturam referendum est, sed solum ad locutionem. Præterquam quod communicatio per scripturam, vel nuncium ex se secreta est, ideoque opus non fuit huic communicationi eam qualitatem exprimeret. Et ita docet Toletus lib. 1. *summe. cap. 38. num. 1.* ubi ex Caiet. notar particulam illam, *secretè*, non esse coniungendam cum *scriptura*, aut *nuntio*, sed cum vltima particula, scilicet, cum *locutione*. Ita etiam Suarez *disputat. 23. sect. 4. num. 1.* qui etiam notat ex eodem Caietano, quod hæc excommunicatio non ligat ipsos Cardinales, etiam si has actiones inter se, vel cum aliis faciant, nec etiam Cardinales, qui colloquuntur, vel recipiunt scripturam, vel nuncium, sed eos, qui mittunt, vel secretè colloquuntur, & in Conclauis non existunt. Itaque certum est licere Cardinalibus in Conclauis existentibus inter se loqui secretè, vel nuncium mittere, aliquem scilicet famulum, quem vnusquisque intus habet, & eadem ratione licere scriptum inter se dare, vel mittere quantum est ex vi huius legis. Ita Suar. Vide etiam circa præsentem difficultatem Sayruus *de cens. lib. 2. cap. 35. num. 3.* Et Filliucium *tom. 1. tract. 14. cap. 2. quest. 2. punct. 34. num. 4.* Castrum Palaum *tom. 6. diff. 3. punct. 31. num. 1.* & nouissimè Marcum Serium *de Censur. tom. 5. disp. 3. diff. 3. quest. 2. num. 1.* & Gibalinum in *Synopsi censurarum verb. electio num. 6.* Sed quicquid sit de intelligentia Censuræ latæ à Gregorio X. in d. cap. ubi periculum. Certum est hodie per Bullam Pij. IV. absolutè, & generaliter omnes mittentes litteras, scripturas, &c. extra Conclauem, vel illas recipiendo, incurre in censuram latæ sententiæ, summo Pontifici reueratam.

RESOL. CII.

An Collocationes, & Scriptura præter materiam electionis sint in dicta Bulla interdicta? Ex part. 12. tract. 2. Ref. 9.

§. 1. Sed ne videar nimis rigidus obferuo Martin. Bonacinam *tom. 3. disput. 2. q. 2. pun. 35. num. 10.* etiam docere in dicta Constitutione Pij IV. prohiberi non solum litteras, &c. de rebus pertinentibus ad electionem, sed ad quascunque alias materias: sic enim ait, *Sed modo dubium est Primo, vtrum ad istam excommunicationem incurrendam opus sit, vt scriptura tractet de re ad Pontificis electionem pertinente? Respondeo, id non requiri, sed sufficere quamlibet scripturam. Ratio est, tum quia Summus Pontifex ad præcauenda pericula prohibet mitteri, vel recipi scripta cuiusvis generis, ibi, litteras verò, aut cuiusvis generis scripta, tum quia sicut prohibetur qualibet locutio cum Cardinalibus. ita etiam cuiuslibet scriptura transmissio. Addo sub eadem excommunicationis pœna prohibitum esse nuncium notam, aut signa mittere, etiam si illa signa nota sint tantummodo mittenti, & illi ad quem mittantur, vt si quis cum aliquo qui Conclauem ingressus est confingat quosdam Characteres, aut signa, vt aliter intelligat illud significari, quoties talis signum dederit, Ita ille.*

2. Verum hæc opinio mihi non placet, sed magis adhæreo sententiæ Iosephi Gibalini in *Synopsi Censurarum verb. electio num. 6.* Castrum Palaum *tom. 6. disputat. 3. punct. 18. num. 6.* & Iulij Laurij in *suis elucubrationibus tit. 3. capit. 2. numer. 10.* & 11. qui rectè docent Pontifices in dictis Constitutionibus loqui tantum de collocationibus, & scripturis tractantibus de electione summi Pontificis, & non

de aliis pertinentibus ad alia negotia. Nec obstat ratio à Bonacina adducta, Bullam Pij IV. generaliter, indistinctè cuiusvis generis scripta, interdiceret, quia illa verba *cuiusvis generis* non ad materiam in scriptura contentam, sed ad modum scripturæ referri debent. Itaque dicendum est, illa verba intelligenda esse de negotiis deuantibus ab electione, prout videtur intelligi Pius IV. de scripturis pertinentibus ad electionem. Ideo in cap. *Vbi periculum §. hoc sacro verb. nullo:* adducuntur verba *secretè loquuntur;* & in Bulla Pij IV. in dicto §. *litteras:* dicitur *nota aut signum:* alia enim negotia, & scripturæ non tangentes negotium electionis, vel Conclauis; parum refert, quod secreto, vel per signum, aut notam tractentur.

RESOL. CIII.

De deferentibus litteras, & loquentibus cum famulis Cardinalium, an incurram in censuram?

Et quid, si sciunt postea famulos omnia referre suo Cardinali?

Et notatur, quod dicti famuli, Conclauista, & Magister Cæremoniarium, & alij existentes in Conclauis, licet non incurram censuram Pij IV. loquendo cum aliis extra Conclauem de rebus pertinentibus ad electionem, peccabunt tamen mortaliter, & qui cum illis loquentur, etiam leuialiter peccabunt?

Et aduertitur secretam locutionem tamen ad electionem non pertineat, excommunicationi subiecti? Ex part. 12. tr. 2. Ref. 10.

§. 1. Affirmatiuè respondet Thesaurus in *praxi de pœnis par. 1. ver. Conclauem, cap. 2. §. Nota* quod, ubi sic ait, *An autem pœna ibi contra dictos deferentes litteras, notas, & signa furtiuè, sit lata sententiæ? Respondeo secundum communem opinionem esse lata sententiæ, quia verbum incurram, est lata sententiæ.* Sed ego ex sola delatione litterarum non video ubi sit lata talis censura: nam Gregorius X. loquitur de mittentibus litteras, & scripturas, non de deferentibus, & ideo assero, quod deferentes litteras, seu scripta, etiam si sciunt, continere aliqua circa electionem, non incurram excommunicationem, latam etiam in Constitutione Pij IV. quia Bulla de illis non loquitur, sed tantum de mittentibus, & verba excommunicationis sunt, vt iacent, & strictè interpretanda, cum pœnam contineant: incurram tamen isti deferentes censuram Gregorij X. in *capite ubi periculum de electione in 6.* si loquantur secretè cum illis ad quos litteræ mittuntur, ita Marc. Serius *de censura tom. 5. disputat. 3. difficult. 3. quest. 2. num. 1.* & Barbosa *de potest. Episcopi par. 3. allegat. 50. num. 201.* Item loquentes cum famulis Cardinalium de rebus pertinentibus ad electionem, nullam incurram censuram, quia de his nulla mentio efficitur in Bulla Pij IV. nec in cap. *vbi periculum.*

2. Sed quid si sciunt postea famulos omnia referre suo Cardinali? videtur affirmatiuè respondendum, quia tunc ille famulus habetur tanquam nuncius ab ipso missus ad Cardinalem. Sed ego puto non incurre in censuram, si ipse loquatur cum famulo Conclauista absque tali intentione: nam in tali casu non dicitur propriè mittere nuncium iuxta strictam verborum significationem ultra quam in pœnalis non debet fieri extensio. Ita Bonacina *vbi supra numero 8.* Nota verò quod dicti famuli Conclauistæ, Magistri Cæremoniarium, & alij existentes in Conclauis, licet non incurram censuram

suram Pij IV. loquendo cum aliis extra Conclauē de rebus pertinentibus ad electionem, peccabant tamen mortaliter, & qui cum ipsis loquentur peccabant etiā mortaliter propter cooperationem, quod idem dicendum est de loquentibus cum Dominis Cardinalibus. Nota etiā secretam locutionem de qua sermo habetur in cap. vbi periculum, tametsi ad electionem Pontificis non pertineat, affirmat Bonacina disput. 2. quast. 2. p. 34. num. 10. huic excommunicationi subiecti. Quod in foro externo verissimum est; at in foro conscientie difficultate non caret, cum nequaquam obstat, neque obstat possit fini per hanc legem intento. Ita Palaus tom. 6. disput. 3. punct. 31. num. 1. verum si secreta locutio non pertineat ad electionem, censura afficietur non tamen Papæ reservata.

RESOL. CIV.

An quis incurrat in censuram, si litera ad Cardinalem scripta ad illum non perueniat?

Et casus nouus apponitur, videlicet si quis daret in Rota literam Cardinali, qui tunc non legeret, ne videretur, & postea literam perderet, an inquam, in tali casu uterque incideret in censuram?

Ex quo deducitur assassinum, si vulneravit animo occidendi, & occideret, fecit, quantum potuit, non sequuta morte, ordinaria pœna non esse puniendam? Ex part. 12. tr. 2. Ref. 11.

§. 1. **O**bseruandum est hic cum Serio vbi supra, eum non affici excommunicatione præfati capitis, qui literas alicui Cardinali scripsit, sed ille ad Cardinalem non perueniret, etiam si forte is, qui eas interceptit, eidem Cardinali significauerit, quid in ipsis contineatur, quia effectus ex parte mittentis non est consummatus.

2. Sed difficultas est, An si quis daret in Rota literam Cardinali, qui tunc non legeret, ne videretur, & postea literam perderet, an inquam in tali casu uterque incideret in censuram?

3. Videtur affirmatiuè respondendum, quia deuentum est ad actum proximum, & per ipsos non stetit, quod autem litera non fuerit lecta, per accidens euenit, Ergo delictum fuit ex parte vtriusque consummatum.

4. Respondeo distinguendo delictum fuisse consummatum, materialiter, concedo, fuisse consummatum formaliter, nego. Ergo cum simus in materia odiosa, strictè interpretanda; non debemus in hoc casu attendere consummationem delicti materiale, sed formalem. Probatum quia tam scribens, quam Cardinalis non assequutus est finem propter quem missa est illa litera, quia lecta non fuit, & ideo in ea contenta scita non fuerunt. Confirmatur hæc opinio quia non desunt Doctores asserentes probabiliter assassinum si vulneravit animo occidendi, & ut occideret fecit quantum potuit, non sequuta morte, ordinaria pœna non esse puniendam: at in isto casu gaudet immunitate Ecclesiæ, vt determinauit Sacra Congregatio in vna Bononiens. die 10. Aprilis 1628. & in vna Florentina 10. Iunij 1636. & docet Donatus de Asylis ref. 109. num. 3. & alij. Sic, & in casu nostro, licet deuentum sit ad actum proximum, & per supradictos nō steterit quin literæ legerentur; tamen quia reuera lectæ non fuerunt, res permansit in eo statu, ac si literæ non peruenissent in manus Cardinalis, &c. Et ideo delictum non fuit cum effectu consummatum. Non habeo pro hac sententia Doctorem in terminis: sed omnis opinio in

principio sine auctore incepit, verum remitto me iudicio doctorum virorum. Et quidem video Bonacina num. 8 & 9. constituit hoc delictum eo ipso, quod literæ recipiantur, & ad Cardinales perueniant, dummodo ipsi sciant dictas literas continere materiam electionis, & ideo Theaurus part. 2. verb. Conclauē cap. 2. sic ait: Mittentes nuncium, vel literas non incurruni censuras istas, nisi nunciij, vel littere peruenierint ad quos mittuntur, quia actus nondum est consummatum. Ita ille, sed magis clarè iterum Bonacina num. 11. vbi docet illum affici excommunicatione, qui aliquid scriptura inuoluit, illudque in Conclauē mittit, etiam si putet fore, vt illa scriptura non legatur, adhuc enim dicitur mittere aliquid scriptum ad eos qui in Conclauē existunt. Et ad exemplum adductum de assassino, contraria sententia videtur esse communior, & illam tenet Couarruuias, Carreus, Corneus, Decianus, & alij, quos citat, & sequitur Megala in 3. part. Inst. lib. 4. cap. 2. quastion. 1. num. 20. asserentes assassinum esse puniendum pœna ordinaria, si deuenit ad actum proximum, licet mors sequuta non fuerit, & adducunt rationem, quia per ipsum non stetit.

RESOL. CV.

An si Cardinalis, qui propter infirmitatem egressus est de Conclauē scribat literas ad alios Cardinales in Conclauē, incurrat excommunicationem?

Et aduertitur, quod dictus Cardinalis debet quamprimum ad Conclauē redire?

Ex quo sequitur Siculum, v. g. posse virtute Cruciatæ edere lacticia in Regno Neapolitano, si sit in Sicilia statim rediturus?

Et notatur Cardinales exeuntes de Conclauē præbere iuramentum alicui in Conclauē circa electionem nemini manifestandi? Ex part. 12. tract. 2. Ref. 12.

§. 1. **A**ffirmatiuè videtur respondere Castrus Palaus tom. 6. disp. 3. punct. 35. num. 1. vbi sic ait. Verum si contigerit aliquem Cardinalem extra Conclauē existere, & nuncium, vel scripturam ad existentes in Conclauē mittere, credo huic excommunicationi subiectum esse, quia nulla est ratio ob quam excusari possit, si quidem sub generali prohibitione mittendi nuncium, vel scripturam ad existentes in Conclauē comprehensus sit. Ita ille, cui adde nouissimè eruditum Iosephum Gibalinum in Synopsi censurarum ver. electio num. 6. Sed ego probabiliter saluo aliorum iudicio existimo, Pontifices in dictis Bullis non loqui de Cardinalibus in ordine ad hunc casum, & ideo sicut possunt scribere literas sibi inuicem intra Conclauē, sic etiam extra, nam ipsi inter se hic, & nunc quoad electionem Pontificis constituunt vnum corpus. Adde, quod cum dictus Cardinalis ex iusta causa non est in Conclauē, & debet quamprimum ad Conclauē redire, ideo non dicitur absens à Conclauē, nam statim rediturus, non dicitur à loco abesse, sed præsens esse. Et ideo dixit Amicus in Curs. Theol. tom. 5. disp. 5. sect. 16. num. 359. quod moraliter censentur loco præsentibus, & vt præsentibus in ipso iure habentur, qui mox sunt reuerfuri. Vnde ego satis probabiliter * docui Siculum verbi gratia posse virtute Bullæ Cruciatæ edere lacticia in Regno Neapolitano, dum absit scandalum si sit in Sicilia statim rediturus, quia non dicitur absens; Et ita me citato, tenet nouissimè Marcus Serius to. 2. in Bullam Cruciatæ disp. diff. 7. §. 9. 10. n. 2.

2. Confirmantur superius dicta autoritate leg. Postliminij §. captiuus, & leg. nihil. ff. de captiuis & postlimin.

* Docuit in tom. 4. tr. 5. Ref. 161. & in alijs eius primæ, & secundæ not.

Sup. hoc in...

limin. reuer. ex l. 3. ff. de diuor. ex c. diuortium de penis dict. 1. cum aggregatis per Rebuffum de priuileg. schol. priuileg. 1. per tot. & per Gonzales in regul. 8. Cancellaria, gloss. 3. 4. num. 5. quod etiam clarè probatur ex Concilio Tridentino sess. 23. cap. 1. de reform. ubi hæc verba habentur. Quoniam autem aliquantisper tantum absunt, ex veterum canonum sententia non videntur abesse, quia statim reuerfari sunt, sacrosancta Synodus &c. Cum igitur in nostro casu Cardinalis citò sit in Conclauè reuerfurus secundum leges & Canones, vt Tridentinum obseruat; dicitur in Conclauè præfens & non absens.

3. Obserua tamen contrarium asserendum esse si Cardinalis v.g. Cueva, Sandouai, vel Mazarinus scriberent ad Cardinales in Conclauè, vel è conuerso isti scriberent ad illos; omnes in censuram Pontifici referuatam incurrerent. Probatur, nam doctrina superius firmata non potest applicari, nec militare in hoc casu; illi enim Cardinales voluntariè e Conclauè absunt, nec possunt dici moraliter præfentes, quia non sunt statim reuerfuri.

4. Sed stando in hac opinione, dicendum videtur, dictos Cardinales, si cum alijs loquerentur de rebus pertinentibus ad Conclauè in ordine ad electionem peccare mortaliter, & secundum opinionem aliquorum incidere in censuram referuatam, quia vt diximus, habentur moraliter, ac si absent loco Conclauis, in quo non est licitum eis supradicta facere.

5. Verum si aliquis staret in opinione Castri Palai; præsertim si citra fraudem exeant è Conclauè, contrarium erit, quia præceptum peccati mortalis, & pœna censure imponitur Cardinalibus existentibus in Conclauè. Ergo non comprehenduntur in dictis prohibitionibus; nisi quis dicat opinionem Castri Palai procedere in casu, quo Cardinales non existent Roma mox redituri de quibus non loquimur, sed de Cardinalibus nimis longè absentibus, vt Cardinalis Cueva, & alij. Ergo opinio Castri Palai non facit contra nos.

5. Nota tamen hic obiter, Cardinales exeuntes è Conclauè præbere iuramentum, acta in conclauè circa electionem nemini manifestandi.

RESOL. CVI.

An Cardinalis, qui propter infirmitatem exiit è Conclauè, teneatur postea, si conualeat, redire?
Et an talis Cardinalis, si nolit redire post adeptam salutem intra Conclauè, possit compelli intrare?
Et inferitur, an in Religione possit in electione aliquis Religiosus suffragium suum negare? Ex p. 12. tract. 2. Ref. 13.

§. 1. **A**ffirmatiuè videtur respondendum ex his, quæ assert nouissimè loquens de electionibus Religionum Pater Hieronymus Garziam in Republica Regul. tom. 2. tract. 9. difficul. 3. dub. 8. n. 2. & 3. vbi citans Sigismundum, Samuellium, Bonacinam, & Lezanam, sic asserit. * Los electores no pueden con buena conciencia renunciar el voto, y si lo hazen sin causa legitima, y muy iusta, peccaran mortalmente, assi lo tiene los DD. citados à los quales, añado el Cardenal Tufco litt. Z. conclus. 17. num. 11. Prueba se lo primero con muchas decisiones de la Rota, que refiere Samuelio vbi supra num. 3. y la razon es porque como se dize en una decision de la Rota, que trae Tamburino tom. 1. y es la 81. num. 8. puede vno renunciar a su derecho quando es solo en su favor; pero quando es mixto, que es favor proprio, y favor publico, no puede, de que trae la de-

* Sup. hoc supra lege doctrinam Ref. 18. & in tom. 7. tr. 1. Ref. 115. per totam, & ibi in tr. 6. Ref. 28. Et quamuis non plene sup. hoc sed pro alijs diuersis casibus, qui contingere

cision en a quel lugar muchos Autores, sed sic est, que el derecho de elegir que les da la Religion, no se les da para su proprio favor, y utilidad; sino in gratiam officij, & boni publici; como el priuilegio del Canon; que da la Iglesia al Clerico, el qual no le puede renunciar, luego haciendo sin causa legitima haze agrauio a la Religion, y a los que le dieron el tal officio, y poder luego peca grauemente. Cuya doctrina se ha de estender a los electos para votar en Cortes, y en otras cosas grandes de la Republica. Ita ille, quæ à fortiori procedunt in Dominis Cardinalibus, nam fateor, quod à iure dispositum est neminem ad electionem inuitum compelli, cap. in causis cap. ad Apostolicam de Regul. tamen hoc tutum in Cardinalibus non videtur, nam ius eligendi Pontificem, qualitatè esse à Cardinalibus inseparabilem docet Laudenfis de Cardinal. tra. 2. q. 37. Dicendù est itaque quod licet quilibet possit favori proprio renunciare. l. si quis in conscribendo C. de Episcop. & Cleric. l. penult. C. de pact. cum similibus; non potest tamen renunciar favori mixto, hoc est quando id, quod renunciat, non solum proprium fauorem ipsius renunciantis; sed etiam fauorem alterius, seu publicam utilitatè concernit, Felin. in cap. si diligenti, num. 16. de foro compet. & in cap. Cinn accessissent sub num. 29. & ibidem Dec. num. 23 & 24. de conscrib. Castrenf. in l. penult. num. fin. & ibi Iafon. num. 14. C. de pact. Calderin. conf. 1. in fin. vers. Si uero de pact. Gozad. conf. 88. num. 20. Castrenf. conf. 259. ante num. 6. lib. 1. vbi adducit simile in Clerico, qui non potest renunciare priuilegio Clericali; vt conueniatur coram Iudice seculari, vt notatur in cap. si diligenti de foro compet. Quæ omnia videntur à fortiori procedere in casu nostro, nempe Cardinalem, qui ex Conclauè exiit propter infirmitatè, si postea conualuit, non posse absque iusta causa remanere extra Conclauè, & renunciare proprio favori eligendi Pontificem; & hanc opinionem sine vlla trepidatione ego sequor. Quia ibi agitur de re grauissima, & concernente totam Ecclesiam: ergo cum Cardinales sint Ecclesie Cardines, non possunt se absentare, cum possint commodè adesse. Et ita in terminis terminantibus docet nouissimè Thomas Hurtadus v. riarum Resolue. tom. 2. tract. 12. cap. 1. §. 4. num. 1435. qui citat Garziam, Villadiego, Platum, & Paleotum.

2. Sed difficultas est, an talis Cardinalis, si nollet redire post adeptam salutem intra conclauè, possit compelli intrare? & quaestionem hinc inde eruditè pertractat Albanus de Cardinalibus q. 28. per totam, & in sententiam negatiuam figit pedes, vbi sic ait. Nec obstat Clem. ne Romani, non excusare nisi eum, qui mala valetudinis causam asserere possit, quin iterum Conclauè ingredi compellatur, quia illud procedit ibi proposita re, videlicet, quando omnes penitus exiissent, sed hoc ad casum in quo eorum sola pars exierit ad correctionem alterius iuris dilatandum non est, maxime cum illud cap. priuationis pœnam iniungat, vt prædicit. Non obstat, quod isti redentes alios quoque in suam sententiam trahere potuissent, ac de meliori Pastore providere, quia respondeo in casu nostro quanto pauciores essent, eos tanto facilius conueniuros, nam si eorum aliqui inuiti, & nolentes Conclauè ingredi cogentur, aut scandalum, aut sebi ipsa facillimè concitarent, quod maxime præcauendum est, vt in dictis inuibus euidenter apparet; minor enim hoc modo erit dissentienti facultas, ideo sententia ista amplectenda est, arg. d. Clem. 8. Cæterum; nam ob hoc voluit textus in d. cap. Vbi periculum §. Sanè, tales amplius admitti non debere, sed ad illos tantum, qui in Conclauè remanent, eligendi ius deuolutum esse, arg. cap. Gratium, cum concord. de postul. Prælat. aliàs dicendum esset illud, quod ad celebrandam Pontificis

Pontificis electionem conditum fuisse, facile contrarium effectum operari posse contra l. legata inutiliter, ff. de admn. leg. Non obstat Quemadmodum omnibus egressis omnes ad redeundum compellendi sunt, ita & quando partium exierit, iudicandum esse, arg. d. l. Quæ de tota, quia respondeo legem illam procedere non posse, ubi-
cunque eadem ratio non subest, vt per gloss. in Clem. 11. in vet. defensor de reb. Eccles. non alien. & gl. in l. Qui hominem in princ. ff. de solu. & per las. in l. Serui electione §. cum fundus, ff. de leg. 1. cum multis similibus, sed in casu isto non subest eadem ratio: ergo &c. Patet, quia omnibus exequibus tunc sine Pastore Ecclesia relinqueretur, quod quidem maximi momenti, infinitique ponderis esse nouimus, vt gloss. in Clem. Ne Romani §. Cæterum. Secus est, quando aliqui tantum exerent, quia ad alios eligendi facultas recidit, qui vt dixi, facilius etiam in concordiam adducuntur. Non obstat poenalem Constitutionem ob utilitatem publicam extendi posse per text. ubi Bar. in d. §. Exercitium respondetur enim id locum habere, quando, nisi fieret extensio, publica utilitas laderetur, vt ibi per Bar. dicentem, ideo demisso ab exercitu admissum aq. cohorte extensionem fieri, quia alias delictum contra publicam utilitatem impunitum remaneret, contra l. ita vulneratus, ff. ad l. Aquil. Sed in propostis difficultate quamuis isti non cogentur, nihilominus Ecclesia sine Pastore non remaneret, quia ab aliis facilius electio fieret, vt diximus. Ita ille, qui tamen pro affirmatiua sententia affert Angelum cum rationibus minimè contemendis, ad illum, & non pigebit.

RESOL. CVII.

An Cardinalis, v. g. qui mandauit Conclauista, vt scribat extra Conclauæ circa materiam electionis, in censuram Pij IV. incurrat!
Ex quo deducitur, quod censura prolata contra aliquid facientes non comprehendit mandantes.
Ideo si quis mandaret famulo, vt legeret librum hæreticum & ipsum audiret, non incidere in censuram latam contra legentes libros Hæreticorum.
Et iam inferitur non incurrere censuram latam contra colloquentes cum Monialibus, si quis loquatur cum ipsis per intermediam personam.
Et notatur in primo casu supra posito Cardinalem in tali casu peccare mortaliter propter mandatum, & cooperationem cum peccato famuli? Ex part. 12. tractat. 2. Ref. 14.

§. 1. Videtur affirmatiuè respondendum, nam qui per alios facit per se ipsum facere videtur, vt affert Regula 72. Qui facit, &c. in 6. Unde qui mandat solui, ipse videtur soluere, vt ait Etsi de offic. eius cui mandat. est inuisiditio. Et ideo is, qui alienam iurisdictionem exequitur, non pro suo imperio agit, sed pro eo cuius mandato ius dicit, l. Et si de offic. eius cui mandat. est inuisiditio confessioni- que eius cui fides datur, qui vel per se, vel per Advocatum suum, in libello supplicè porrecto, aliquid afferit, quod contra se est, l. Cum precum. cap. de liberal. caus. Et valet dictum testis dicentis. Titium ligna amputasse, etiam si per alium, vt consilio suo. 13. lib. 2. ait Marianus Socinus nepos. Sic & in testamentis, atque vltimis eulogijs, qui sepulturam per alium eligit, perinde est ac si eligeret per seipsum, Anchar. consil. 214. Et qui alieno annulo tabulas testamenti signat, perinde est atque si proprio annulo signasset. §. Possent Insti. de Testam.

2. Sed ego puto in tali casu non incidere in censuram, quia censura prolata contra aliquid facientes non comprehendit mandantes, ita Sanchez tom. 1. de matrim. lib. 4. dist. 49. n. 1. & 2. Henriquez lib. 13. cap. 17. n. 2. & alij.

3. Dices in hoc casu Cardinalis operatur in fraudem legis ne in censuram incurrat. Respondeo, quid inde? censura enim non fertur contra eum qui aliquid operatur fraudulenter ne incidat in ipsam, sed contra facientes actiones sub censura prohibitas, & ideo si quis ne incidere in censuram Bullæ Cæ-næ, mandaret famulo vt legeret librum hæreticum & ipsum audiret, non incidere contra legentes libros hæreticorum; quia in tali casu Dominus non legit, sed facit legere. Ita Fagundez in Decalog. tom. 1. capite 14. num. 27. art. 8. Trullench. in Decalog. tom. 1. libro 1. capite 3. dub. 9. §. 3. num. 24. Coninch de fide disputation. 18. dub. 11. num. 178, & alij. Ergo & in casu nostro Cardinalis non incidit in censuram, quia non scribit litteras extra Conclauæ, sed mandauit, vel consuluit, vt scriberentur. Nec obstat autoritas Bonacinae adducta supra in Resol. 10. nam distinguendum est inter Collocationem, & scripturam, & in ista materia non est faciendi extensio, sed strictè verba sunt interpretanda.

4. Ad argumenta pro contraria sententia adductum, quod qui per alium facit, per seipsum facere videtur. Respondeo primo, hoc procederet forsitan in nostro casu, si Cardinalis mandaret famulo, vt nomine ipsius Cardinalis litteram scriberet. Secundo illud axioma intelligendum est stante fictione Iuris, quæ quidem non sufficit, vt quis in censuram incurrat, & sic probabiliter aliqui afferunt non incurrere in censuram contra colloquentes cum Monialibus, si quis loquatur cum ipsis per intermediam personam. Et ita me citato docet Tamburinus de iure Abbatissarum dist. 25. quæst. 8. numer. 2. & 3. & me citato Pellizzarius de Monialibus cap. 5. sect. 5. num. 215. & me citato Ianuarius de Casibus reseruatjs resolut. 134. num. 49. cum alijs notat dictum Cardinalem in tali casu peccare mortaliter propter mandatum, & cooperationem cum peccato famuli.

RESOL. CVIII.

Qua diligentia uti debeant Prælati in persecutandis epulis in Conclauis intrantibus?
Et docetur in isto casu, & alijs, quod iuramenta de obseruandis statutis, legibus, & constitutionibus secularibus, vel Ecclesiasticis, intelligenda sunt quatenus sunt in usu, & obseruantur?
Et aduertitur præceptum sub pena suspensionis non inducere peccatum mortale, nisi expresse, & verbis æquiualentibus id significetur.
Et notatur, quod si supradictus Prælati adhibendo diligentiam moralem in persecutandis epulis alicuius Cardinalis timeret ab ipso inferendum graue damnum, tunc equidem ad nullam diligentiam teneretur?
Ex part. 12. tr. 2. Ref. 15.

§. 1. In Bulla præfati Pij IV. sic habetur: Prælati quoque ad Custodiam Conclauis deputati, sub pena perurij, & suspensionis a diuinis, maxima, & ex-
quisita diligentia utantur in inficiendis, ac persecutandis epulis, & alijs rebus, ac personis in Conclauis intrantibus, & de eo exeuntibus, ne sub earum rerum velamine, lutea; aut nota, vel signa aliqua transmittantur; ita ibi: Et quidem illa verba: maxima, &

Sup. hoc magis late in tom. 5. tr. 1. Ref. 75, & in alijs eius primæ not.

Sup. hoc præter doctrinam Ref. not. præterita, signanter in tom. 4. tr. 3. Ref. 44 §. Sed hanc, ad lin. 6. Sed lege eam per totam.

Quæ hic est supra Ref. 103.

Sup. hoc in tom. 5. tr. 1. Ref. 84. §. 2. ad medium, & in Ref. 88. §. Sed in fine, & in tom. 7. tr. 1. Ref. 306. in fine. Et pro mandato contento in penult. lin. huius Ref. sup. in Ref. 103. §. vlt. ante medium. à vers. Nota vero.

MATI
LIBRARIUS
X
LII

Sup. his sup.
in Ref. 96. §.
His tamen
ante mediū,
à vers. Et
ita, & in a-
liis eius an-
not. & in
tom. 3. et 3.
ex Ref. 86. §.
Nec obstat
ad mediū,
vers. Quod
confirma-
tur, & in aliis
eius not.

& exquisita diligentia videntur importare plusquam diligentiam moralem. Verum quia statuta è praxi, & obseruantia ipsorum, atque ita prout retro practicata, & obseruata fuerunt, interpretanda, & vel restringenda, vel extendenda veniunt, vt probat Craucta *conf. 73. §. num. 14. par. 4.* Decianus *Respons. 32. numer. 17. vol. 2.* & alij, quos citat, & sequitur Hultius Hannius in *Encyclopedia Iuris part. 1. titulo 3. cap. 7. numero 71.* Vnde interpretatio Statutorum è consuetudine, praxi, & obseruantia desumi debet, etiamsi proprietates verborum Statuti repugnet. Ioan. de Amicis *conf. 42. num. 16. & 17.* Ernest. Corhamann. *Respons. 48. num. 24. vol. Alderan. Mascard. de general. Statutorum interpretat. concl. 2. num. 156.* Et hæc omnia procedunt tam in legibus Ciuilibus, quam Ecclesiasticis, ex his dicendum videtur sufficere diligentiam moralem, vt quis non incurrat periculum & suspensionem in videndis, & perferendis epulis, quæ in Conclauis pto Eminentissimis Cardinalibus introducuntur. Et hoc stante praxi, & consuetudine post dictam Bullam Pij IV. (non illam derogante, obserua hoc, sed illam declarante, & interpretante) quam obseruarunt Prælati, qui postea Summi Pontifices fuerunt, & hodie ex hoc alij Prælati obseruant. Quanta esse debet hæc diligentia moralis, remittendum puto arbitrio docti, & timoratae conscientia viri, vt suppono esse Prælatos, qui assistunt in Rotis. Nec sufficit dicere, quod sit impossibile, vt si quis velit, non introducat litteras in epulis supradictis, quia potest litteras apponere intra panem, & intra fundum artecrearum vulgo *Pastoni pasteci*, vel in fundo Cornutarum aut in fundo suberis frigidarij vulgo *Contemptori*, seu *Rinfrescatori*, Respondendo hoc non obstat vt ipsi liberentur à perferendis epulis, vt Bulla præcipit: sufficit tamen, vt dixi, & praxis ostendit adhibere diligentiam moralem arbitrio boni viri, non obstantibus illis verbis Bullæ *maximam & exquisitam diligentiam.* Et in particulari de dicta diligentia morali, sic loquitur Lauorius in *var. Elucubr. 3. cap. 3. numero 23.* *Perferuntur ciuilia, & vasa, qua introrittuntur omni solertia, & fide in trospiciendo epulas, & ferula, ne forsitan laterent aliquæ litteræ, nec non vinum, & aquam in vitreis vasis, exportare faciant.* Itaque rigidam cuiusdam Prælati diligentiam non puto necessariam, aliquorum verò focordiam damno, si forsitan adesset, quod non puto Sed si aliquis querat an dictos Prælatos comprehendat excommunicatio lata in cap. *vbi periculum.* Respondedo negatiuè, quia ibi tantum efficitur mentio de Magistratibus, & Rectoribus Ergo non est extendenda ad Prælatos Custodes Rotarum, strictè enim verba in hac materia sunt interpretanda.

2. Nota tamen hic obiter ad sedandos scrupulos cuiusdam Prælati nimis timoratae, ac delicate conscientia, me tria illi respondisse. Primo suspensionem in isto casu latam à Pio IV. non esse late sententia, & ideo in eius fractione quem non esse verè suspensum, sed suspendendum. Ita Theſaurus in *praxi de penis part. 2. Verb. Conclauis, cap. 2.*

Sup. hoc in
tom. 6. et 11.
Ref. 42. §.
vltim. & in
Ref. 43. & 57.
§. 2. propter
finem vers.
vel mesmo, y
Salon, & in
tom. 5. et 11.
Ref. 11. & 12.

3. Secundo me non posse tanquam improbabilem damnare opinionem assententium, præceptum sub pena suspensionis non inducere peccatum mortale nisi expresse, vel verbis æquivalentibus id significetur. Ita Magister Marcus Serra Dominicanus *tom. 2. in 1. 2. D. Thoma quæst. 96. art. 4.* & ex Societate Iesuy Pater Tamburinus *opuscul. de Sacram. Missæ lib. 3. cap. 1. §. 8. num. 4. & 7.* Caietanus *2. 2. quæst. 286. in art. 9. circa solut. ad. 2. & in summ. verb. Præcepti transgressio vers. Pena præceptorum Nauarr. in summ. cap.*

23. numer. 53. Corduba in *Reg. D. Francisci capit. 10. quæst. 3. punct. 1. in 4. modo cognoscendi*, quando lex obligat sub mortali, Valen. *1. 2. disp. 7. q. 5. punct. 6. in 4. Signo. Salon. 2. 2. quæstion. 77. artic. 1. controu. 8. reg. 3. in fin.* Vide etiam à fortiori Escobar in *Theolog. Moral. tom. 1. lib. 5. sect. 2. prop. 31. num. 165.* Romigium in *summ. tract. 1. cap. 4. §. 12. num. 7.* Azotium *tom. 1. lib. 5. cap. 6. quæst. 5. & Sayrum in Clauis regia lib. 3. cap. 7. num. 25. cum aliis.*

4. Et quia dictus angebatur iuramento præstito, dixi quod iuramenta de obseruandis Statutis, Legibus, & Constitutionibus sæcularibus, vt Ecclesiasticis intelligenda sunt *quatenus sunt in vsu, & obseruantur.* Ita Gomez in *leg. Taurin. 365. & 366.* Gurtierres *de iure confirmat. part. 1. cap. 37. numer. 14.* Malderus in *2. 2. D. Thom. tractat. 10. cap. 6. dub. 9.* Sanchez in *Summa tom. 1. lib. 3. cap. 14. & alij*, quos ego adduxi in *part. 3. tract. 6. §. resol. 39.* Verum relinquendo supradicta, tantum scrupulos applicanda, dico absolute Prælatos custodes Rotarum satisfacere suo munerij, & iuramento, si in perferendis epulis & personis intra Conclauis intrantibus adhibeant diligentiam moralem arbitrio viri prudentis, ac timoratae conscientia mensurandam; alioquin peccarent mortaliter, agitur enim de re nimis graui, ordinata ad bonum totius Ecclesiæ, videlicet electionem liberam Pontificis, & ideo tali transgressioni imponitur pena suspensionis, quæ contra allatos Doctores inducere peccatum mortale communis fert sententia, quam nonisimè docet Vrbanus ab Ascensione in *Theol. Moral. tract. 1. cap. 6. Malletus in Theol. Mor. tom. 2. Malleatio. 1. Bractea 11. quæst. 4.*

5. Nota verò hic obiter, quod si aliquis Prælati adhibendo diligentiam moralem in præferendis epulis alicuius Cardinalis timeret ab ipso inferendum graue damnum in honore, & bonis temporalibus, tunc equidem ad nullam diligentiam teneretur, quia præcepta postriua non obligant cum tanto discrimine, vt tradunt Doctores, quos citat, & sequitur Ioann. à Trinitate *de confess. sollicit. sect. 7. dub. 4. num. 3. 4.* Leander *de Sacram. 1. tract. 5. disp. 13. quæst. 44.* Lupus in *Edict. Inquis. part. 1. lib. 5. dist. 3. art. 2. difficul. 2.* Verum hoc probabiliter non potest timeri, stante pietate, & prudentia Eminentissimorum Cardinalium.

RESOL. CIX.

An sit prohibitus ingressus per Rotam alicuius infans non attingentis usum rationis intra Conclauis? Et exponitur cap. vbi periculum? Et inferitur esse prohibitus ingressus infantium intra septa Monialium? Et queritur, an si quis clam in Conclauis ingrediatur incidat in censuram? Et notatur, quod si post ingressum in Conclauis iste talis loqueretur secreta cum aliquo Cardinali, tunc incurret in excommunicationem? Et quid de priuatione officij, & beneficij, quam in cap. vbi periculum imponit Pontifex ipso facto, tenetur ne ad hoc ante iudicis declarationem? Et an vero intrantes in Conclauis subiciantur tantum supradictis penis, vel etiam peccent mortaliter? Et tandem aduertitur Sacram Congregationem Cardinalium declarasse Decretum ad ipsa additum, quo prohibetur Regularibus accedere ad Monasteria Monialium sub pena priuationis officij, ac vocis actiue, & passiuæ, obligare ad mortale? Ex part. 12. tract. 2. Ref. 16.

1. His diebus de hoc casu in pluribus ego bis interrogatus fui, & prima facie, videtur affirmatiue respondendum, per verba Gregorij X. in cap. ubi periculum, de elect. in 6. vbi generaliter loquendo sic ait. In Conclauu tamen predicto aliqua fenestra competens dimittatur per quam eisdem Cardinalibus ad vitium commodè necessaria ministrantur, sed per eam nulli ad ipsos patere possit ingressus, sic ibi; Vnde lex generaliter, & absolute loquendo, generaliter, & absolute est intelligenda, vt patet ex leg. praef. l. quamuis ff. de in ius vocando, l. si seruum §. non dixit ff. de acquir. hered. l. 1. §. quod autem, & ibi glos. verb. simpliciter ff. de aleator. l. vnic. Cod. qui pro sua iniuria. l. illam C. de collationibus Cap. Romanorum 9. dist. cap. consulisti 2. q. 5. cap. soluta, de maior. & obed. cap. quia circa 22. de privileg. Clement. vlt. de rescript. & docet Surd. conf. 271. num. 28. Valascus conf. 17. n. 21. Narbona de appellat. & Vicario ad Episcopatum par. 1. num. 12. & alij. Quod confirmatur individualiter pro casu nostro, quia lex generaliter interdicens ingressum intra monasteria Monialium, vt patet in cap. periculosa de Statu Regular. in 6. & ex Concil. Trident. in sess. 25. de Regular. c. 15. ex hoc à Scortia in Bullas Pontificias Theor. 336. Paulus Comitulus Societatis Iesu in Respon. Moral. lib. 6. quaest. 19. num. 6. & ex nostris Antonius Naldus in Summa vers. Clausura nu. 4. Constanter asserunt esse prohibitum ingressum infantum intra septa Monialium etiam non attingant vsum rationis, quod etiam firmiter Sac. Congregatio die 12. Februarij 1585. His non obstantibus ad casum propositum ego respondeo negatiue.

2. Moueor ad sic tenendum, quia infantes ante vsum rationis non sunt capaces alienius præcepti, seu prohibitionis, & in ipsis in isto casu cessat non ex parte, sed adaequatè, & fundamentaliter tota ratio, & finis legis, & abest omne periculum, nam supradicti infantes non possunt se miscere in negotio electionis Papæ, & illam turbare, ergo non comprehenduntur in dicta prohibitione, neque etiam admittentes illos intra Conclauem, Notandum est tamen adhibendam esse diligentiam moralem à Prælati Rotarum ne dictus infans secum asportaret in Conclauem aliquas scripturas prohibitas. Restat modo respondere ad argumenta contraria. Ad cap. ubi periculum, respondeo, quod licet lex generaliter loquatur, verba eius sunt distinguenda videlicet, nulli pateat ingressus, &c. si ingrediens habeat vsum rationis, concedo; nam in istis adest periculum electionem turbandi non autem in illis.

3. Ad Confirmationem argumenti respondeo sententiam illà Comitoli, & aliorum plures respue- re, & probabiliter contrarium tenere, & ita docet Pellizzarius de monial. c. 5. section. 3. q. 25. numer. 105. cui adde alios, quos ad fatietatem adducit, & sequitur Gibalin. de clausura, disquis. 1. cap. 4. §. 2. const. 4. num. 5. & Garzias in Polit. Reg. tom. 2. tract. 13. disquis. 2. punct. 10. num. 5. Adde, quod aliquis posset dicere, esse disparem rationem, inter vtrumque casum; nam quoad infantes intrantes in monasteria Monialium, non videtur cessare tota ratio legis, possunt enim sequi ex tali ingressu aliqua inconuenientia, quæ accidere non possunt in ingressu infantum intra Conclauem in ordine ad electionem, Ergo, &c. Vnde ex his, Ego sum in voto, quod adhibita prius morali diligentia, & etiam postea ne dicti infantes secum deferant, vel asportent litteras, posse Prælatos Custodes Rotarum permittere absque scriptulis vt intra Conclauem per Rotam dicti infantes ingrediantur, nisi tamen ex Superioribus aliquid in contrarium ordinatum fuerit.

Tom. 1 X.

4. Sed quia hic sermo incidit de ingressu intra Conclauem, quæro, an si aliquis clam in illo ingrediat, incidat in censuram? Et respondeo negatiue, sed in pœnas impositas à Pio I V. qui in §. Clauso, sic ait. Et si quis forte, quod absit, clam ipsum Conclauem, & aliunde quam per ostium ingrediat, omni honore, gradu, & officio, beneficio ipso facto priuatus existat, & tradatur Curie seculari acerrimis pœnis puniendus, ita ibi. Nota verò, quod si post ingressum intra Conclauem iste talis loqueretur secretè cum aliquo Cardinali, tunc incurreret excommunicationem latam, & nemini referuatam in cap. ubi periculum de elect. in 6.

5. Sed quid dicendum de priuatione officij, & beneficij, quam vbi supra imponit Pontifex ipso facto incurrenda tenetur ne iste talis officium, & Beneficium dimittere ante Iudicis declarationem? Et negatiue respondeo, quia nullus ante aliquod Iudicis decretum tenetur subire pœnam; ipso facto, ipso iure, eo ipso, & absque aliqua declaratione impositam pro crimine, etiam si Hæreticus, aut Sodomita, aut quodlibet aliud, si quod est maius. Ita communis opinio, quam sequuntur plures, quos vidi sunt Thom. Sanch. lib. 2. in Decalog. capite 22. numero 2. Sotus libr. 1. de iust. & iur. quest. 6. artic. 6. con. 1. & 3. Molina tom. 1. disput. 65. vers. contrariam sententiam. Salon. 2. 2. quest. 62. artic. 3. controuers. 1. ante solut. argument. vbi D. Caietan. §. Ad hoc dicitur. Bañez questione 12. artic. 2. dub. unico, ad tertium principale. Aragon. questione 11. artic. 3. §. His suppositis. Lessius libr. 2. capite 29. dub. 8. numer. 64. Layman in theol. morali tractat. 4. cap. 15. num. 3. Granada 1. 2. contro. 7. tractat. 3. part. 1. disp. 3. sect. 2. num. 3. Valquez disput. 166. cap. 3. Montefinos disp. 16. quest. 24. num. 5. Martinez. questione 94. artic. 3. dub. 3. Araujo ibid. dub. 4. Valentia disput. 7. questione 5. punct. 6. quasiunc. 3. Sayrus in Clau. lib. 3. cap. 9. num. 30. Quibus omnibus adde omnino videndos Thomam Hurtadum Var. 10. 1. Ref. 466. 2. tractat. vltim. resol. 22. per totam. Angelum Bossium tract. de effect. marim. cap. 5. num. 31. cum seq. & Quintanaduenas in theol. morali tom. 2. tr. 14. singul. 8. nu. 3. cum Fagundez in Decal. tom. 2. lib. 8. cap. 29. num. 15. cum seq.

6. Vnde Emanuel Sà verb. Pœna n. 1. sic ait. Pœna imposita ipso iure, vel facto non incurritur, sine sententia Iudicis, & executione per ipsum, etiamsi lex dicat non requiri sententiam, aut declarationem, aut etiam soluendam in foro conscientie. Intelligitur enim Iudice exequente, nisi pœna esset huiusmodi, quæ secum traheret executionem, vt excommunicatio, suspensio, Interdictum, & Irregularitas, aut lex dicat, sic incapax, & inhabilis. Quidam tamen hic sententiam requirunt: aut dicat non faciat aliqui fructus suos. Est enim conditio, quæ seruanda est, vt quæ ponitur à testatore. Quod egregè explicat D. Caietanus in summ. verb. Pœna.

7. An verò clam intrantes in Conclauu subiiciantur tantum his pœnis, sed etiam peccent mortaliter, posset quis dubitare, nam Pontifex non vritur verbis præceptiuis, sed imperatiuis pœnalibus; Pro affirmatiua sententia aliquis posset dicere quia agitur de re grati, quod patet etiam ex pœnis impositis. Vnde videmus Sacram Congregationem Cardinalium declarasse * Decretum ab ipsa editu, quo prohibetur Regularibus accedere ad Monasteria Regularium sub pœna priuationis officij, & vocis actiue, ac passiuæ obligate ad mortale.

8. Sed aliquis posset respondere cum Serra in p. 2. D. Thome questione 96. artic. 4. dub. 2. Quod per dictam Declarationem Sacræ Congregationis couitat

N n voluntatem

Sup. hoc in tom. 1. tra. 5. lege doctrinam Refol. 65. per totam & aliarum eius prima not. & in tom. 3. tract. 3. ex Ref. 69. §. Notandum. & in tom. 4. tr. 8. ex Refol. 56. §. Ex quibus & in tom. 5. tr. 6. Refol. 14. à fin. 6. & in Ref. 15. & in tom. 6. tr. 1. Refol. 34. §. vlt. & in Refol. 35. 36. & 38. & vide in tom. 7. tr. 1. Ref. 466. & 247.

Sup. hoc in tom. 1. tra. 5. lege doctrinam Refol. 65. per totam & aliarum eius prima not. & in tom. 3. tract. 3. ex Ref. 69. §. Notandum. & in tom. 4. tr. 8. ex Refol. 56. §. Ex quibus & in tom. 5. tr. 6. Refol. 14. à fin. 6. & in Ref. 15. & in tom. 6. tr. 1. Refol. 34. §. vlt. & in Refol. 35. 36. & 38. & vide in tom. 7. tr. 1. Ref. 466. & 247.

LIBRARIUS

voluntatem præcipientis esse obligare ad mortale, quod non constat in casu nostro de quo loquimur. Ideo tu cogita.

RESOL. CX.

Virum Cardinales peccent mortaliter cum pluribus ferculis in Conclavi vescantur? Et explanatur hoc verbum Debeant, quid importet? Et part. 12. tr. 2. Ref. 17.

§. 1. **S**uppono in Bulla Pij IV. sic haberi, *Cardinales autem primo ipso die quo Conclave ingressi fuerint, tam in prandio, quam in cæna uno solo ferculo unius speciei tantum eoque moderato, & aliis iuxta constitutionem præfati Clementis VI. qualificato contenti sint, & esse debeant, nec quisquam in alterius cella, vel de alterius ferculo vescatur.* Ita ibi. Hoc supposito posset aliquis affirmatiuam sententiam docere; nam licet Pius IV. vbi supra, videatur vti blandis illis verbis, *contenti sint*, tamen statim subdit, *& esse debeant.* Quod verbum, vt in terminis obseruat scientia, & dignitate Eminentissimus Dominus meus Cardinalis Lugo de *Sacram. Euchar. disp. 14. sect. 7.* exprimit grauem obligationem. Idem docet frater eius germanus Franciscus Lugo de *Sacram. lib. 4. c. 6. §. 8. n. 61.* Et verbum, *debeo*, etiam Amicus in *Curs. Theol. tom. 5. disp. 5. sect. 8. nu. 20.* & Badell. in *Theol. moral. tom. 1. lib. 5. disp. 21. n. 1.* inter verba præceptiua apponunt.

2. Sed licet superius dicta nimium virgere videantur; ego tamen negatiuæ sententiæ adhaereo: existimo enim verba Pij IV. de quibus est quæstio continere consilium, & exhortationem; cum enim potuerit Pontifex vti grauioribus verbis imperium explicantibus v. g. *Inbemus, Præcipimus*, &c. tamen ab huiusmodi præcipiendi rigore temperauit, & mollibus verbis vsus est. Ergo signum est verè non imposuisse præceptum, quod patet ex obseruantia subsequenti, non abrogatiua legis, sed interpretatiua, & declaratiua eius verborum. Vnde vt *superius diximus* obseruantia subsequens declarat legem, & illustrandum est, *leg. si de interpretatione ff. de legibus & capite cum contingit de transact. & docet & Mastrillus Decis. 52. numero 14. Parisius conf. 36. num. 8. Carena. de S. Officio part. 5. titul. 1. numer. 7. 2. & alij* Imo stando in rigore iuris, nego Eminentissimo Domino meo Cardinali Lugo, Vasquezio, Sanchez, & Castro Palao verbum, *debeo*, importare semper præceptum, & contra supradictos adducam ex eadem Societate Patrem Tamburinum opuscul. de *commun. capite 1. §. 6. numer. 52.* vbi sic ait, *Quamuis aliqui doceant per illud verbum, debet, importari in legibus necessitatem præcepti mortalis; tamen alij qui negant, & solum per illud concedunt importari debitum conuenientie, & honestatis.* Ita ille probabiliter quidem, cui adde etiam Lezanam. *tomo 5. part. 2. in Mari magno Seruitarum §. 13. numer. 42.* & Barbosa in *distinctione 77. numer. 9.* quod probatur ex *Can. ad eius dist. 5.* in quo dicitur, *Mulier nisi purgationis dies transeat, viro suo admisceri non debet*, vbi non nisi consilium, seu debitum eiusdem conuenientie, & honestatis, & non præcepti significatur, vt ipsemet Sanchez libro 9. de *matrimon. disp. 21. numero 11.* Rursus ex *dist. 1. cap. vestimenta*, vbi Pontifex de vestibus Ecclesiasticis sic dicit, *Que neque ab alijs debent contingi, aut ferri nisi à Sacris hominibus. Quem textum expendens Suarez de Euchar. dist. 81. sect. 8. §. tertium exemplum*, sic habet, *Que verba, aut præceptum non continent, quia illud verbum; non debent*

non videntur in rigore significare obligationem; sed decentiam quandam, aut non intelliguntur, &c. Et in Sacris quidem litteris per idem verbum, *debet*, conuenientiam, decentiamque notari solemne est. Matth. cap. 3. *Ego à te debeo baptizari, & tu venis ad me.* Ioan. 13. *Et vos debetis aliter alterius lauare pedes.* Tobias 10. *Te non debuimus dimittere ire à nobis.* Et similia passim. Et deinde Præpositus 1. 2. *D. Thom. qua. 95. disp. 3. dub. 2. num. 15.* Vasquez, & Sanchez, quos citat Caltrus Palao *tom. 1. tract. 3. disp. 1. punct. 9. num. 2.* asserunt verbum *oportet*, non inducere obligationem ad mortale: ergo nec inducere dicendum est verbum *debeo*, quænam enim differentia est inter *me oportere facere & me debere hoc facere.*

3. Itaque dicendum est DD. Cardinales non peccare mortaliter, si dum existunt in Conclavi vescantur pluribus ferculis, non obstantibus verbis Bullæ Pij IV. tanquam non continentibus præceptum, sed exhortationem, Et dicta verba ita etiam consuetudo subsequens intellexit, declarauit, & interpretata est.

RESOL. CXI.

An Eminentissimi Cardinales in Feria sexta Parasceues possint deuenire ad scrutinium, non audito Officio fieri solito in illa die, non obstante §. Similiter, Bulla Greg. XV?

Et firmatur, quod in Feria sexta Parasceues nemini licitum est sacrificare ob prohibitionem factam ab Innocentio I. Et deducitur, an officium fieri solitum à Sacerdote, extracto Sacramento è sepulchro, sit vere Sacrificium, & Missa dici possit?

Et an populus Christianus teneatur illud officium audire, si in die Parasceues incidat dies festus de præcepto? Et discutitur, an consumptio Sacerdotis pertineat ad essentiam Sacrificij Missæ, vel sit tantum pars illius integralis?

Et tandem queritur, an Cardinales inciderent in excommunicationem, si alijs diebus omitterent solitum Missam & procedant ad scrutinium: Ex part. 12. tr. 2. Refol. 18.

§. 1. **I**n dicto §. sic habetur, *Similiter ne electio protractatur, statim, & ordinamus, sub simili excommunicationis pena eo ipso incurrenda scrutinium bis singulis diebus peragatur, ita ut etiam perficiatur, mane scilicet post solitam missam, &c.* Deinde firmandum est, quod Feria sexta Parasceues omnes Doctores testantur; nemini licitum esse sacrificare ob prohibitionem factam ab Innocentio I. *Epistol. 1. ad Decem. capite 4.* & refertur *cap. Sabbato de consecr. dist. 13.* Rationem congruentiæ reddit D. Thomas *quaest. 83. artic. 2. ad 2.* quia eo die Ecclesia recolit realem Christi Passionem, & mortem. Non igitur expedit mysticam, & incrementum mortem exhibere. Vnde male opinati sunt aliqui, quos tacito nomine asserit Emanuel Sà *verb. Missa numer. 57.* asserentes in illa die posse Missam dici, contra quos inuehitur Eminentissimus Cardinalis Lugo de *Euchar. disp. 20. sect. 1. num. 15.* & Dicaillus de *Sacram. 10. tr. 5. disp. 4. dub. 2. n. 30.*

2. His positis resolutio præsentis difficultatis pendet ex illa quæstione, An Officium fieri solitum à Sacerdote extracto Sacramento è Sepulchro, sit verè Sacrificium, & Missa dici possit? Et prima opinio affirmat. Ita docet Ledesma 1. *part. 4. quæstione 23. artic. 4.* citans Albertum Magnum in *4. disputat. 10. artic. 24.* & videtur asserere Scotus in eodem *4. ref. Ric. dist. 13. quæst. 2.* Gabriel *ibidem quæst. 1. & D. Augustin. lib. 20.*

Suprà hoc verb. *Debeant*. Iam in §. seq. huius Ref. inter principium, & medium, à vers. Imo stando. & in tom. 2. tr. 1. Refol. 14. signanter in fine §. Et quidem, & in tom. 3. tract. 6. Ref. 129. §. Ad ref. ponitionem. cursum ad lin. 6. & in tom. 6. tr. 1. ex doctrina Ref. 8. prope finem §. 1. a vers. *equi-pollentia vero*, & in tom. 7. tr. 1. Ref. 106. §. *scd.* cursum, & recitatio ad lin. 7. & in tom. 5. tr. 5. ex Ref. 119. §. *Sed diffice à lin. 5.* * Superius in Ref. quæ hic est sup. 96. §. His tamen ante mediū, vers. & ita, & in alijs multis eius nec. * Sup. hoc in Ref. 95. & vers. not. 1. huius Ref.

lib. 20. contra Faustum Manicheum cap. 18 vbi ita :
Vnde iam Christiani peracti eiusdem Sacrificij memo-
riam celebrant Sacro sancta oblatione & participatio-
ne corporis, & Sanguinis Christi. Probatur hæc opi-
nio ex variis Argumentis, quæ adducit Fagun-
dez de Preceptis Eccles. pr. 1. lib. 3. capit. 4. num. 3.
ideo tenent quod in sexta Feria maioris Hebdoma-
dæ offertur verum Sacrificium, & tamen non con-
secratur Hostia, sed offertur Hostia consecrata die
antecedenti : ergo consecratio ipsa non est de essen-
tia Sacrificij: ergo tota essentia illius consistit in obla-
tione Hostiæ consecratæ. Ita dicunt omnes Doctores
citati num. 2. Quod autem eo die offeratur in Ec-
clesia verum Sacrificium, patet in primis ex D. Au-
gustino lib. 10. de Civitate Dei cap. 20. vbi hoc Sa-
crificium Missæ appellat quotidianum, quod quoti-
die in Ecclesia celebretur, & nullus sit dies in quo
non celebretur, ibi : *Christus IESVS in forma
Dei Sacrificium cum quo vnus est Deus, in forma serui
sacrificium maluit esse quam sumere, ne vel hac occa-
sione quisquam existimaret cuiuslibet sacrificandum esse
creatura, per hoc, & Sacerdos est ipse offerens, ipse
est oblatio, cuius rei Sacramentum quotidianum esse vo-
luit Ecclesie sacrificium, cum ipsius rei ipse sit caput, &
ipsius capitis ipse sit corpus, tam ipsa per ipsum, quam
ipse per ipsam suctus offerri.* Patet secundo ex Oratio-
ne quam Ecclesia in Officio illius diei profert, quæ
sic habet. *In Spiritu humilitatis, & animo contrito
suscipiamur a te Domine, & sic fiat sacrificium nostrum
in conspectu tuo hodie, ut placeat tibi Domine Deus. Et
postea ait Sacerdos : Orate fratres, ut meum ac ve-
strum sacrificium, acceptabile fiat, &c.*

3. Aliqui verò putant non solum ad essentiam
illius pertinere, sed etiam totam illius essentiam in
consumptione esse positam Sacerdotis, non in con-
secratione, nec in oblatione, nec in alia actione il-
lius. Ita docet Albertus Magnus in 4. dist. 13. art. 24.
Ledesma 1. p. 4. quæst. 23. art. 4. ad finem. Angles in
floribus, tit. de Missa, pag. 185. & Concilium Tole-
tanum citatum in capite. Relatum. de consecrat. disput. 1.
& quidam alij recentiores, veluti Victoria, Peña,
& Banez, quos refert Henriquez lib. 9. de Missa c. 8.
num. 5. Putant enim per consumptionem tantum Sa-
cerdotis conferri fructum sacrificij ex opere operato
illis, pro quibus Sacerdotes specialiter sacrificium of-
ferunt, & Missam applicant. Probatum, quia olim
in lege veteri immolatio, & sacrificatio animalis,
erat occisio, & consumptio illius, vt patet in fac-
rificio holocausti, quod totum ardebat flammis,
& cuius nullam partem Sacerdotes comedebant,
& quamvis nullam partem illius comederent : tamen
in omnibus sacrificiis legis veteris fiebat con-
sumptio animalis sacrificati; partim per ignem, &
flamas, quasi eo signo sensibilis ignis per Sacerdo-
tes applicati, acceptaret Deus per illos; tanquam per
suos ministros, præsentem donationem Sacrificij,
partim à Sacerdotibus deuorantibus eam partem re-
liquorum sacrificiorum, quæ sibi contingebat. Pro-
batum secundo, quia Christus Dominus in Cruce mo-
rens dixit : *consummatum est.* Matth. 27. quasi in con-
sumptione, & consumptione consisteret essentia
sacrificij, & ideo aiunt, & Sacrificium Missæ Græcè
dicitur *Thysa, & Teleti*, id est mactatio, & consum-
matio, vel consumptio. Addunt præterea huiusmodi
Doctores in sexta feria Hebdomadæ sanctæ, fieri
vnum Sacrificium Missæ, & teneri populum Chri-
stianum illi assistere, si incidat in diem festum, de
præcepto, huiusmodi sexta Feria Parasceues; quia
ibi datur vera consumptio Sacerdotis, in qua tota
essentia Sacrificij sita est, Hostiæ præconsecratæ in
vna tantum specie, dispensante Ecclesiæ consuetu-
Tom. IX.

dine, in consecratione, quæ consuetudo durat in
Ecclesia à plus mille annis iuxta Rabanum l. 2. In-
sit. Clericorum cap. 37. & alios. Et ideo secundum
hanc opinionem tenetur populus audire Missam in
sexta feria Parasceues, si in ea incidat dies Annun-
ciationis Beatæ Virginis, & tenentur Prælati inbere,
vt Missa dicatur, vt populus illam audiat & si id ita
fit in aliqua Prouincia, aut Diocesi, iuste, fit, &
sanctè fit, & ideo fit, quia sequuntur Prælati ibi
eam opinionem, quæ docet totam essentiam sacrifi-
cij in sola consumptione consistere, quæ opinio est
probabilis, & quia adhuc illis non constat, an con-
secratio sit de essentia sacrificij necne. Ita Doctores
citati & ex Neotericijs Araujo ad 3. par. D. Thoma q.
83. ar. 6. n. 35.

4. Sed his non obstantibus ego puto Consum-
ptionem Sacerdotis non pertinere ad essentiam Sa-
crificij Missæ, sed esse partem integram illius, &
perfectionem tantummodo extrinsecam, & totam
illius essentiam positam esse in consecratione, &
ideo pro hac sententia in par. 2. tract. 14. Resolut. 62.
adduxi plures Doctores, & declarationem Sacræ
Congregationis Rituum asserentis, quod si Festum
Annunciationis accideret in Feria Parasceues, non
adit præceptum audiendi Missam, quia in illa die nõ
adest Missa, cum non adit consecratio. Probatum
hæc opinio, quia in consecratione reperitur om-
nes condiciones requisitæ ad Sacrificium Missæ. In
primis per eam repræsentatur mors Christi, deinde
in ea fit mutatio panis, & vini in Corpus Christi:
tertiò, quia est res visibilis: fit enim hæc mutatio
in speciebus visibilibus, ac signis sensibilibus; quar-
to quia fit in cultum, & honorem Dei auctoris re-
rum omnium, & hæc sunt condiciones requisitæ ad
Sacrificium Missæ. Et ita hanc sententiam me citato
tenet Leandrus de Sacram. tom. 2. tr. 8. disp. 5. q. 23. eum
aliis penes ipsum.

5. Stando igitur in hac vltima opinione ego ex
Sacro Conclauo consultus ab Eminentiss. Cardinali
N. respondi, ad casum propositum in rigore, & se-
cluso scandalo, & contemptu, posse Dominos Car-
dinales ad Scrutinium deuenire in Feria Parasceues
non audiendo Officium in illa fieri solitum, quia
verba, §. Similiter, Gregorij X. non possunt veri-
ficari pro illa die; cum non adit solita Missa, Mis-
sa enim in illa die non offertur, neque adest. Verum
quia contrariæ sententiæ suam habent probabilita-
tem, ego consului Dominis Cardinalibus debere
prius officium illud, seu Missam, vt dicitur, audire,
& postea Scrutinium incipere, & ita factum fuisse
postea mihi dixerunt.

6. Sed an Cardinales inciderent in Excommuni-
cationem si aliis diebus omitterent solitam Missam,
& procederent ad Scrutinium? Affirmatiuè respon-
dent aliqui, vt patet ex dicto §. Similiter, & videtur res
grauis sine implorato diuino auxilio deuenire ad ele-
ctionem Pontificis. Alij negatiuè respondent, putant
enim durum esse ex omissione *Veni Creator Spiritus,*
& c. in censuram incurri, vnde putant excommuni-
cationem respicere tantum Scrutinium bis in die fa-
ciendum, vt demonstrant verba dicti §. Similiter, Audi-
tionem item Missæ, ac *Veni, Creator, & c.* pertinere so-
lum ad directionem, & ad circumstantiam acciden-
talem. Ideo tu cogita. Et quidem videtur res grauis
procedere ad electionem Pontificis absque implorato
diuino auxilio, præsertim in Missa.

RESOL. CXII.

An Summus Pœnitentiarius possit absoluere ab excommuni-
catione

N n 2

municatio n

Quæ hic est
in ro. 2. tr. 3.
Ref. 19. si-
gnanter à
lin. 4. §. 1. a
verf. Ratio,
& seq.

MATI
X
LII

municatione lata à Pio IV. in § Litteras, &c.
 Et asseritur, quod si Pontifex in aliquo Iubilæo concederet absolutionem ab omnibus casibus Bullæ Cæne, hæresim tamen non excludendo, videri vtiq; illam concedere. Ex parte 12. tractatu 2. Resolutione 19.

§. 1. **S**uppono in dicto §. sic haberi. *Litteras vero, aut eiusmodi generis scripta ad eos, qui in Conclavi erunt, seu nunciū, vel notam, aut signum mittere, seu recipere, aut contra, è Conclavi ad eos qui foris erunt, nullo modo licet: qui contrafecerim, quacunq; dignitate, etiamsi Cardinalatus honore præfulgeant, pœna excommunicationis late sententiæ subiacent, absolventi facultate, præterquam in mortis articulo, soli Pontifici Maximo reservata: à qua nihilominus pro qualitate delicti ultra dictam excommunicationis pœnam puniendi erunt.* In Ceremoniali verò Gregorij X. sic habetur *Claufo Conclavi servari debent omnia, quæ de colloquiis, literis, & cibis, & quæ de non ingredientibus Cardinalibus, aut iisdem, aut eorum familiaribus postquam ingressi sunt exeuntibus in Constitutione Pij IV. sancita sunt, &c.* ita ibi. His suppositis ad dubium propositum affirmatiuè aliqui respondent, nam Gregorius X. in sua Bulla nihil aliud facit, nisi confirmare id, quod disposuerat Pius IV. in §. *Litteras*; & nihil plus addit; Sed Pius IV. in dicto §. vt patet legentibus auctoritatem quam habebat Summus Pœnitentiarius absolventi à Casibus Papalibus, ei non abstulit, sed tantum sibi reservavit excommunicationem ibi datam. Ergo potest illum absolvere summus Pœnitentiarius. Probatum Primo, nam in dicta Bulla fol. 61. vt obseruat etiam Lælius Zecchius de Republica Ecclesiastica cap. 3. numero 2. Pius IV. concedit Summo Pœnitentiario ea expedire tempore Conclavis, quæ pertinent ad forum conscientie, & non aufert ab ipso auctoritatem absolventi in foro conscientie à censura quam paulo infra in §. *Litteras*, debet fulminare. Ergo, &c. Hinc Azorius 10. 2. l. 5. cap. 37. sic ait, *Nec Summi Pœnitentiarj, nec Minorum Pœnitentiariorum officium finitur Romani Pontificis obitu.* Clem. *Ne Romani, de Elect. ne sede Romana vacante deessent, qui, pœnitentium Confessiones audirent, & à censuris, pœnis, & peccatis absoluerent.* Confirmatur secundo ex Bulla 67. eiusdem Pij IV. quam adducit Zecchius vbi supra; in qua enumerantur facultates quas habet, & non habet Summus Pœnitentiarius, & inter has, Pontifex non enumerat, nec asserit, ipsum non habere facultatem absolventi ab hac censura de qua loquimur. Ergo, &c. Confirmatur tertio, nam Gregorius X. in sua Bulla *Eterni Patris, &c.* in §. *Quod si electio*, fulminavit censuram contra eligentes, & electos contra formam dictæ Constitutionis, & absolutionem dictæ censuræ sibi reservat, & nominatim auctoritatem Summo Pœnitentiario ne illam absoluat. Ergo dum Pius IV. in censura fulminata in §. *Litteras*, & confirmata à Gregorio X. non exprimit Summum Pœnitentiarium ne absolvere possit à dicta censura, sequitur auctoritatem absolventi ipsi reliquisse; nam hic intrat illud vulgatum iuris axioma. *Quando voluit, expressit*, ergo quando non expressit, non voluit, nam si voluisset expressisset, quod exprimat ex pluribus Larrea in *Allegat. casibus Fiscalibus tom. 2. Allegat. 54. numer. 26.* Quod etiam probatur ex doctrina Gregorij Gobat, de *duplici Iubilæo c. 3. q. 91. num. 248.* Lorca in 2. 2. *D. Tho. 9. 11. artic. 4. disp. 4. num. 12.* Bossij tract. de *Iubilæo section. 1. cap. 8. numer. 2.* & aliorum asserentium, quod si Pontifices in aliquo Iubilæo concederent absolutionem ab om-

Sup. hoc inf.
 p. Res. 118.

nibus casibus Bullæ Cæne, Casum Hæresim tamen excludendo; si postea in aliis Iubilæis concedant dictam absolutionem, & casum hæresim non excludant, videtur illum vtiq; concedere, nam si nolissent, id explicarent in aliis Iubilæis, vt fecerant.

2. Sic & in casu nostro dicendum videtur, cum Gregorius X. voluit excludere Summum Pœnitentiarium, nominatim excludere. Ergo dum Pius IV. hoc non fecit, dicendum est illum excludere noluisse.

3. Videtur itaque posse Summum Pœnitentiarium absolvere à censura occulta lata in §. *Litteras*, extra, vel intra Conclauem, tangentes materiam electionis, vt patet ex superius dictis, & malè aliquos confundere excommunicationem latam in §. *Quod si*, & excommunicationem latam in §. *Litteras*, in illa enim non potest Summus Pœnitentiarius se intromittere; in ista verò potest, nam in §. *quod*, Gregorius illum excludit, quod minimè fecit Pius Quartus in §. *Litteras*. Ergo, &c. Et ita quidam testis fide dignissimus dixit mihi in quadam Congregatione Theologorum, & Canonistarum Sacra Pœnitentiaria fuisse conclusum. Et ita etiam sentire plures Theologos inclitæ Societatis Iesu, & inter illos amicissimum, & doctissimum P. Valentium Mangionium hodie vnum ex Assistentibus Reverendissimi P. Generalis, SS. D. N. Theologorum in Sacra Pœnitentiaria. Verum ego circa præsentem difficultatem volo magis doceri, quam docere, & ideo eius finale resolutionem à SS. D. N. expectandam esse puto; de meo nihil ponendo, & asserendo.

RESOL. CXIII.

An excommunicatio contracta ex fractione Bullæ Pij IV. & Gregor. X. si sit occulta, possit absolui ab Episcopo vigore Concilij Tridentini sess. 24. capite 6. de Reformat?

Et quis virtute priuilegiorum Regularium, aut ex vi Cruciatæ Bullæ?

Et docetur absolutionem ab hac censura impendi possedum Summo Pontifice de nouo creatis dicit aliquibus Conclauis: Do Vobis facultatem, qua absolui possitis ab omnibus excommunicationibus contractis occasione Conclavis, seu creationis Pontificis. Ex part. 12. tract. 2. Resol. 20.

§. 1. **N**egatiuè respondet Bonacina tom. 3. de elect. Pontifici, disp. 2. quaest. 7. numer. 3. vbi sic ait. *Absolutio istius excommunicationis reservata est Summo Pontifici, nec ullus excepto mortis articulo, etiam virtute alienius priuilegij potest ab ea absolue: nam in præfata Bulla dicitur, à qua sicut ab alia quacunque in hac Constitutione imposita, & irrogata, seu infra imponenda, & irroganda pœna excommunicationis, tam ipsi quam quilibet alius, siue Sancta Ecclesia Cardinalis, siue alia persona, cuiuscunque gradus, conditionis dignitatis, & præminentia à nullo, neque etiam à Maiori Pœnitentiario cuiuscunque facultatis vigeat, præterquam à Romano Pontifice, nisi in mortis articulo absolui possit.*

2. Hinc sequitur primo Episcopum non posse absolutionem impendere etiamsi delictum sit occultum; quamvis enim Episcopus possit à censuris summo Pontifici reservatis, & ob delictum occultum contractis absolue ex Concilio Tridentino sess. 24. cap. 6. nihilominus ab ista non potest, quia Summus

Summus Pontifex absolventi facultatem absolventi ademit, etiam Maiori Penitentiario post editionem Tridentini.

3. Neque obstat dicere in hac reservatione non fieri mentionem Concilij Tridentini, consequenter non censeri derogatum privilegij Episcoporum in Tridentino concessis: Respondeo enim,

4. Primum, iuxta communiolem sententiam non requiritur mentionem Concilij Tridentini in concessionibus Summi Pontificis, ut patet ex dictis de censuris in particulari *disp. 1. quest. 22.* dum loqueret de absoluteone ab excommunicationibus in Bulla Cœna.

5. Responderi potest secundò in hac Bulla derogari omnibus Constitutionibus, & Decretis etiam Conciliorum huic Bullæ contrariis, *ibi non obstantibus quatenus opus est &c.* Quæ derogatio extendi etiam videtur ad reservationem huius censuræ, cum derogatio sit generalis, quatenus opus est.

6. Secundò sequitur Religiosos non posse hoc tempore virtute suorum privilegiorum ante istius Bullæ constitutionem concessorum ab hac censura absolvi, ut patet ex allata ratione; An autem absolutio virtute Cruciatæ impendi possit, patet ex dictis de legibus, de cessatione privilegiorum, & ex dictis de absoluteone ab excommunicationibus Bullæ Cœna.

7. Terriò sequitur absoluteonem ab hac censura impendi posse dum Summus Pontifex de novo creatus dicit aliquibus Conclavisticis vobis facultatem qua absolvi possitis ab omnibus excommunicationibus contractis occasione Conclavis, seu Creationis Pontificis; tunc enim censetur data facultas Confessario. Hucusque Bonacina.

RESOL. CXIV.

Proponitur sententia affirmativa, nempe Episcopus à dicta censura posse absolvi, & nova opinio circa intelligentiam Tridentini assertur, sed non approbatur. Et queritur quando verè ista excommunicatio dicenda sit occulta? Ex p. 12. tract. 2. Ref. 21.

§. 1. Sed his non obstantibus affirmativam sententiam docet ex inclyta Societate Jesu præstantissimus Theologus Castrus Palaus *to. 6. disp. 3. punct. 28. num. 3.* sic asserens, Tertia excommunicatio continetur in Extravaag. Gregorij XV. quam Urbanus confirmavit in Bulla, quæ incipit *Eterni Patris, &c.* vbi Cardinalib. sub pœna excommunicationis reservata præferibitur forma eligendi Summum Pontificem sede vacante, & aliter facta electio irrita decernitur, complicesque, & fautores huius irritæ electionis, tamen Cardinales non sint, eidem excommunicationi subiiciuntur, à qua excommunicatione censet Bonacina *tractat. 3. de censuris, disp. 2. q. 7. punct. 1. num. 8.* Absolvere non posse Episcopos virtute Tridentini, neque Religiosos Mendicantes virtute suorum privilegiorum, eo quod Summo Penitentiario hæc potestas adempta sit, ibi, *A nullo, neque etiam à Maiori Penitentiario cuiuscunque facultatis vigore præterquam à Summo Pontifice, nisi in moris articulo absolvi possit.* Sed hoc mihi durum videtur, quia privilegia Concilij generalis non sunt censenda derogata, nisi manifestis verbis derogatio fiat. At superiore clausula non est censenda derogata facultas Episcopis concessa in Tridentino, quia si id vellet Pontifex expressisset, sicut expressit, summum Penitentiarium, maxime cum

Tom. IX.

facultas concessa Episcopis absolventi à reservatis solum forum conscientie spectet, qua cum compati potest absoluta huius censuræ reservatio. Hæc omnia Castrus Palaus, qui ut vides contra Bonacina putat clausulam Bullæ Gregorij XV. non includere Episcopos, nec derogare eorum privilegio absolventi à supradicta censura vigore Concilij Tridentini, & quidem eius opinio confirmatur ex opinione Doctorum asserentium, cum Decreta Concilij generalis matura deliberatione sancita sint, videntur continere vim clausulæ derogatorie ad alia decreta posteriora, nisi de illis specificam faciant mentionem, imò si Concilium generale sit moderatum, quale est Tridentinum, oportet etiam illius mentionem facere: nec sufficeret generalis derogatio cuiuscunque Concilij, ut docet me citato Thomas Hurtado *var. tom. 2. tract. 5. cap. 4. §. 2. numer. 139.* Moneta *de commut. ult. volum. capit. 7. num. 277. cum seq.* Covarr. *var. lib. 4. cap. 16. num. 6.* Gutierrez in l. *nemo potest de legat. 1. num. 173.* Henriquez libro primo, *de indulgentiis, capite 26. num. 16.* Vivald. in *candelabro part. 3. cap. 12. num. 14.* Sanchez libr. 3. *de Matrimon. disputat. 26. num. 7.* & novissimè Vincentius Candidus Magister Sacri Palatii *tom. 1. disquisit. Moral. disp. 3. art. 28.*

2. Quando verò excommunicatio de qua loquimur dicenda sit occulta, respondent aliqui dum non est de dicta ad forum contentiosum, mirabilis doctrina si esset amplectenda; & ideo novissimè Ludovicus Bail. Doctor Parisiensis *de triplici examine in Appendice de censuris §. 23. fol. 693.* sic ait, *Dubitat verò quòdam debet dici occultum crimen ex quo nata irregularitas dispensationi Ordinarij subicitur?*

3. Lucius III. in Epistola ad Magistratum, & Fratres S. Iacobi, quæ habetur in Appendice Concilij Lateranensis *11. c. 7. Conciliorum* ita dicit, Aliud crimen est notorium, aliud occultum. Notorium definitur, de quo Presbyter canonicè condemnatur; occultum, quod adhuc ab Ecclesia toleratur. Sine dubitatione itaque teneatis, quod à Clericis, & Presbyteris, quamdiu ab Ecclesia tolerantur, & nec est crimen evidens, licetè audiuntur diuina officia, & alia recipiuntur diuina Sacramenta. Hæc resolutio innumeras cluit difficultates de notorio facti Bail. Ita vbi supra Hanc sententiam tenet etiam Ioannes de Thoma Professor Sac. Theologiæ in Inclyta Academia Complutensi, & Confessarius Magni Regis nostri Philippi IV. in *2. 2. D. Thoma 9. §. 64. disputation. 23. art. 2. §. Dico igitur, fol. 224.* vbi probat in terminis Concilij Tridentini occultum delictum esse illud, quod non est deductum ad forum contentiosum, etiam si notorium sit in Civitate & possit probari in iudicio, & ideo super omni irregularitate proveniente ex illo possunt Episcopi dispensare, ex supradictis Auctoribus: adde novissimè Doctorem Petrum de Abella Canonicum Magistralem Ecclesiæ Castaragustanæ in Consultatione lingua Hispanica conscripta circa quandam percussorem Clericis *§. 2. num. 88. fol. 41.* qui citat Basilium Pontium *de Matrimon. libro 8. capit. 21. numer. 19.* & tandem Brunus Casanen. *de privileg. regul. tractat. 4. cap. 1. prop. 17.* asserit irregularitates censeri semper occultas, & secretas, ad effectum dispensationis impetrande ab Episcopo, donec deducta fuerint ad forum contentiosum.

4. Sed opinio supradictorum Auctorum est contra communem; Dico igitur, in Concilio Tridentino accipi delictum occultum, non solum ut distinguitur à delicto deducto ad forum contentiosum,

N n 3 sed

Sup. hæc asseritione to. 3. tract. 3. ex doctrina res. fol. 31. §. 2. ad medium. à veris. quia Decreta & hic infra videntur de doctrina Ref. 116. si gnauer §. eius vit.

Sup. hoc late in tom. 3. tr. 3. Ref. 19. & 20. & lege etiam alios §§. posticos in annot. 1. Ref. 1. huius annot.

MATI
X
LII

Sup. hoc in
Reol. not.
præterita.

sed etiam ut distinguitur contra publicum, & famosum. Quapropter, etiam si delictum ab aliquibus sciat, modo non sciat à maiori parte vicinæ, vel Collegij, in quo sint ad minus decem personæ, neque ad iudicium sit deductum, occultum dici debet. Ita Sanchez lib. 2. de matrim. disputat. 38. num. 11. & lib. 8. disputat. 34. num. 55. & lib. 2. in decal. cap. 11. num. 19. Azor. 1. part. libro 8. cap. 10. quest. 9. Bonacina de censuris disputat. 1. quest. 3. punct. 2. num. 1. Barbosa plurimos referens de Potestate Episcopi 2. part. allegat. 39. num. 24. Palao part. 1. tract. 4. disp. 4. punct. 3. §. 1. num. 14.

RESOL. CXV.

Sicute supra dicta opinione Castri Palai, queritur, quomodo possint Cardinales Episcopi, vel alij Episcopi absoluerè à dicta censura Piana, & Gregoriana?

Et difficultas est, quid operetur illa Particula Concilij Tridentini in Diocesi sua?

Et concluditur non posse Episcopos vigore Concilij absoluerè à censuris, & aliis casibus reservatis extra suam Diocesim.

Et tandem queritur, an possint Cardinalis Episcopi, vel alij Episcopi, si inciderint in censuras, de quibus est questio, absolui à suo Confessario vigore Concilij Tridentini? Ex parte 12. tractatu 2. Resolutione 22.

§. 1. PRO intelligentia difficultatis notandum est Tridentinum in concessione absoluedi, quam præbet Episcopis apponi, illas clausulas *In foro conscientie, & in Diocesi sua.* Et nota utramque restrictionem non fuisse appositam in facultati concessa ad dispensandum, sed solum ad absoluedum à casibus; quia facultas dispensandi exercere potest erga subditos suos ab Episcopo in absentia, & siue Episcopus, siue subditi, siue ambo sint extra Diocesim. Eaque dispensatio pro utroque foro proderit; quia Tridentinum absoluet, & sine vlla limitatione eam potestatem concedit. Et quia iurisdicchio voluntaria ad quam dispensatio pertinet, potest extra territorium exerceri, ut ex communi sententia docet Covarruuias lib. 3. variar. cap. 20. num. 8. quia hæc iurisdicchio nullam causæ cognitionem, nec iudicem pro tribunali sedentem petit, sicut iurisdicchio contentiosa, quæ nequit exerceri à iudice extra proprium territorium, ne iudici illius iniuriam inferat.

Sup. hoc ad
med. §. seq. d
& infra in §
Neque. ante
med. & in
aliis postis
in annot. 2.
dicti §.

Sup. hoc in
tom. 1. tr. 3.
Ref. 11. & in
aliis eius
not. pro hac
quest.

2. Est itaque utraque illa particula appositæ facultate absoluedi à reservatis, ut bene aduertit Suarez tom. 5. in 3. part. disp. 41. sect. 2. num. 10. & 12. quare non bene dixerunt Henriquez lib. 14. de irregular. cap. 20. num. 5. Auila de censuris p. 7. disp. 10. dub. 6. Episcopum non posse dispensare, in suspensione extra suam Diocesim virtute illius decreti, non aduertentes, eam limitationem non apponi in priori illius parte.

Sup. hoc in
Reol. not. seq.

His suppositis difficultas est, quid operetur illa particula *in Diocesi sua.*

3. Prima opinio est Patris Sanchez, qui in *summa*, tom. 1. lib. 2. cap. 11. num. 27. putat hæc verba non esse restrictiua facultatis Episcopo concessæ, sed potius quasi illius extensiuæ, siquidem comprehendunt subditos, qui verè subditi sunt ratione domicili, siue existant in Diocesi, siue extra, & etiam subditos, qui solum ratione transitus in Diocesi commorantur. Quapropter dicit posse Episcopum vir-

tute huius facultatis absoluerè ab hæresi, reliquitque censuris subditum existentem in aliena Diocesi, etiam si ipse Episcopus extra Diocesim existat. Probatur hoc; nam primo requiri non potest, ut vicique Episcopus scilicet, & subditi in Diocesi existant; esset enim coarctare nimis priuilegium Concilij. Deinde requiri non potest, ut Episcopus in Diocesi propria existat, ut subditum à Censuris absoluat, quia hæc absolutio est voluntaria iurisdiccionis exercitium, quod vbi libet fieri potest circa subditos; Ut ergo intelligeremus Concilium hanc iurisdictionem voluntariam limitasse verbis clarioribus uti debebat. Sicut fecit sessio 6. cap. 5. de reform. cum dixit, *nulli Episcopo liceat Pontificalia in alterius Diocesi exercere.* Tandem requiri non potest, ut subditi in Diocesi propria existat, quia verba illa; *in diocesi sua* non possunt ad subditos referri, aliàs non diceret in *diocesi sua*, sed in eorum Diocesi. Iterum Concilium apposuit virgulam diuidentem subditos à Diocesi sua, dixit enim, *Liceat Episcopis, quoscumque sibi subditos in Diocesi sua absoluerè*, quasi nolens Diocesim ad subditos referre. Vide Coninch de sacram. disp. 14. dub. 16. num. 252. Bonacina de cens. disp. 1. q. 3. punct. 2. part. 1. n. 1. in fin. & Caraffam de delo tract. 5. sect. 2. q. 2. n. 3.

4. Secunda opinio est Patris Suarez, qui dicta verba *tom. 5. de cens. disp. 41. sect. 2. num. 10. & 11.* dicit limitanda esse ad subditos, quia paci, & recto regimini convenientius est, si potestas absoluedi non solum ad personas, sed etiam ad territoria limitetur.

5. Tertiam opinionem tenet Castro Palao 1. part. tractat. 4. disp. 4. punct. 3. §. 1. num. 13. Henriquez lib. 14. de Irregular. cap. 20. num. 5. & alij asserentes illa verba *in diocesi sua* referenda esse ad Episcopos absoluedos, & ex illis limitanda esse, ita ut Episcopus extra propriam Diocesim existens non possit uti hac facultate sibi concessa, sed necessariò debere existere in sua Diocesi, ut illa uti possit.

6. Probatur quia, ut dictum est illa verba, *in diocesi sua*, non possunt commodè ad subditos referri, & ratio congruentiæ efficacius in Prælati, quam in subditis procedit: magis enim pax & concordia inter Prælatos offendi potest ex eo, quod vtrique extra propriam Diocesim existens, potestate absoluedi sibi concessa, quam ex eo, quod existens in propria Diocesi, subditum alibi existentem absoluat.

7. Neque hoc est derogare iuri communi, & exercitio voluntariæ iurisdictionis, quæ vbi libet exerceri potest; sicut non est derogatio iuris communis, & facultatis absoluedi, quod absolutio solum pro foro conscientie proficit. Quia cum Episcopus in his reservatis nullam haberet potestatem, potuit Pontifex in concessione illius conditiones apponere absque iuris communis derogatione, quibus seruatis facultatem concedit, & illis omittis negat; vna autem ex conditionibus est ut absolutio detur ab Episcopo existente in sua Diocesi: sicut est, ut solum pro foro interno, & conscientie proficit. Et hæc tertia opinio magis mihi placet contra Sanchez. Dico igitur non posse Episcopos vigore Concilij absoluerè à Censuris, & aliis Casibus reservatis extra suam Diocesim, ut ex pluribus obseruat Garzias in *politica regulari tom. 2. tract. 10. diffie. 7. dub. 6. punct. 2. num. 19.* & ideo non deseram hic apponere verba Martini de S. Ioseph *Mon. Confess. tom. 1. lib. 1. tract. 2. de Panis. num. 10.* sic asserentis: *Dize tambien el Concilio que pueden los Obispos absoluer, & dispensar, dentro de su Diocesi, & los Do-*

Sup. hoc
tom. 1. tr.
Ref. 9. & b
ge. disp.
nam aliter
not.

RESOL. CXVI.

Judicium Auctoritatis de supradictis sententiis Bonacinae & Castri Palai. Ex part. 12. tract. 2. Ref. 23.

§. 1. Sed circa presentem questionem dicam breuiter quid sentio; Sententia Bonacinae negantis posse Episcopos virtute Concilij Trident. absolueri a Censuris, de quibus est questio, omnino mihi placet, propter clausulas nimis vrgentes, quibus vtuntur Pontifices Pius Quartus, & Gregorius X. videlicet; Non obstantibus, &c. quae quidem clausula tollit omnia, quae dispositioni, in qua est appofita obfistere possunt, Iafon consil. 110. col. 4. in fine, versic. 3. lib. 4. Bero consil. 147. num. 28. versic. & licet lib. 3. Rol. consil. 67. num. 62. lib. 3. Mart. de claus. part. 1. claus. 79. num. Secundum Rom. impress. & fuit dictum in Hispanen. praecminentiarum 17. Julij 1613. coram D. Patriarcha Pamphilio impressa per Farin. decis. 106. num. 5. part. 1. recent. Censura de Cens. part. 3. cap. 1. quest. 3. artic. 8. num. 14. Mar. Anton. dict. lib. 1. resolut. 46. num. 7. & 11. Deinde adest alia clausula, Quatenus opus sit, Quorum tenores, &c. Quae quidem clausula ex obseruantia Cutiae derogat quibuscumque privilegiis, & constitutionibus habentibus derogatoriis derogatorias, & operatur expressam, & inuiduam mentionem vt late per Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 36. n. 29. Put. decis. 104. lib. 1. & 503. lib. 3. in Coruell. Rota decis. 113. num. 1. part. 1. & in decis. 161. num. etiam 1. part. 2. diuers. vbi & decis. 460. num. 4. part. 1. recent. Gregorius X. decis. 209. num. 10. & ibi Adde. num. 14. cum aliis pluribus per Barbos. de claus. 117. num. 3. & 4. Ferentill. ad d. decis. 704. Buratt. num. 15. Quibus adde Tamburinum de Iure Abbatum, tom. 1. disput. 15. quest. 18. num. 45. Verum his non obstantibus sententia Castri Palai putant aliqui suam habere probabilitatem ex ratione ab ipso adducta, quam tueri praeter Doctores citatos in resolut. 21. ex Dominicanorum Familia Magister Ludouicus Berrrandus Loth. in Resolutioib. Theolog. Belgicis, tract. 1. quest. 1. artic. 1. in fine, vbi sic ait: Decreta Concilij Generalis matura deliberatione sancita, non videntur continere vim clausulae derogatoriae ad alia decreta posteriora, nisi de illis specificam faciant mentionem. imo si Concilium Generale sit modernum, quale est Tridentinum, oportet etiam illius mentionem facere, nec sufficeret generalis derogatio cuiuscumque Concilij. Ita ille, cui adde Leandrum de cens. tom. 4. tradit. 11. disp. 17. quest. 45. doctum Episcopum Barbastrensem Antonium Francos in pastor. Inter. tract. 4. 9. 20. n. 12. & Salgadum de Praesent. Bull. part. 2. cap. 1. num. 59. cum seq. qui citat Sanchez, Garziam, Valenzuelam & Sacram Rotam.

2. Sed ego puto non esse recedendum a sententia negativa Bonacinae, & doctrinam allatam pro Castro Palao puto non esse admittendam in ordine ad Concilium Tridentinum, nam sufficit, quod Papa contra decreta illius referbat; nec requiritur specialis, vel generalis derogatio. Ratio autem cur non sit necessaria derogatio dicti Concilij, neque specialis, neque generalis est propter decretum vlt. in eiusdem Trident. sess. 25. de reform. in quo decl. rat. omnia in dicto sacro Concilio statuta ita decreta fuisse, vt in his, salua semper auctoritas Sedis Apostolicae & sit, & esse intelligatur. Et sic Papa potius videtur vti facultate sibi tributa a Concilio, quam aliquid facere contra Concilium. Sic docet doctissimus, & amicissimus P. Lezana in p. 2. d. Thom. tract. 6. disp. 12. quest. 2. in fine. Anastasius Germon. de indit.

N. 4. Cardi

Sup. hac sententia Bonacinae leg. illam supra in Ref. 11. & vide etiam Ref. not. seq.

Quae hic est sup. Ref. 11. & legectiam Rebol. nota praeterita.

Flora communemente son uniformes con razon, en que esta restricción, no es para la primera parte del Decreto, que toca la dispensación de irregularidades, Censuras, siro quanto a la segunda parte, que toca la absolución de la heregia, y cosas reservados; porque para poder dispensar en Censuras y irregularidades, conforme a Derecho por ser acto de iurisdicción voluntaria, le puede exercer el Obispo con su subdito, aunque el vno, o el otro esten fuera de la Diocesi, o ambos juntos, l. mancipium, Cod. de adoptionibus, l. 2. ff. de offic. Proconsul. Doctor. ibi, & cap. nouit. de offic. leg. Barbosa de potest. Episcop. 1. part. allegat. 39. num. 7. Fagundez praecip. 2. lib. 8. cap. 8. num. 35. Suarez tom. 3. disputat. 4. sect. 2. num. 10. & 12. Diana 4. part. tract. 4. resolut. 116. y am. Sanchez lib. 2. in decalog. cap. 11. num. 17. desende latamente, que por esse privilegio puede absolver, aun de la heregia, y dispensar absoluamente el Obispo a sus subditos, aunque el y ellos esten fuera de la Diocesi, porque para limitar la iurisdicción voluntaria, que le compete de Derecho comun, auia de usar de palabras mas claras. Pero en esto no signo a Sanchez porque si fuera verdadera su opinion, no seruan de nada las palabras, In Diceceli sua, & verba debent intelligi vt aliquid operentur, cap. si Papa in fine de privilegiis, lib. 7. cap. si a Indice de appellacionib. eodem lib. l. 3. in principio, ff. de iur. iurand. l. fin. ff. ne quis in loco publico, l. si quando 112. & ibi gloss. sinistra, ff. de legatis 1. com. nisi tam poco signo la opinion de Henriquez, lib. 14. cap. 10. num. 5. Y de vtros, que apreadamente finieron, que en ningun caso, ni manira podia auer el Obispo desta auoridad, fuera de suya Diocesi. Huc. que Martinus de S. Ioseph. Vnde ex dictis patet Cardinalem Episcopum, vel alium Episcopum Romae morantem tempore Conclausi posse ex doctrina Sanchez absolvere suum subditum a Censura lata in Bulla Pij IV. & Gregor. X. virtute Concilij Tridentini, & ideo hanc sententiam praeter Sanchez tenet ex Puente Hurtado doctissimus Franciscus Quiedo de Fide contr. 11. punct. 3. num. 57. sed ego magis adhereo negatiuae sententiae stante particula appofita in Concilio in Diocesi sua, quae superflue poneretur, quod concedendum non est. Vide etiam Cardinalem Lugo de fide, disputat. 23. sect. 3. num. 73. An vero possit Cardinalis Episcopus, vel alij Episcopi, si incidant in Censuras, de quibus est questio, absolui a suo Confessario virtute Concilij Tridentini, respondent communiter affirmatiue, si enim possit hanc facultatem alteri committere, vt suum subditum absoluat, quare non poterit respectu sui ipsius alias deterioris conditionis esse, quam sui subditi, & hoc, siue dicamus, Confessorem illum habere iurisdictionem ab ipso Episcopo delegatam, quod sustinet Sanchez lib. 8. de matrimon. disputat. 3. siue dicamus eam habere immediatè a Summo Pontifice, ex vi iuris communis, quod tanquam probabile sustinet Suarez tomo quinto, disputat. 41. sect. 2. numero decimoquinto, quia ex vi decreti Tridentini reservatio ablata est ab illis casibus occultis, & ideo respectu Episcopi, non reputantur, vt casus reservati, sed vt comprehensi sub eligendi Confessoris facultate sibi iure communi concessa. Vide etiam Dacastillum de Sacram. tom. 2. tract. 8. disputat. 11. dub. 16. num. 237.

8. Verum haec omnia procederet in Casu nostro, si esset standum in sententia Castri Palai putantis, non esse ablatam potestatem Episcopis a Pio IV. & Gregorio X. absoluedi a Censura illata in eorum Bullis, sed de hac opinione in sequenti Resolutione iudicium meum promam.

per nome...

habere in...

up. hoc...

Card. S. Per qua sublati, num. 74. Eman. Rodriq. 99. reg. tom. 3. q. 34. art. 4. §. circa quam, Hieron. Rodriq. in compend. 99. regul. resol. 116. num. 17. Et Merolla tom. 3. disputat. 6. cap. 5. num. 49. quibus adde ex Iurifconsultis Marefcottum var. resol. lib. 19. num. 55. contra Castrum Palaum. Et quidem durum mihi videtur Greg. X. voluisse Episcopis concedere quod denegavit suo Summo Pœnitentiario.

R E S O L. CXVII.

An in aliquo casu possit Episcopus absolvere à censuris Bullarum Pij IV. & Greg. X.

Et in §. 1. huius Resolutionis proponitur curiosus casus pro supradicta questione.

Et affirmatur Episcopum posse absolute impeditos, siue ad tempus longum absolvere à censuris Pontificis reservatis.

Nec in tali casu impeditus Romanum Pontificem adire, tenetur mittere Procuratorem, nec scribere ad Sacram Pœnitentiariam.

Ex quo sequitur, an impeditus adire Romanum Pontificem pro absolutione, teneatur adire legatum, aut alium habentem privilegium absolvendi à casibus Papalibus vel possit in tali casu absolvi ab Episcopo?

Et an supradicta procedant etiam in casu hæresi.

Sed explamatur, quod Bulla Cœna auferat ab Episcopis potestatem absolvendi circa hæresim illis collatam in Concilio Tridentino.

Et tandem queritur, an impeditus adire Pontificem possit à quocumque Confessario absolvi à casibus Papalibus, etiam ab hæresi? Ex patt. 12. traet. 2. Resolut. 24.

§. 1. **S**upponamus aliquem Romæ incidisse in duas excommunicationes, & postea reuersum in patriam non posse adire Summum Pontificem propter impedimentum superueniens, infirmitatis v. g. paupertatis, inimicitia periculose, &c. an inquam, in tali casu possit illum Episcopus à censuris absolvere? Et negatiue videtur respondendum; impeditus enim adire Pontificem, solum absolvendus venit in casu percussione Clerici quia de hoc tantum casu loquuntur Iura, vt in cap. eo noscitur, & cap. de his, de sent. excomm. in 6. Ita Innocentius in cap. quamuis, de sent. excomm. vbi Butrius in fine, Abbas num. 3. Ancharanus num. 1. Cardinalis quast. penult. Henricus in fine, Idem responderet in hoc casu Syluester verb. Absolutio 4. quast. 4. num. 7. & Cordub. in Summ. quast. 18. punct. 1. dist. 2. post 3. notab. asserunt enim non permitti absolui impeditos Roman adire, quando tantum articulus mortis exceptus est in reservatione, sed in Bullis Pij IV. & Gregorij X. excipitur tantum articulus mortis, ergo &c.

2. Verum communiter Doctores affirmant Episcopum posse absolute impeditos, siue ad tempus longum absolvere à censuris Pontifici reservatis; & ita tenent 30. Doctores, quos etiam me citato adducit, & sequitur noster Doctus Pater Vericelli in suo erudito opere de Missionariis traet. 9. quast. 146. num. 2. quia illud impedimentum perpetuum reputatur tantquam verus articulus seu periculum mortis in ordine ad impetrandam ab alio, quam à superiore legitimo absolutionem.

3. Probatur, nam sic impeditus moraliter est certus non posse ante mortem absolui à legitimo superiore: Ergo est iam constitutus in necessitate impetrandi ab alio absolutionem, ne sine illa decedat. Quod autem illa necessitas non sit ita vrgens, vt statim obliget, sed latitudinem habeat, non tollit quo

minus si vera necessitas, verumque sit sic impeditum necessitatem habere impetrandi ab alio, quam à legitimo superiore absolutionem.

4. Confirmatur, si moraliter constat hunc impeditum nunquam habiturum esse occasionem obtinendi à superiore legitimo absolutione priusquam decedat, quia ab illo tempore est illi necessarium tale privilegium; & inutiliter expectabit verum articulum mortis, cum necessitas eadem sit. Colligitur hæc doctrina ex cap. eos, de sent. excommunicat. in 6. vbi absolutus ob periculum mortis, vel ob aliud impedimentum à censura Pontifici reservata, iniungitur onus comparandi coram legitimo superiore. Ecce quomodo non solum periculum mortis, sed impedimentum ad eundem superiorem, absolutionis beneficium concedit. Item text. in cap. ea noscitur, & cap. quod de his, de sent. excomm. decidunt sic impeditos absolui posse, ac si in periculo mortis essent constituti. Et licet specialiter de percussione Clerici loquantur, eadem est ratio in omnibus excommunicationibus reservatis, vt tradunt communiter Doctores. Felinus cap. quamuis, de sent. excomm. Abbas cap. de caetero, num. 1. eod. tit.

5. Itaque licet Canones loquantur de Censura reservata ob Clerici percussione; tamen ratio, ob quam concedunt posse absolui impeditum, procedit in quacunque censura Papæ reservata ob quancunque causam etiam in Bulla Cœnæ, nam id concedit, ne in excommunicatione moriens incurrat periculum salutis eternæ. At iura ob identitatem rationis præsertim cum continent fauorem, extenduntur ad casus similes, in quibus militat eadem ratio, cap. cum dilecta, vbi Abbas & Decius de Confirmatione vtili, vel, inutili, cap. ad audientiam de Clericis non residentibus.

6. Nec in tali casu impeditus Romanum Pontificem adire, tenetur mittere procuratorem, nec scribere ad sacram Pœnitentiariam. Et ita tradunt Castrus Palaus, Bertrandus, Loth. Vericelli, & Tamburinus vbi infra, quibus adde Caraffam de Duella traet. 5. sect. 2. quast. 4. n. 4. Hurtadum de excomm. disp. 15. diff. 3. num. 10. Chafaling de privileg. Reg. traet. 5. c. 3. prop. 6. Bassæum verb. Absolutio, num. 10. Barbol. de preest. Episc. part. 2. allegat. 41. num. 7. Constantinum de Castro, Mortar. in Collectan. Theol. Moral. traet. 4. sect. 1. cap. 4. art. 3. §. 1. punct. 2. quast. ... Probatur hæc opinio, quia Iura solum exigunt, vt personaliter reus eat ad Papam si potest cessante impedimento, vt bene aduertit Nauarrus cap. 27. num. 90. ad §. his verbis; Ad quintam, quod iustum habet impedimentum, qui ire non potest, licet pro absolutione mittere possit; non enim ad id ius eum obligat, sed vult, vt si possu vadat. Sic ille. Cui adde præter Auctores citatos Cotneio in 3. part. traet. 5. disput. 11. de excommunic. dist. 1. Coninch. de Sacram. disp. 14. dub. 16. num. 241. Auilam de cens. part. 2. disp. 1. dub. 6. punct. 3. Concl. Bonaciam in Theol. Moral. tom. 2. traet. 2. disp. 3. quast. 21. Vgolinum de censur. dub. 1. cap. 4. §. 2. num. 13. Sayrum de cens. lib. 2. c. 16. num. 13. & Leandrum de Cens. tom. 4. traet. 2. de disp. 17. q. 69. Nouissimè Carolum Mallectum in auro Theol. Mor. tom. 1. Malleatione 39. bractea 29. vbi sic ait; Non tenetur laborans impedimento, ob quod Papam non potest adire, mittere Procuratorem, vel Epistolam; quia vbi lex non aggravat, nec nos aggravare debemus, etiam si in sententia excommunicationis dicatur neminem ab ea posse absolvere, nisi in mortis articulo, Episcopus itante impedimento potest absolvere. Ita ille.

7. Sed hic oritur dubium, an impeditus adire Romanum Pontificem pro absolutione teneatur adire Legatum, aut alium habentem privilegium absolvendi

Sup. hoc in tom. 5. tra. 2. lege doctrinam Ref. 69. & à Ref. 66. vique ad 72. auctiuit.

Sup. hoc vt melius hanc questionem terminare possis lege Refol. & 58. not. seq. & signanter ex Ref. seq. vide à ltn. §. 1. & vers. Afferro igitur primo & alium 6. eius annot. & ibi etiam §. Afferro tertio. & Ref. eius annot.

Sup. hoc in tom. 5. tra. 2. Ref. 69. & à Ref. 66. vique ad 72. auctiuit.

Sup. hoc in tom. 5. tra. 2. Ref. 69. & à Ref. 66. vique ad 72. auctiuit.

utendi à casibus Papalibus, vel possit in tali casu ab-
soluti ab Episcopo? Negat Leander de censur. tom. 4.
tract. 1. cap. 17. quast. 6. qui citat Cardinalem Lugo,
Candidum. Coninch. Baunium, & alios, quibus ego
addo Perez de matrimonio disp. 44. sect. 6. num. 9. Di-
castillum de sacram. tom. 3. tract. 10. disp. 8. dub. 4. num.
61. Et ratio est, quia facultas absolventi à referuatis
censuris, iure communi facta Episcopis, ortum ha-
buit à necessitate, vt ex dictis nuper constat: at hæc
cessat, quando adest, qui ordinaria, aut delegata fa-
cultate absolventi à referuatis est instructus. Ergo
&c.

8. At his non obstantibus affirmatiuam sententiam
tenet Malletus in Auto Theologia moralis tom. 1.
malleatione 39. bractea 29. & Hurtadus de excomm. disp.
15. diff. 3. num. 11. vbi sic asserit. Id vero quod
addit Nauarrus cap. 27. num. 89. Nempè excommu-
nicatum aliquo modo, ex dictis impeditum non
posse absolui ab Episcopo, quãdo potest adire Legatũ
Pontificis, aut alium habentem priuilegium abso-
luendi, dicitur absque fundamento; quia nullibi
adhuc in dicto capite. Quamuis, amplius requiritur vt
possit Episcopus, nisi quod non possit adiri Pontifex.
Ita Hurtadus, cui adde Auilam de censur. 2. c. 7. di. put. 1.
dub. 6. conlus. 3. & alios penes Leandrum vbi supra,
quia extraordinaria potestas concessa Legato, aut Re-
ligiosis, non tollit extraordinariã Episcoporum, qui-
bus ius commune, vt vidimus potestatem in necessi-
tate circa censuras Papæ referuatas tribuit. Et omnia
superius dicta ita esse vera aliqui existimant, vt pu-
tent etiam procedere in casu hæresis. Et ita mordici-
que tenet ex Dominicanorum familia Magister Lu-
dovicus Bertrandus Loth. in Resolutionibus Theologicis
Belgicis quast. 1. artic. 4. ex Societate Iesu Pater Cas-
trus Palauus tom. 1. tract. 4. disp. 4. punct. 3. §. 4. num. 5.
& doctus, ac amicissimus Pater Thomas Tamburinus
in Decalogum tom. 1. lib. 2. c. 1. §. 8. num. 8. ex nostra Re-
ligione Pater Pollicionus in Quinquagena quastionum
illustrium quast. 6. cap. 4. per totum, Alphonsus de Leo-
ne Recol. 2. de censuris num. 392. verb. Ampliatur;
Duardus in Bulla Cœnæ lib. 3. §. 2. quast. 8. num. 45. Et
Vericelli vbi supra quast. 147. num. 5. Et idem docet
Alecanus Tamburinus de iure Abbatissarum disp. 16.
quast. 8. n. 7. Alterius de Censuris tom. 1. lib. 1. disp. 6. c. 8.
& lib. 5. disp. 22. cap. 2. Freitas de confess. sollicit. qu. 21.
num. 15. & alij.

9. Nec obstat dicere, quod Bulla Cœnæ aufert
ab Episcopis potestatem absolventi circa hæresim eis
collatam in Concilio Tridentino, sess. 24. cap. 6. de reform.
Nam respondent hoc non esse certum, & contrariam
sententiam esse satis probabilem, vt obseruat Hurta-
dus de excomm. disp. 15. difficul. 3. num. 12. vbi sic ait.
Sed an nunc possit Episcopus vti dicta concessione
Tridentini, quoad casus Bullæ Cœnæ Domini etiam
hæresis, & quoad excommunicationes eis annexas,
non conuenit inter Doctores, quia Henriquez lib. 6.
de penitentia cap. 14. Petrus Ledesma, Rodriguez,
Lorca disput. 54. sect. 2. & plures alij docent, quod
possit, in quod inclinatur Auila 2. parte cap. 7. dispu-
tat. 1. dub. 6. & approbat Egidius num. 243. quoad
omnes casus, excepto hæresis. Toletus verd in summa
in Bulla Cœnæ excommunic. 14. ad finem. Azor. Molina,
Suarez disput. 21. sect. 4. & plures alij docent, quod
non possit vti dicta concessione, quia ei videtur de-
rogari in vltima clausula Bullæ Cœnæ. Vtraque ta-
men pars non caret probabilitate & non minus pars
affirmatiua, etiam quoad casum hæresis, quam nega-
tiua. Ita Hurtadus. Vide me ipsum part. 1. tract. 5. re-
solut. 2. & idem nouissimè doctissimus, & amicissimus
Episcopus Barbastrensis Antonius Frances in sua
Pastoral. tract. 4. quast. 2. per totum, neruose defendit

hodie non obstante Bulla Cœnæ posse Episcopo
absolueri ab hæresi occulta, quod etiam nouissimè
docet Malletus in Auto Theol. sed stando in opinione,
per Bullam Cœnæ, fuisse ablatam Episcopis autho-
ritatem absolventi ab Hæresi virtute Concilij Trid.
posse ipsos adhuc absolueri ab hæresi impeditos adire
pro eius absolutione Summum Pontificem, ex vi Iu-
ris communis, & ideo obseruat Pellicionus; quod
aliud est quando agimus de concessione, vel reuoca-
tione Priuilegij, aliud quando agimus de concessio-
ne, vel reuocatione Iuris communis. Nam priuile-
gijs facillè derogatur, & quando Priuilegium deuenit
ad non causam, vel ex eius executione nasceretur
aliquod absurdum reuocatur priuilegium cap. sugge-
stum de Decimis. Imò quando Priuilegium conti-
net idem, quod Ius commune, reuocato priuilegio,
non reuocatur Ius commune. Ideo licet decre-
tum Tridentini concedentis facultatem Episcopis
absoluenti ab Hæresi sit correctum, non tamen
cessat dispositio Iuris communis; vide Etiam Verri-
cellum de Apostolic. missionibus quast. 147. num. 11.
Itaque dicendum est quod Bulla Cœnæ derogat pri-
uilegijs absoluenti, quale erat priuilegium con-
cessum à Tridentino, at non derogat Iuri com-
muni, quo perpetuè impeditus ab Episcopo,
aut à proprio sacerdote absolui potest à quacum-
que Censura referuata. Vnde maximum discrimen
est inter absolutionem datam ab Hæresi occulta ex
Tridentino, & datam ob impedimentum, ea conce-
ditur ex necessitate, ne perpetuè in excommunica-
tione permaneat, & contingat absolutum decede-
re. At que datur virtute Tridentini, non datur
ex necessitate, sed, vel ex priuilegio dignitatis Epi-
scopalis, vel quia delictum minori pena censetur
dignum. Ergo quamuis Bulla Cœnæ reuocet facul-
tatem absoluenti ab hæresi ratione cuiuscunque Pri-
uilegij, & quamuis comprehendat casus occultos,
tamen reuocat facultatem absoluenti ratione neces-
sitaris, nempè perpetui, aut diuturni impedi-
menti.

10. Sed hic oritur alia difficultas: An impeditus
adire Pontificem possit à quocunque Confessario ab-
soluti à casibus Papalibus, etiam ab Hæresi? Affirma-
tiuè respondet ex Castro Palao, Bertrand. Loth. in
resol. quast. 1. art. 9. nouissimè noster pater Vericelli
de missionarijs tract. 9. quast. 148. num. 2. qui ait: In
iure æquiparantur impedimentum perpetuum, aut
diuturnum, & articulus mortis sext. est. in cap. eos sent.
excomm. in 6. ibi: eos, qui à sententia Canonis, vel
hominis, cum ad illum à quo aliàs de lure fuerant
absoluenti, nequeunt propter imminentiis mortis
articulum, aut aliud legitimum impedimentum pro
absolutionis beneficio habere recursũ, ab alio absol-
uuntur &c. sed in mortis articulo Sacerdos absoluit
ab excommunicatione ob Hæresim incurta, ergo
etiam stante legitimo impedimento absolueri potest,
& alias rationes penes Vericellum inuenies.

11. Nec obstat dicere, quod Concilium Triden-
tinum sess. 14. cap. 7. de penitent. asserat Sacerdotes ex-
tra articulum mortis nil posse in casibus referuatis.
Nam cum Amico in Cur. Theolog. tom. 8. disp. 13. sect. 8.
num. 225. Card. Lugo de Sac. Euchar. disp. 14. sect. 5.
num. 97. & alijs, respondere quis posset Tridenti-
num intelligi debere, nihil posse in casibus referua-
tis absoluenti directè ab illis, non autem cum ex
iusta causa, prout legitimi impedimenti absoluunt
indirectè, & cum onere se presentandi. Tum quia, vt
ait Alterius tom. 1. lib. 5. disput. 22. cap. 2. fol. 772. Tri-
dentin. excipit tantum articulum mortis, non quia
non sit idem permiffum occurrentibus alijs, sed quia
in articulo mortis nulla est referuatio.

12. Respondetur

Ref. 16. & in
fine Ref. 18.
& in Ref.
30. §. vi. &
in Ref. 31. §.
1. ante me-
dium, vers.
Tertio quia.

Sup. hoc in
tom. 5. tr. 8.
Ref. 22. 23.
& 24. & hic
infra in Ref.
seq. §. Assero
secundò.

Sup. hoc in
tom. 1. tr. 5.
Ref. 35. §.
Non nego.

NATI
EX
X
L
L
L

12. Respondetur secundo, Tridentinum non loqui in casu nostro, nam supponit poenitentem non habere aliquod legitimum impedimentum, sed posse faciliter adire Superiorem; nam ait extra mortis articulum Sacerdotes, cum nihil possint in casibus referuatis, id vnum poenitentibus persuadere nitantur vt ad Superiores & legitimos Iudices pro beneficio absolutionis accedant. Quare supponit non esse impedimentum legitimum ad eundem, si enim tale impedimentum perpetuum adsit, frustratoria, & ridicula esset ea persuasio.

RESOL. CXVIII.

Iudicium Auctoris circa ea, qua dicta sunt in superiori Resolutione.
 Et non approbatur impeditum Pontificem adire, posse absolui ab Episcopo in casu heresis.
 Et docetur, quod in concessione Iubilaei, etiam anni Sancti concedente facultatem absoluiendi ab omnibus casibus Bulla Cæna non comprehenditur casus heresis.
 Et assertum à fortiori impeditum adire Pontificem, & Episcopum non posse absolui praesertim ab heresi, à quocumque Sacerdote.
 Et queritur, an stylus Curia obliget tantum in foro exteriori?
 Et tandem docetur ea, qua in corpore iuris inserta sunt non ceteri reuocata, nisi fiat de ipsis expressa mentio? Ex p. 12. tract. 2. Ref. 25.

S. **V**erum his omnium minimè suffragantibus, nè in aliquas tricas, me inuoluam circa superius dicta secundum mentem suorum Auctorum ego Iudicium meum promam. Affero igitur primo, me non approbare impeditum Pontificem adire, posse absolui ab Episcopo in casu heresis, & ita mecum docet Sotus in 4. distinct. 22. q. 2. art. 3. ad finem, Viualdus in addit. anni 1502. ad Candelab. aureum. part. 1. tit. 11. de absolutione n. 14. Sanchez lib. 2. Summa ca. 13. nu. 37. Suarez de fide disp. 21. sect. 4. in fine, Vgolinus de censuris referu. part. 3. cap. 2. §. 4. num. 2. Bonacina 10. 3. de censur. Bulla Cæna disp. 1. q. 22. punct. 2. num. 23. Sanctarel de Heres. cap. 6. dub. 3. Trullench lib. 1. in Decalog. cap. 3. d. 7. num. 10. Ricciull. de Stat. reprobo lib. 5. in tom. 5. tr. 2. Probatur hæc opinio ex Suarez propter grauitatem, & rigorosam reservationem heresis; vnde non venit in generali concessione absoluiendi, cum sit speciali nota digna. Hinc ego olim quod in concessione Iubilaei etiam anni Sancti concedens facultatem absoluiendi ab omnibus casibus Bullæ Cæna non comprehendit casus heresis, vt docet Suarez de Cens. disp. 7. sect. 5. num. 12. & de fide disp. 21. sect. 4. num. 21. Vasquez tract. de excom. dub. 19. numero 5. Henriquez lib. 8. cap. 16. §. 3. Sanch. lib. 2. cap. 12. numero 10. Azor part. 1. lib. 8. cap. 10. quest. 12. Barbof. de potest. Episcop. alleg. 40. num. 33. & allegat. 50. num. 178. Ricciull. de Iur. person. lib. 5. cap. 14. num. 7. & Ego in p. 1. tract. 5. resol. 1. Sanctarel de heresi cap. 6. dub. 4. Farinac. de heresi. quest. 192. num. 63. Nauar. cap. 27. num. 275. Ragacius in Lucerna Parochor. quest. 125. num. 5. Auila de Censuris part. 2. cap. 7. disp. 1. dub. 7. concl. 1. Floronus de cas. referuat. par. 1. cap. 4. §. 22. nu. 4. Siluius 2. 2. q. 11. art. 3. Torreblanca de magia lib. 6. cap. 1. num. 3. Lezana verbo casus referuat. nu. 28. Portel. verbo Heres. num. 22. Garzia de Beneficiis part. 11. cap. 10. num. 109. Trullench in Decalog. lib. 1. cap. 3. dub. 6. num. 2. & in Bullam Cruciatam lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 7. 10. Ref. 81. Castrus Palaus tom. 1. tract. 4. punct. 3. §. 4. num. 5. Et

alij, qui etiam obseruant sic declarasse Greg. XIII. & Pium V. vnde, & ego in gratiam lectorum, & pro hac veritate firmanda adducam illud Decretum record. Innocentij X. tenoris sequentis. Feria V. die 23. Maij 1652. in Congregatione Generali Sanctæ Romanæ, & vniuersalis Inquisitionis habita in Palatio Apostolico Montis Quirinalis coram SS. D. N. Innocentio Diuina providentia Papa X. Ac Eminentiss. & Reverendiss. DD. S. R. E. Cardinalibus in tota Republica Christiana contra hereticam prauitatem Inquisitoribus Generalibus à Sancta Sede Apostolica specialiter deputatis. Lecto memoriali tenoris infra scripti videlicet. Beatissime Pater. Cum nuper in Diocesis Toletana Hispanensi, Salmantina, & forsitan alijs publicum sit Iubilaeum anni Sancti à Sanctitate Vestra concessum, cum facultate, vt quilibet Confessor ab Ordinario approbatus possit absolueri à quibuslibet Censuris, & Casibus referuatis, etiam in Bulla Cæna, ab aliquibus dubitatum est. An in dicta generali concessione absoluiendi à referuatis comprehendatur facultas ab heresi. Et quia ex hoc magna possunt oriri incommoda in graue fidei damnum, quibus vt occurrerem aliqui Sanctitatis Vestrae praedecessores declarauerunt in Iubilaei à se concessis non iuste comprehendere huiusmodi facultatem. Gregorius enim XIII. die 22. Septembris anni 1576. declarauit non fuisse suam intentionem, nec Patris Praedecessoris sui in iubiliis concessuram à se, quam à praedicto suo praedecessore concedere facultatem absoluiendi à crimine heresis, & clemens VIII. idem declarauit pro iubilijs à se concessis anni 1592. & 1597. & Urbanus VIII. in iubilijs annorum 1630. & 1634. Quamuis concessit facultatem absoluiendi à censuris, & casibus referuatis, etiam in Bulla Cæna exceptis crimine heresis, idcirco D. Franciscus de Cabrera Inquisitor Toletanus humiliter orat Sanctitatem Vestram, vt dignetur declarare in dicto iubilijs à Sanctitate Vestra concessis, vel in alijs in posterum concedendis, non censeri comprehensam facultatem absoluiendi à crimine heresis, nisi expresse, & specificè declaratur, cum quo praedicti cessabant dubitationes, & Orator magnam recipiet gratiam à S. V. Quam Deus, & c. Quo memoriali audito SS. D. N. Innocentius Papa X. praedictus mandauit referri, prout fuit rescriptum, videlicet sub die 18. Octobris 1638. per D. Cardinalem Millinum Inquisitori Toletano Hò redato quello che V. S. Illustrissima ha scritto intorno alla facultà del Giubileo, se viene eccettuato il caso del l' Heresia, intorno à che mi occorre dirle, che il caso è eccettuato, è non compreso in detta facultà, e co' si è dichiarato. Hoc decretum in forma authentica mihi legendum praeiuit dictus Illustrissimus Inquisitor D. Franciscus Diaz hodie vnus ex Consiliariis nostrae supremæ Inquisitionis Hispanicae, Vir scientia, eruditione, ac morum probitate conspicuus, & quidem nunquam satis dilaudatus, Dominus meus amantissimus, & cui proficor me nimis propter eius merita addictissimum esse.

3. Affero secundò à fortiori, & impeditum adire Pontificem, & Episcopum, non posse absolui praesertim ab heresi à quocumque Sacerdote. Ita tenet Vasquez 3. p. quest. 91. articulo 3. dub. 8. num. 4. dub. 9. num. 23. Vgolinus de Censuris referuatis p. 3. cap. 2. §. 4. num. 1. vers. verum, Bonacina tom. 3. disp. 1. de Censuris Bulla Cæna q. 22. pun. 2. num. 12. Lezana verb. Casus referuati num. 24. Granado 2. 2. controu. 1. tract. 15. disp. 16. sect. 4. num. 18. Carolus de Grassis de effect. Cleric. effect. 9. num. 181. Hieronymus de Monte q. 15. nu. 29. & 30. Barbofa de potest. Episcopi alleg. 21. nu. 32. & nullo casu ratione impedimenti posse Sacerdotem Episcopo inferiorum absolueri ab heresi, ait Trullenchus in Decalog. lib. 1. cap. 3. dub. 4. in fine, & hoc apertè probatur, quia Clemens VIII. in Decreto anni 1601. ait, Sacerdotes siue sacculares, siue Regulares nullo

Sap. hoc impedimen- to, & casu heresis lege doctrinam praecedentis §. eius 2. & in tom. 1. tr. 5. Ref. 16. Verum à lin. 6. & in alijs eius not. & in tom. 5. tr. 8. vide Ref. 23. & alias eius not. Olim, si per ordinem ferre velis omnem doctrinam Doctorum ante sequentem declarationem huius Ref. & altam postea Ref. vt. & §. 8. hic huius an. not. lege prius supra hoc, & non pigebit, in tom. 5. tr. 8. ex Ref. 29. doctrinam Respondent aliqui, & ex Ref. 8. §. Sed ad lin. 6. & serf. Ratio vbi, & ibi in 10. Ref. 81.

nullo casu posse absolueri etiam necessitatis, vel impedimenti, nisi in articulo mortis. Vnde saltem in Italia hanc opinionem omnino veram, & certam, ac penitus sequendam omnino existimo. Vide Duardum in Bulla Cœna lib. 3. §. 2. q. 8. n. 53.

4. Affero tertio in casibus Bullæ Cœnæ, & aliis Papalibus impeditum adire Romanum Pontificem posse stando in rigore Iuris absolui ab Episcopo, dixi in rigore Iuris, quia Thesaurus à me alibi adductus de Pœnis part. 1. cap. 2. 3. ampliat. 3. obseruat Praxim esse in contrarium. Vnde noster pater Alphonsus de Leone recollet. §. de conf. num. 424. sic ait, Que omnia, & s. vera sunt in Theorica, tamen in praxi contrarium est verum, cum enim tali casu suppetat tempus ab Episcopo, tales non absoluntur, sed rescribitur S. Penitentiaria pro absolutione. Ita ille, sed aduersus dictos Auctores insurgit nouissimè Pater Vericelli de missionibus tract. 9. quæst. 1. §. 1. num. 7. vbi sic ait. Im merito oppositam docent Thesaur. & Leo dicentes teneri scribere ad sacram Penitentiarum, & ita obseruari in praxi, sed hoc nullum habere solidam fundamentum in Iure, Sacri Canonis enim præcipiunt eum præsentare se debere Apostolico respectui, nullibi autem præcipitur illum adire debere sacram Penitentiarum per epistolam neque id implicitè in illo priori præcepto comprehenditur, neque potius extendenda sunt de casu ad casum, ergo si nequis ob quocumque impedimentum personaliter adire Apostolicam Sedem, non tenetur mittere Epistolam ad sacram Penitentiarum, quousque durat impedimentum. Præterea nullum Ecclesiasticum præceptum, si nequeat obseruari in specifica forma, obligat ut impleatur æquiualetem, sic qui nequit confiteri, non tenetur eo anno elicere actum contritionis, qui nequit recitare diuinum officium, ob carentiam Breviarij non tenetur alias preces recitare. Neque obstat contraria praxis recurrendi per epistolam ad S. Penitentiarum; nam ea non est introducta, quasi ex consuetudine obligante; sed ad maiorem quietem, & securitatem conscientia; neque est ea consuetudo vniuersalis, sed tantum in locis ab Vrbe parum distantibus, neque eam omnes obseruant, præsertim pauperes, qui non habent unde dent Procuratori pro expeditione litterarum sacra Penitentiarum. Huc vltique Vericelli.

5. Imo aliqui putant etiam si dicta praxis adesset fundata in stylo Curia, nihil tamen obstaret in foro conscientia, nam stylus Curia obligat tantum in foro exteriori, & fundatur in probabilitate vnius opinionis, & forsitan probabilioris, sed non tollit probabilitatem alterius sententiæ pro foro conscientia, quæ quidem sufficit, ut sit tantum probabilis; ita tenet Fagundes de præcept. Eccles. part. 1. lib. 8. cap. 8. num. 138. Granadus in 1. 2. contru. 7. tract. 3. part. 1. disp. 11. Marcus Serra Dominicanus tom. 1. in part. 2. quæst. 90. art. 4. & ex ead. Relig. Ludou. Bertrandus Loth. in resol. theol. tract. 2. art. 1. ad primum Argumentum, Leand. de cens. tom. 4. tr. 2. disp. 17. quæst. 10. & de Sacram. tom. 2. tr. 9. d. 24. q. 31. & 48. Præposit. in 3. part. quæst. 8. de dispens. matr. dub. 6. num. 6. Villalobos tom. 1. tract. 2. diff. 43. num. 4. Pontius de matrim. lib. 8. cap. 17. §. 6. num. 33. Escobar in theol. mor. tom. 1. lib. 5. sect. 3. pro. 2. & 46. Martin. de S. Ioseph. in mon. confess. tom. 1. lib. 1. tract. 46. de matrim. num. 1. Hurtad. in 2. 2. disp. 170. sect. 1. §. 201. Vidal. in arca theol. moral. tit. de duello in quæst. 3. num. 22. Perez de matr. disp. 46. sect. 6. num. 4. & 8. Castrus Palaus tom. 3. de Simonia disp. 3. punct. vlt. num. 4. Vasquez in part. 2. tom. 2. disp. 177. cap. vlt. num. 75. Portel. in respon. tom. 1. part. 3. cap. 5. num. 3. Baunius tom. 2. tract. 11. quæst. 40. Hurt. var. tom. 2. disp. 170. sect. 1. n. 197. Pelliz. tom. 2. tract. 8. c. 5. num. 195. Cassingh. de priuil. regul. tract. 1. c. 2. proposit. 5. Fagund. in decal. tom. 2. lib. 8. c. 10.

num. 8. Amicus tom. 5. disp. 5. sect. 3. n. 79. Gibalinus de irregular. c. 2. q. 3. p. 4. n. 10. fol. 33. Mazuchel. de casibus reseruat. sect. 1. q. 4. difficult. 6. n. 13. Hurtadus vol. 2. disputat. 170. sec. 1. §. 28. Caraff. de duello tr. 2. sect. 13. q. 63. n. 11. Vidisti amice Lector quot viri sapientissimi afferant stylum Curia non facere ius in foro conscientia, ex quorum doctrina sequeretur resolutio benigna multorum casuum.

6. Verum ego omnino praxim Romanam sequendam esse puto, & affero cum opinione aliorum Doctorum stylum Curia obligare in foro conscientia, vt ex Sanchez docet noster celeberrimus Canonista P. D. Thomas Pellicionus in quinquagena illustrium questionum, q. 26. c. 3. cum Urbano ab Ascensione in theol. moral. tr. 3. tit. 17. §. 8. examinatur natura personis, vide etiam Doctores, quos citat, & sequitur doctus Episcopus Didacus Frances in Pastoral. tr. 4. q. 6. n. 9. & idèd pro nostro casu indiuidualiter Hieronym. Garzias in Politica regul. to. 2. tr. 16. diff. 5. dub. 6. p. 5. n. 37. sic ait. Pero preguntar à alguno el impedido de yr a Roma deue imbiar a la Sacra Penitentiaria por letras para hazerse absoluer. & podria sin imbiar absoluerle el Obispo pues no puede yr en persona. Besio, y otros responden que no està obligado, y que puede el Obispo absoluerle, y lo confirma Diana par. 9. tr. 7. resol. 9. scclusa praxi, la qual teste Thesaur. in praxi de pœnis p. 1. c. 24. ampliat. 3. està en contrario, y como està haze ley haze de saber el estilo, y seguir esse. Ita ille, & iterum ego, quicquid aliqui contra me nõ desinant mullitari.

7. Verum si aliquis supposita practica, & stylo Curia si adessent, vellet stare in opinione Doctorum asserentium, sine vlla limitatione, impeditum adire Pontificem posse absolui ab Episcopo, hæc Doctrina non videtur applicari posse ad casum nostrum, nam clausulæ reuocatoriæ appositæ, vt supra visum est in Bullis Pij IV. & Gregorij X. obstant ne Episcopi possint vti facultate sibi concessa in cap. eos qui de sent. excom. in 6. & aliis iuribus adductis. Sed quis respondere possit, ea, quæ inserta sunt in corpore iuris non censi reuocata, nisi fiat de ipsis expressa mentio. Ita habetur ex leuis militis §. militia missus de testam. militis, & docet Glossa in lib. 2. §. Legatis verbo non contpelluntur, ff. de re iudic. & in Authen. Qua in Provincia verbo illico omni priuilegio Cod. vbi de crim. agi oportet. Doctores ibid. Felin. in c. 2. n. 12. & in cap. nonnulli num. 9. & 26. de rescript. in 6. Ruin. conf. 228. num. 13. vol. 1. lal. cap. 1. num. 16. de Constit. Loth. lib. 1. de re benef. quæst. 7. num. 23. Suarez lib. 8. de Legibus cap. 38. num. 12. Miranda tom. 1. Manual. q. 25. art. 5. Palaus p. 1. oper. mor. tr. 3. disp. 4. de priuileg. punct. 2. §. 4. n. 5. Et ideo dixit Pellicionus in quinquagena illust. Quæst. 9. c. 4. Quod licet fuerit per Bulla Cœnæ reuocatum Concil. Triden. sess. 26. cap. 6. de reform. in fauorem Episcoporum, quoad absoluendum &c. Tamen hoc non obstante non censi reuocata dispositio iuris communis. Quare ait dictus Pellicionus ex Henriquez lib. 3. de Sacram. cap. 1. n. 2. quod in qualibet strictissima reservatione, cum qualibet amplissima derogatione semper Episcopus poterit absolueri perpetuò impeditos. Vel dici possit Pius IV. in sua Bulla concedere facultatem, vt ex Censura in ipsa fulminata possit quis absolui in articulo mortis. Ergo Episcopus potest dictam absolutionem concedere in casu nostro. Probo consequentiam, nam impedimentum perpetuum aduendi Pontificem constituit Censuram, tanquam si esset in articulo mortis, & tale impedimentum censetur tanquam verus, mortis articulus, vt tradit Dicastillus, Bertrandus, Loth. & alij Doctores vbi supra citati. Ergo sic impeditus potest ab Episcopo absolui vigore cap. & nescitur de sent. excom. & aliis iuribus. At vt

Quæ non est in tom. 1. tr. 5. Ref. 16. & in alius eius prima not. & supra in §. Affero Tertio. huius Ref. & in alius eius am not.

Sup. hoc in tom. 7. tr. 1. Ref. 90. §. Sed contrariam. à lin. 2. & in Ref. 91. §. Ex his, ad lin. 9. & in Ref. 92. §. 1. cursum in fine, & in Ref. 272. lege doctrina §. Accedit. & §. vlt. & in tom. 2. tr. 5. Ref. 79. §. Verum. & hic infra in tr. 8. Ref. 8. prope finem. à verè, adde quod.

supra

supra diximus stylus Curiae est in contrarium, quem ego sequendum esse puto, & ideo censurati ita impediti stante practica ad Sacram Poenitentiarum recurrant, vel ad Summum Pontificem.

RESOL. CXIX.

An censura ex fractione Bullae Pij IV. & Greg. X. possit a Regularibus hodie absolui?

Et probatur, quod confirmatio privilegiorum Regularium ex certa scientia, & sine clausulis restrictivis operantur, ut privilegia reuocata restituantur, & reuidentur?

Et docetur, quod confirmatio facta vni Religioni, valet pro omnibus aliis? Ex part. 12. tract. 2. Resol. 26.

Sup. hoc supra in Ref. 113. recitatur in §. Secundo.

§. 1. **N**egatiue respondet Bonacina de elect. Pontif. disp. 2. quast. 7. num. 3. cum aliis, & patet ex clausulis derogatoriis appositis in dictis Bullis. Verum difficultas est stante aliqua confirmatione Pontificia dictorum Privilegiorum post Gregorium X. & ideo aliqui respondent affirmatiue, nam Urbanus VIII. post dictas Constitutiones, & suam confirmavit ann. 1636. ex certa scientia, plenitudine potestatis, & motu proprio omnia privilegia Patrum Discalceatorum Sanctissima Trinitatis absque clausulis restrictivis, dummodo sint in usu vel dummodo non fuerint reuocata. Ergo hodie Regulares virtute dictae Confirmationis Urbani VIII. possunt absolui ex communicatione contracta ex fractione Bullae Pij IV. & Gregorij X.

Sup. hoc in tom. 7. tr. 1. late in Ref. 253. & in Ref. 249. ad medium §. 7. & in Ref. 270. ad medium §. 1. & seq. & in Ref. 252. §. ult. & in Ref. 268. §. 1. ad medium. vers. Maior argumenti, & hic infra in Ref. 121. paulo post initium. vers. Et ad doctrinam.

2. Probatur, quia confirmatio ex certa scientia, & sine clausulis restrictivis operantur, ut privilegia reuocata restituantur, & reuidentur. Vnde dicta confirmatio per dictam clausulam habet vim nouae concessionis, & ita cum Baptista de Salis Panormitano, Gloss. Oldrado, Rodriguez, Thusco, Marchesano, & Suarez, tenet Sebastianus à Bonacina de elect. part. 2. cap. 4. dub. 63. n. 7. quibus ego addo Thomam Hurtado ver. Resol. tom. 2. tract. 8. c. 6. Resol. 54. nu. 557. Cardinalem Lugo lib. 3. Respon. dub. 18. num. 8. Samuellem de elect. tract. 3. disp. 3. controuers. 18. conclus. 4. Lezanam in summ. tom. 3. verb. clausula num. 29. & t. 4. verb. privilegia Regularium num. 22. Sanctorium in Const. min. cap. 8. sect. 18. Hieron. Rodriguez in compend. Resol. 52. num. 41. Villalobos tom. 1. tract. 13. diff. 60. num. 10. Garciam in Pol. regul. tom. 1. tract. 8. diff. 1. dub. 7. Peyrinum in formul. lit. C. cap. 18. nu. 4. Naldum in summ. verb. Privilegium 14. Megala tom. 2. variar. resol. 199. n. 8. Palaum 10. 1. tr. 3. disp. 4. punct. 2. §. 10. n. 5. Pellizzarium tom. 2. tract. 8. cap. 3. num. 145. Bassæum verb. Privilegium 4. n. 4. Bordonum tom. 2. resol. 52. num. 137. & alios penes ipsos; asserentes, quod confirmatio ex certa scientia, habet vim nouae concessionis, & omnia ad pristinum statum reducit, ac reuocata reuoluit. Vnde Leandrus à Murcia in Regul. S. Francisci cap. 6. quast. 18. num. 8. sic ait, De todo lo dicho se saca, que quando la confirmacion se haze ex certa scientia, reuolida el Papa con ella el privilegio reuocado de su Predecessor, o privilegios por el reuocados, aunque sea por special Bulla, o por special reuocacion. Ita ille. Quibus omnibus adde Merollam tom. 3. disp. 6. dub. 2. diff. 2. num. 55. qui dub. 3. quaerit, An confirmatis privilegijs vnius Religionis, censeantur etiam confirmata privilegia omnium aliarum Religionum, quae habent communicationem privilegiorum illius? & affirmatiue respondet, quod etiam docent Peregrinus in compend. nostrorum privilegiorum in introductione §. 7. in scholio vers. praeterea, Donatus in praxi Regularium tom. 1. tr. 1. §. 9. Bassæus verb. Privilegium 4. n. 3. Portel.

verb. Privilegium n. 34. Rodriguez to. 1. §. 8. art. 2. Miranda to. 2. §. 42. art. 5. Antonius Via in collect. privileg. Mendic. verb. Communicatio privilegiorum fol. 74. §. Notandum vbi citat Suarez, & Confessum. Quibus etiam adde Bordonum tom. 2. Resol. 52. n. 320. Rodriguez in compend. Resol. 116. n. 10. Crescentium in Praef. Bem. lib. 3. nu. 38. & Pellizzarium in Man. tom. 2. artic. 8. cap. 1. num. 100.

3. Ex quibus sic concludunt dicti Noeterici. Supposito primo, quod Urbanus VIII. confirmavit privilegia PP. Sanctif. Trinit. ex certa scientia absque clausulis restrictivis.

4. Supposito secundo, quod confirmatio facta ex certa scientia habeat vim nouae concessionis, & reuoluit privilegia reuocata.

5. Supposito tertio, quod confirmatio facta vni Religioni, valet pro omnibus aliis. His suppositis, sequitur euidenter, hodie Regulares vigore suorum privilegiorum posse absolui ex communicationem contractam ex fractione Bullae Gregorij X. Nam dato, quod in ipsa fuissent reuocata Regularium privilegia, postea per confirmationem factam ab Urbano VIII. fuerint reuoluita, & iterum de nouo eis concessa.

RESOL. CXX.

Insertur Coroll. vium in ordine ad Eminentissimos Cardinales Regulares?

Et discutitur, an Episcopus Regularis amittat, nec possit vti privilegijs, quibus antea cum Religiosis utebatur; quod idem est de Religioso ad Cardinalatum assumpto? Ex part. 12. tract. 2. Resol. 27.

§. 1. **S**i opinio affirmatiua esset admittenda, sequeretur posse Cardinalem Regularem existentem in Conclauis absolui a censura Pij IV. alium Cardinalem, vel Conclauistam & hoc etiam extra Conclauem, & hoc ex mente Patris Pasquali de decis. 130. n. 4. vbi docet Episcopum assumptum ex ordine Regulari non amittere privilegia Religionis, & posse absolui ab omnibus peccatis referuatis, à quibus antea poterat, & dispensare, & cōmutare, sicut prius. Si itaque secundum illum talem potestatem habet Episcopus Regularis, ita & habebit Cardinalis Regularis nam pari passu procedunt in hoc Cardinales, & Episcopi, ut patet ex Pellizzario vbi infra.

2. Dixi secundum illum, nam, ut verum fatear, communiter Doctores asserunt, Episcopum Regularem, nec posse vti privilegijs quibus antea cum Religiosis utebatur; ergo idem dicendum erit de Religioso ad Cardinalatum assumpto. His tamen non obstantibus inuenio sententiam Pasquali docere etiam Pellizzarium in Manual. regularium to. 2. tr. 8. c. 1. §. 4. n. 65. Cespedes de exempt. regul. c. 24. dub. 389. nu. 2. & ratio est, nam ut obseruat Cochier. de inuisib. tom. 2. p. 2. §. 59. art. 9. ex permutatione status nō amittitur privilegium compatibile cum statu. Tum quia non est tanta vis, atque potestas translationis, ut res, & translati loci privilegia adimat, imo rem, & locum in eadem conditione relinquit, leg. 1. ff. de priu. credit. l. tempus ff. de indit. Felin. c. quia indicanda sub fin. de prescrip. quia tum Ecclesia Regularis ad secularem statū redacta, non amittit exemptionem, & privilegia antea ipsi concessa, nisi expressè sint sublata. Vnde Abbatia Regularis exempta, si fiat secularis, manet exempta, Tamburin. de iure Abbatum to. 1. dist. 15. §. 11. alique. Et facit text. in Clem. 1. de supplem. neglig. Praetorum, aliasque rationes adducit Cespedes, vbi supra, & respondet ad argumenta contraria.

RESOL.

RESOL. CXXI.

Indicium de supradictis opinionibus.

Ex quibus sequeretur, posse Regulares hodie absolvere à casibus Episcopis referuatis, non obstantibus Decretis Clem. VIII. & Urbani VIII. quod non approbatur.

Et respondetur ad aliqua argumenta pro privilegio Societatis Iesu concessio ab Greg. XIII. in Bulla, qua incipit Decet Romanum Pontificem, & adducitur Decretum Sacrae Congregationis ex ordine Urbani VIII. reuocans tale privilegium, &c.

Et arguitur, quod casus Papales occulti, Vigore Concilij Triid. desinunt esse Papales & efficiuntur Episcopales, ex quibus Regulares possunt absolvere toties, quoties. Ex part. 12. tract. 2. Resol. 28.

§. 1. QVæ in postremis his Resolutionibus dicta sunt, satis grata fuisse Regularibus non dubito, sed bona eorum venia, ego illa non approbo, & improbabilem puto sententiam ipsi fauentem, etiam si mihi constaret authenticè de adducta confirmatione privilegiorum facta ab Urbano VIII. de qua tantum testatur est mihi, vir quidam doctus ex Hispania & iam puto cum Bonacina privilegia Regularium, fuisse reuocata ex Bulla Gregor. X. unde non posse illos à censura fulminata in dicta Bulla absolui. Et ad doctrinam superius allatam de confirmatione privilegiorum ex certa scientia, ac de plenitudine potestatis, & sine clausulis restrictiuis, respondeo me latè hanc sententiam impugnasse in part. 11. tractat. 2. res. 67. contra Brunum Cassaigh, ideo me remitto ad ea, quæ ibi adduxi. Vide etiam ea, quæ adducit Iuniparus in defens. iur. Pontif. q. 4. c. 2. n. 11. cum segg. & Americus de officio Datarij, lib. 1. c. 15. §. 1. n. 73. Et si hæc doctrina esset admitenda, sequitur hodie posse Regulares absolvere à casibus Episcopo specialiter referuatis, non obstantibus Decretis Clem. VIII. & Urbani VIII. & hoc quia post dicta decreta ipsemet Urbanus VIII. confirmavit privilegia Regularium cum clausula ex certa scientia. Et hanc sententiam tenet ex hoc principio ex Dominicanorum familia Magister Hinoiosa in directorio decisionu Regularium verb. Confessarius fol. 109. à tergo, vbi loquens de decretis Pontificis circa casus referuatos Episcoporum, sic ait. Sed predicta statuta, & declarationes nihil impedire, quo minus Fratres Ordinis absolvere possint a predictis casibus referuatis, ex eo constat, quia licet per verumque Statutum reuocentur nostra privilegia, quoad ea, quæ in huiusmodi declarationibus continentur; iam verò nunc eadem nobis privilegia restituta sunt per Sanctissimum Dominum nostrum Urbanum VIII. (vbi dicemus verbo, Confirmatio privilegiorum) consequenter eorum facultate poterunt Prælati Regulares in subditos, & Sacerdotes Regulares expositi in fratres, & seculares sibi concessa potiri. Ne tamen cæcus in precipitium deturberis, expedit maxime, autemè considerare quid possis per privilegia, quid per illa concedatur, quid negetur, quid restringatur. Huculque Hinoiosa, quem postea ex aliis etiam rationibus sequuti sunt ex Societate Iesu Andreas Mendo in Bullam Cruciatam disp. 23. c. 4. n. 49. cum segg. Anton. Quintanaduénas in theol. moral. tom. 1. tract. 3. fing. 15. & 16. Ex Franciscanis Brunus Cassaigh de privileg. Regul. tract. 5. cap. 2. prop. 2. Ex Carmelitanis Urbanus ab Ascensione in Theol. moral. tract. 2. disp. 21. c. 1. regula 7. Ex Disceatensis Sanctif. Trinit. Leander de conf. 10. 4. tr. 2. §. 2. q. 79. Ex clericis Regularibus Marcus Vidal. in Arca theol. moral. tit. de Casibus referu. inquis. 1. n. 118. cum segg. asserentes posse hodie Regulares absolvere à casibus Episcopis referuatis.

Tom. IX.

2. Sed cautè in his materiis procedendum est, nec sapere plus, quam oportet sapere, ideo hanc sententiam ego non approbo, stante Decreto Sacrae Congregationis emanato anno 1628. tenoris sequentis. Sacra Congregatio S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, negotiis, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præposita, censuit, per confirmationes privilegiorum, quas Regulares à Sede Apostolica obtinuerunt post sacrosanctum Concil. Triid. nequaquam renixisse privilegia, prius ab eodem Concilio, ac deinde etiam ipsius Congregationis decretis sublata, atque extincta, si quæ habebant absolendi à casibus Ordinario loci referuatis. Quemadmodum nec indulta absolucndi à casibus contentis in Bulla, quæ in die Cœnæ Domini legi consuevit, vt potè sublata per annum ipsius Bullæ publicationem, vires, aut robor acquisiuisse ex subsequentiis privilegiorum confirmationibus. Ac proinde Regulares cuiusvis Ordinis, Congregationis, Societatis, & institui etiam necessario exprimendi, nec intra, nec extra Italiam, in vim privilegiorum, aut confirmationum eiusmodi, quas, vel hætenus obtinuerunt, vel deinceps, forte obtinebunt, posse quæpiam absolvere ab eisdem casibus in Bulla Cœnæ, aut Ordinario loci referuatis, ac si secus egerint, absolutiones nullas, atque irritas fuisse, ac fore. Quod approbavit Urb. VIII. 17. Nouemb. 1628. Sed Merolla 10. 3. disp. 6. c. 5. dub. 2. n. 61. asserit ad hoc decretum S. Congregat. supposito, quod sit authenticum, nihil aliud responderi possit, nisi, quod intelligatur de confirmatione simplici, seu in forma communij; non autem de illa, quæ est ex certa scientia. Ita Merolla, sed hoc est eludere mentem S. Congregationis. Et ideo ne deserat nostrâ sententiam negatiuum tenere tanquam veram, & certam, quam nouissimè cit. tenet Garcias in Politica Regul. 10. 2. tr. 10. diffic. 5. dub. 2. punct. 4. n. 27. in fine, & me cit. Gallegus de Vera Bull. Cruc. cap. 12. claus. 12. dub. 174. Vide etiam Trullenc. in Bull. Cruc. lib. 1. §. 9. dub. 3. n. 11. Peyrin. de Privileg. Regul. Constit. 1. Iulij 11. n. 63. & tom. 3. in Addit. ad Const. Sixt. IV. c. 2. n. 38. Lezan. in summ. tom. 1. c. 13. n. 17. Nouarium in Lucerna Regul. v. Regulares quoad confessiones n. 17. & 21.

3. Restat modo respondere ad aliqua argumenta, quæ in contrarium adduci possunt, quia Greg. XIII. in Bulla, quæ incipit; Decet Romanum Pontificem, &c. concessit Patribus Societatis Iesu, quod eorum privilegia ex qualibet derogatione minimè censentur reuocata, nisi de illis fieret expressa mentio vt obseruat Hurtadas de Mendoza tom. 2. de Spe, & Charit. disp. 107. sect. 21. §. 201. Cassaigh de privilegiis Regular. tract. 5. cap. 3. prop. 1. & Martinus de San Ioseph post Regulam S. Francisci in comp. Confess. verb. Absolutio num. 566. vbi sic ait. Tambien se puede absolver de la descomunion de los duelos por nuestros privilegios, porque participamos de la Compañia de IESVS, de Gregorio XIII. en la Bula, qua comienca; Decet Romanum Pontificem, &c. concede que no queden derogados per qualquiera reuocation si expressamente no se hiziere mencion dellos, y aunque Bonacina disp. 2. de contact. quart. 6. punct. 2. num. 15. dize, que Clemente VIII. en la Bula qua comienca. Sac. Congregatio, &c. renoco todos los privilegios de las Religiones, para la absolucion de la descomunion por el duelo solenne (que para los desafios priuados bien confessa; que no estan renocados nuestros privilegios (mas desta Bula no se que aya mas noticia, ni la he visto autentica, y quando lo este; no obstará si no reuoca en particular los privilegios de la Compañia de IESVS, como queda dicho. Ita ille, cui etiam adde Bertrandum Loth. in resol. theol. tract. 6. art. 7. Sed in Constitutione Gregorij X. de qua loquimur nulla fit expressa mentio

99

Sup. hoc pro duellis in to. 7. tr. 1. Ref. 275. & in aliis eius primæ annot.

de reuocatione priuilegiorum Societatis Iesu: ergo dicendum est non esse reuocata,

Sup. hoc Decretum melius in 10. 7. tit. 1. Ref. 171. §. vlt. per totum.

4. Respondeo, extare Decretum Sacre Congregationis ex ordine Urbani VII. tenoris sequentis, Occasione accepta, quod multæ Religiones haberent priuilegia, quod in Constitutionibus generalibus à Sede Apostolica editis, vel edendis non comprehenderentur nisi de eis specialis, specifica, individualia, seu expressa mentio fieret, declarauit, quod Constitutiones Apostolicæ editæ in concernentibus fidem Catholicam, & sanctæ Inquisitionis officium, ac Constitutiones, dispositiones, & ordinationes edendæ, tam per ipsum, quam per Romanos Pontifices Successores tam circa prædictam materiam, quam super quacunque alia re, negotio, seu materia comprehendat omnes Regulares, quomolibet priuilegiatos, nisi specialiter, & expressè excipiantur, etiamsi ipsi forent magis speciali nota, & expressione digni eiusque priuilegia, gratiæ, & indulta à Sede Apostolica præfata etiam sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis, etiam motu, scientia, ac de potestatis plenitudine similibus, & consistorialiter etiam contemplatione, vel ad instantiam Imperatoris, Regum, & aliorum Principum, tam per viam meræ concessionis, quam communicationis, & aliàs quomodolibet concessa respectiue sint. Ita decretum sub die 5. Nouemb. 1635. Sed aliqui respondent, hoc decretum non officere pro casu nostro; nam loquitur de Bullis Pontificiis edendis, non editis. Alij obseruant etiam post dictum decretum Pontifices quando uolunt reuocare priuilegia Societatis, illa nominatim exprimere, ut fecit nouissimè Innocentius X. sub die 14. 1638. in causa Angelopolitana. Vnde in casu nostro dicendum est cum Bonacina, ubi supra, clausulas in fine Constitutionis Gregorij X. Quatenus opus est, &c. Quorum tenores, &c. includere quæcumque priuilegia necessariò exprimenda, ideo non obstat priuilegium adductum pro Societate Iesu.

Sup. hoc in Ref. not. seq.

5. Arguitur secundo ex alio amplo priuilegio concesso etiam inelytæ Societati Iesu, de quo me citato sic asserit Andreas Mendo in Bull. Cruciatæ disp. 23. c. 4. n. 50. Accedit pro Societate Iesu priuilegium quoddam omnes scrupulos in hac parte tollens. Scilicet Gregorius XII. in Bulla prima ipsius, quæ incipit, *Aquum reputamus*: concessit Societati, ut nullius priuilegij, aut indulti reuocatio præiudicet iuribus ipsius Societatis, nisi sit illi insinuata, & intimata per trinas distinctas litteras eundem tenorem continentibus, tribus distinctis vicibus. Vnde hi docent derogationem priuilegiorum in amplissima forma non præiudicare priuilegijs Societatis, quia non censetur reuocatum priuilegium, dum non seruetur forma, quæ ad eius reuocationem requiritur, & sic decisum fuisse in Rota Prouinciæ Marchiæ, affirmant.

6. Intimatio autem fieri debet vel immediatè ipsi Præposito Generali Societatis, qui eam reuocationem per totam Religionem euulget; vel nomine Pontificis faciendâ est ab Ordinarijs ad Superiores Societatis. Nec sufficit, si fiat in locis publicis, ut in Ecclesijs Cathedralibus, quia ea intimatio nõ fit Societati, ut Bulla exprimit, nec sufficit, si fiat per verba, aut vna vice; cum requiratur fieri per litteras, & tribus vicibus. Et quamuis Gregorius XIII. non potuerit limitare potestatem Successorum, ideoque hi valeant eius Bullâ reuocare, dum verò per externa signa sufficienter manifestatiua reuocationis, id non præstent, non censenda sunt reuocata Societatis priuilegia: sic verò, si sufficientibus verbis denotetur derogati huic Gregorij concessionem. Ita Mendo. Quod qui-

dem priuilegium comprehendere alios Regulares per communicationem tradit ex Dominicanorum familia me citato Magister Donatus tom. 1. tract. 13. g. 22. Et de tali priuilegio testatur etiam me citato Samuel de sepult. tract. 1. contr. 15. num. 16. Martinus de San Ioseph. post Reg. S. Francisci fol. 599. n. 13. & me cit. Crescencius in Præsidio Romano lib. 3. n. 35. & me cit. Marcus Vidal. in Arca Theol. moral. tit. de Duello Inquis. 6. num. 17. Cassaing. de priuileg. Regnl. par. 1. tract. 1. cap. 5. prop. 5. Baunius in Theolog. moral. to. 1. tract. 5. quest. 19. præter Amicum, Amatam, & Cherubinum * alibi à me citatos; Scio charissimum Patrem Lezanam asserere hoc priuilegium concessum Societati, non esse absolutum, sed pro casu particulari nempe Iudicum Conseruatorum, ac supradicti Doctores loquuntur de tali priuilegio, ut priuilegium absolutum. Verum quicquid sit de hoc, sciat doctissimus, & amicissimus Lezana Paulum III tale priuilegium genericè, & absolute concessisse Patribus Benedictinis sub die 5. Nouemb. 1537. vt patet in Bullario Cassinensi Constit. 156. num. 8. fol. 157. sic enim in dicta Constitutione habetur. *Nec decernentes eis dem priuilegijs, indultis, ac præsentibus literis, & in eis contentis clausulis quibuscunque, etiam per quacunque litteras Apostolicas, etiam quasuis generales, vel speciales, etiam derogatoriarum derogatorias, efficaces, & insolitas clausulas, ac irritantia decreta, sub quacunque verborum concessione in se continentia, nullatenus derogari posse, nec derogatum censeri, nisi de illarum, ac præsentium litterarum tenoribus de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, ac specifica data specialis, & expressa mentio, facta fuerit, ac huiusmodi derogationes per tres distinctas litteras eundem tenorem continentibus, tribus similiter distinctis vicibus pro tempore existentibus Præsidentibus, Definitoribus, & Visitatoribus prædictis legitime intimata, & insinuata fuerint, ac ipsorum Præsidentibus, Definitoribus, & Visitatoribus ad id expressus accedat assensus, & aliter facte derogationes nemini suffragari.* Vide etiã amice Lector amplissimum priuilegium ex quo ferè semper priuilegia Regularium minimè reuocata remanent, quid ergo dicendum?

7. Respondeo, me olim acriter pugnasse pro Priuilegio concesso Societati à Gregorio XIII. Sed postea propter Romanum incolatum mutasse sententiam, vidi enim stylym Curie, & Praxim Romanorū Pontificum esse in contrarium, nam in reuocatione priuilegiorum Regularium contenti sunt apponere tantum aliquas clausulas nec vquam solent intimare per dictas reuocationes priuilegiorum Superioribus Regularium eo modo, & forma, quæ præscribitur in dictis priuilegijs Pauli III. & Gregor. XII. sed ad summum apponunt clausulam, *Ac si fuerint personaliter intimata* vt fecit Gregorius X. in Bulla de qua loquitur: ergo, &c. Et ita me citato tenet Episcopus Berbastrensis Antonius Frances vit doctissimus, & amicissimus in Pastoralis Regularium p. 2. g. 13. num. 18. & etiam me citato moribus & scientia conspicuus Episcopus Ioannes Palafox in sua Defensione Canonica ad Regem part. 3. n. 93. quam per humaniter ex Hispania ad me misit. Et me etiam citato idem docet Thomas Hurtado de Vero Martyrio Fidei Resol. 67.

8. Arguitur tertio, secundum Castrum Palatum virum quidem doctum, vt diximus. Gregorius X. in hac Bulla non reuocauit facultatem concessâ Episcopis in Concilio Tridentino sess. 24. c. 8. de Reform. Ergo hodie Regulares etiam possunt acsoluere ab excommunicatione lata à Gregorio X. si sit occulta. Probo consequentiam, quia casus Papales oculi vigore dicti Concilij Tridentini, desinunt esse Papales,

Papales, & efficiuntur Episcopales, ex quibus Regulares possunt absoluer toties quoties. Et ita præter Sanchez, Leonardum, & alios à me alibi adductos, tenet nouissimè Urbanus in Theol. moral. tract. 2. dist. 1. cap. 1. Regula 8. Cassaigh in Privileg. Regu. tract. 3. cap. 3. prop. 3. Pellizarius in Man. tom. 2. tract. 8. cap. 3. num. 68. Didacus Frances in Pastoral. tract. 4. quest. 2. num. 11. & Pasqualigus in 99. Can. Cent. 2. quest. 146. num. 6. Delbene de Parlament. Arc. Theol. moral. de Cas. referu. Inquisit. numero 81. & me citato Quintanaduchas in Theol. moral. tom. 2. tract. 4. singul. 2. num. 2. & me citato Leandrus de conf. tom. 4. tractatu 2. disputatione 17. questione 78. & me citato Trullench in Bullam Cruciatam libro. 1. §. 7. cap. 2. dub. 6. numero 4. & me citato Caraffa de Duello tract. 5. sect. 2. questione 6. & me citato Andreas Mendo in Bullam Cruciatam disputatione 23. capit. 5. numero 60. & me citato Martinus de San. Ioseph in Man. Confessor. tom. 1. lib. 1. tractatu 20. de Penit. numero 16. & me citato Gazias in Politica Regulari tom. 2. tractatu 10. difficult. 5. dub. 3. punct. 4. numero 6. & me citato Bertrandus Loth in refel. Belgicis tractatu 1. questione 1. art. 5. & me citato Balsæus verb. Casus referuati numero 39. Itaque in hoc casu Regulares non absoluunt excommunicationem Gregorij X. vigore privilegiorum, & vt est Papalis, sed vigore Tridentini, vt effecta iam Episcopalis.

9. Dices, hanc doctrinam non approbare Suarez 3. part. tom. 5. de Censuris, disputatione 25. sect. 5. numero 27. Henriquez lib. 6. de Penitentia cap. 14. num. 7. Bonif. 2. 2. questione 64. art. ultim. in fine, Bonacina disputatione 1. de Censuris in communi, questione 3. punct. 2. numero 4. quibus adde nouissimè Antonium Brauum in suo docto tractatu Monastico cap. 13. numero 14. ex errore num. 16. Quia in concessione talis facultatis facta Episcopis, censetur electa industria personarum, ergo non valet inferri ex eo quod possint Episcopi absoluer, posse etiam Privilegiatos Regulares. Sed respondetur cum Leandro in Regul. Sancti Francisci quest. 8. super cap. 7. num. 63. & 64. & aliis vbi supra, quibus adde Balsæum verb. He. refs num. 18. & me citato Martinum de San. Ioseph. post Regul. Sancti Francisci in Compend. Confess. secul. verb. Absoluer n. 4. Caraffa de Duello tract. 5. sect. 2. q. 6. n. 3. qui citat Bartolum, Baldum, Imolam, Ioan. Andream, Iasonem, Couarruiam, Syluestrum, Angelam, Henriquez, & alios, hos casus occultos, non iure speciali id est ex delegatione competere Episcopis, sed iure ordinario annexi perpetuo dignitati Episcopali, nec exigitur industria personarum Episcopis, alias ita essent personales, vt eos delegare non possent.

10. Confirmatur, quia et si casus Episcopales non desinant esse tales per concessionem peculiarem factam ab Episcopo: at desinerent esse, si Constitutione Synodali concederentur Parochis, & solis illis essent referuati. Ergo similiter, et si casus Papales, non desinant esse tales, eo quod Pontifex illos semel, atque iterum concedat Episcopo, imò et si semper eos concedat Episcopo specialiter desinant esse tales per generalem Constitutionem concedentem eos in perpetuum cuiusque Episcopo, prout conceditur in decreto Tridentini.

11. Verum hæc opinio mihi non placet, perca, quæ alibi notavi, & ego assero hanc doctrinam non posse applicari in casu nostro, quia puto cum Bonacina contra Castrum Palauum, Gregorium X. in hac Constitutione reuocasse Concilium Trident. vbi supra. Itaque dicendum est, neque Sum-

mm Pœnitentiarium, neque Episcopos, neque Regulares posse absoluer ab excommunicatione incurta propter fractionem dictæ Bullæ Pij IV. & Gregorij X.

RESOL. CXXII.

An inmodatus censura Pij IV. & Greg. X. possit absolui virtute Bullæ Cruciatæ? Et asseritur privilegia Bullæ Cruciatæ nunquam censeri reuocata, etiam per Iubilæum anni Sancti, & etiam per publicationem Bullæ Cene? Et aditur Bullam prodesse Siculis, v. g. & Hispanis extra Siciliam, & Hispaniam existentibus, si alius pro ipsis Bullam suscipiat. Ex part. 12. tractat. 2. Refol. 29.

§. 1. **C**onstanter, & sine vlla trepidatione affirmatiuè respondeo, nam post dictas Bullas, fuit à Summis Pontificibus concessum privilegium Bullæ Cruciatæ, ex qua Confessarij facultatem excipiunt absoluedi à quibuscumque Censuris Pontifici referuatis eo modo, vt in dicta Bulla continetur. Imò absolute dicendum est privilegia Bullæ Cruciatæ nunquam censeri reuocata etiam per Iubilæum Anni Sancti, & etiam per publicationem Bullæ Cene, vt ego olim sustinui contra doctissimum, & amicissimum Clementem Merlinum S. Rotæ Decanum, & probat nouissimè Andreas Mendo in Bull. Cruc. disp. 1. cap. 7. per totam, & me citato Serius tom. 2. in Bullam Cruc. disp. 2. diffie. 3. §. 1. q. 9. n. 1. Fagundez, Bardot, Trullench, & aliis, quibus adde me citato Leandrum de Cens. tom. 4. tract. 2. disp. 15. q. 7. Verricelli de Apof. Mission. tr. 4. q. 93. n. 3.

2. Vnde si aliquis Siculus, verbi gratia, inueniretur tempore Conclauis Romæ, si incidisset in censuras latus à Pio IV. & Gregorio X. mittendo, vel recipiendo literas intra, & extra Conclauem, vtique in tali casu posset virtute Bullæ, quam suppono in Sicilia sumpsisse absolui à supradictis excommunicationibus incurtis; nam privilegia Bullæ quoad absolute censurarum valent pro illo anno vbique locorum inueniatur, qui sumpsit Bullam, excepto privilegio comedendi oua, & lacticiam, vt me citato tradit Andreas Mendo in Bull. Cruc. disp. 3. cap. 2. num. 6. Villalobos tract. 27. in tit. à num. 2. Rodriguez §. 1. dub. 1. Vega tom. 1. summ. cap. 43. cas. 8. & cap. 14. ces. 15. & tom. 2. cap. 7. cas. 17. Ferdinand. in exam. Theolog. mor. part. 3. cap. 9. §. 2. Anton. Gomez in explicat. Bull. cap. 3. Tuillench lib. 1. §. 1. dubitat. 5. Patet Suarez lib. 8. de legib. cap. 26. n. 4. Mouré in sum. p. 3. c. 9. §. 2. Basil. Legionens. in manuscript. expos. Bull. c. 2. num. 16. Probatum primo, quia privilegium personale adheret personæ, igitur, vbicumque sit, eo vt valet. Secundo, quia privilegium Bullæ extinguitur, vbicumque extincta persona, quod in privilegio personali est onerosum; ergo manet vbicumque, persona permanente, quod in eo est fauorabile, alioquin sustineret onus, & non commodum privilegij personalis. Tertio privilegium sine temporis limitatione concessum, in quouis tempore tenet, & concessum indefinite sumitur vniuersaliter, vt de infinitis iuris locutionibus docent Interpretes; at Bullæ privilegium non conceditur cum limitatione loci ad permanentiam, ergo vbicumque eo vt licebit, vbi etenim lex non distinguit, nec nos distinguere debemus, nisi inde aliqua turpitudine sequatur.

3. Imò aliqui plus addunt, Bullam prodesse Siculis.

Sup. hoc supra in Ref. 113. recitant ad med. §. 5. eundo.

Super his duobus in tom. 4. tr. 3. Ref. 35. 36. & 37. & in tom. 7. tr. 1. Ref. 251. §. 6. vt. cursu ad lin. 4. Sed lege eam per totam.

Sup. hoc in tom. 4. tr. 3. late in Ref. 159. & 160. §. 1.

Sup. hoc

MATTI
EXI
X
III

Resol. i. not. praterita a principio, usque ad §. vi.

culis, v.g. & Hispanis extra Siciliam, & Hispaniam existentibus si alius pro ipsis Bullam suscipiat: quia finis principalis Bullae est subsidium pecuniarum factum nostro Regi pro expensis belli contra infideles. Quod verò fiat personaliter, & praesentialiter in illis Regnis, vel interposita persona, parum videtur referre. Et hanc sententiam non esse improbabilem censuerunt ex Societ. *¶* *¶* v. doctissimi viri P. Ioannes Charon, & P. Ioannes Salas in *manuscriptis*, teste Castro Palao *tom. 4. tract. 25. punct. 2. numer. 4.* & illa docuit Quintanaduënas in *Theol. mor. tom. 1. tract. 8. singul. 4. num. 8.* vbi firmat probabile esse quemlibet Sacerdotem, vel adstrictum horis Canonicis, subditum Regis Hispaniae vti posse praedicta compositione, & gaudere Bullae privilegiis, excepto lacticiorum, & ouorum vsu, etiamsi existat extra Hispaniae Regna; & extra illa commoretur, dummodo alius pro praedicto Bullam in Hispania accipiat. Imò plus addit *singul. 5. quod Italus, Gallus, aut Anglus, aliud exteri habentes Ecclesiasticum beneficium, aut Capellaniam in Hispania, & extra illam commorantes, dummodo alius pro ipsis Bullam in Hispania sumat, ad bellicae subsidium elemosynam impendant, possint compositione praefata gaudere.* Ita ille, qui tamen postea *tom. 2. tract. 4. singul. 5. num. 5. in fine*, magis cautè, & tepidanter loquutus est, testatur tamen, quod est valde notandum ornamentum Theologiae moralis Patrem Thomam Sanchez sententiam Ioannis Salas, & Ioannis Cachon docuisse in explicatione Bullae, quam Granatae legit *dub. 8. num. 2.* sic asserentem. *At dubium graue est, an exteri, seu Hispani, qui non sunt in Hispania, sed mittunt aliquem in Hispaniam suo nomine Bullam accepturum, vel aliquis amicus existens in Hispania eis mittit Bullam, gaudeant Bulla? Et quidem licet probabile sit non gaudere: quoniam Bulla dicitur consistentibus, vel declinantibus in Hispaniam; at probabilius reputo gaudere Bulla. Ratio est, quoniam finis Bullae est contribuere Regi Philippo in subsidium belli, ad quem nihil refert, sine accipiens sit in Hispania, sine non, modo elemosynam Bulla conferat in Hispania Regi Philippo, & ad clausulam Bullae respondeo, intelligi consistentibus, vel declinantibus per se, vel per alium: quod enim per amicos facimus, per nos ipsos dicimur facere: & sic tenuit Pater Franciscus Gomez in expositione Bullae. Unde iuxta hanc sententiam omnibus fidelibus contribuentibus stipendium in subsidium belli in Regnis Philippi Hispaniarum Regis prodest Bulla. Hucusque Sanchez apud Quintanam, vbi supra *num. 3.* Et quidem hanc opinionem Sanchez, Salas, & aliorum nimis plausibilem esse non dubito, & ab omnibus vulnis expansis accipiendam, sed ego, praeterea puro non esse consulendam, neque sequendam. Et ideo illam olim reprobauit cum Castro Palao, & nunc illam refello cum Andrea Mendo in *Bull. disp. 3. cap. 2. num. 11.**

RESOL. CXXIII.

An si aliquis tempore Conclauis irretitus censura Pij IV. & Gregor. X. possit ante obtentam absolutionem ad vitandum scandalum celebrare, & Eucharistiam sumere?
 Quod à fortiori idem dicendum est de Heretico, qui non potest obtinere licentiam, vt ab haeresi absoluat.
 Idem est etiam de Sacerdote, qui alium Sacerdotem interfecit, & ne se prodatur, & crimen eius fiat manifestum, celebrat.

Et an in supradictis casibus, si tales non possint excitari ad perfectam contritionem, an teneantur alia peccata, & etiam haec reseruat confiteri, vt absoluat illos Confessor directè de aliis, & indirectè de reseruatis
 Ex part. 12. tract. 2. Ref. 30.

§. 1. S. Vpponamus aliquem tempore Conclauis non potuisse absolutionem obtinere, an inquam in tali casu, si non celebrando, vel communicando oritur scandalum, possit Missam dicere, & Communionem sumere? Dico igitur Cardinalem, vel alium existentem intra, vel extra Conclauem, si ex omissione Communionis, vel sacrificij Missae oriretur magnum scandalum, in tali casu eliciendo actum contritionis ad tuendam suam famam potest celebrare, & postea quam primum absolutionem quaerere. Et ita Doctores asseruerunt de Sacerdote excommunicato, vel irregulari, qui potest ante obtentam absolutionem, & dispensationem Missam dicere, & Communionem sumere? Dico igitur Cardinalem, vel alium existentem intra, vel extra Conclauem, si ex omissione illam contra ipsum scandalum oriretur. Ita Fragoletus *tom. 2. lib. 8. disp. 18. §. 9. num. 20.* & Gutierrez *lib. 1. can. 99. cap. 13. à num. 21.* cum aliis penes ipsos; quia datum est cuiuslibet seruari suam famam. Et ita tenetur facere ne erimen à se commissum prodeat. Imò in tali casu aliqui putant, quod si non potest se excitare contritionem habere perfectam, potest confiteri, & à Confessario absolutionem obtinere ex doctrina probabili Valerij Reginaldi *tom. 1. lib. 8. cap. 7. num. 87.* quem nouissimè sequitur ex eadem Societate Quintanaduënas *tom. 2. tract. 4. singul. 4. num. 4. 5. & 6.* & à fortiori idem docet ex Dominicanorum familia magister Serra loquens de haeretico, qui non potest obtinere licentiam, vt ab ipsa absoluat, & addit scandalum si non sumat Eucharistiam: sic itaque offerit in *2. d. 2. Thoma quest. 11. art. 4. quod si non possit facere, nec Romam ire, & instat tempus implendis praecipuum annua confessionis, & communionis, quam sine graui scandalo, aut infamia non potest omittere, poterit cuiuslibet Confessario approbato confiteri, qui illum directè absoluit à peccatis non reseruatis, indirectè absoluit à crimine haeresis. Et idem est de eo, qui misit ad Summum Pontificem, vt sui absolutionem alicui committat, & interim si non communicet, aut celebret, grauem infamiam incurrat, & scandalum magnum oriatur. Nec obstat excommunicatio, qua haereticus penitentis inmodatus est, & à qua nec in ipso casu potest confessorius absolueri: nam sicut si praedictus haereticus naturaliter & inuincibiliter oblitus peccati haeresis, quam post consensum occultè protulit, bona fide, & cum debita aliàs dispositione accederet ad Sacramentum penitentiae, & confiteretur peccata non reseruata, & absolueretur, maneret in foro conscientiae absoluitus à crimine haeresis reseruato, non obstante excommunicatione, qua est inmodatus; ita & in casu praedicto, indirectè absoluitus manebit à peccato haeresis cum onere tamen illud iterum confitendi; cum copiam Confessarij authoritatem habentis habuerit. Est & huius rei aliud exemplum de Sacerdote, qui alium Sacerdotem interfecit, & ne se prodatur, & crimen eius fiat manifestum, celebrat, & confitetur sua peccata Confessario, qui non potest illum absolueri ab excommunicatione. Hucusque Magister Serra. Nec deserta hic apponere verba Hieronymi Garziae, qui in Politica Regularium *tom. 2. tract. 10. diff. 5. dub. 6. punct. 4. n. 23.* sic ait. *Si es Sacerdote, & teme infamia, o escandalo, si no celebra, puede hazer acto de contricion, & confesio celebras, pero si piensa que no podrá, puede confesarse de todos, absoluiéndose el Confessor directè de los ordinarios, & indirectè de la Heresia, y entonces es probable opinion**

opinion sera à buena la confesion, pues la censura esta de parte del penitente que esta tal no irrita la absolucion, como lo prueban con muchos Suarez 4. tom. in 3. part. disput. 31. sect. 3. num. 9. disput. 22. num. 11. Agidius Coninch tom. 1. quest. 80. art. 4. dub. 2. num. 21. Fagundes in 3. p.cept. Eccles. lib. 3. cap. 9. num. 17. Peirinus tom. ... de Praelato quest. 3. cap. 2. nu. 16. & 17. Reginaldus tom. 1. lib. 8. cap. 6. num. 87. Lugo disp. 15. de Pœnitentia sect. 15. num. 614. Vasco sup. 8. Notandum: Lo vno porque la necesidad haze licito lo que aliàs era illicito, iuxta cap. 4. de regul. iuris. Lo otro porque no es de tal manera intrinsecamente malo, dar la absolucion à un escomulgado, que ne se pueda cobonestar en algun caso, y el presente loes bastante, pues no se ha de presumir de la piedad de Nuestra Santa Madrela Iglesia, que con tanta piedad trata sus hijos, querer les negar en este caso cosa tan necessaria como es l'absolucion, a mas de que comè dixè Angelus verb. Confessio 5. num. 10. La escomunion non haze de tal suerte incapaz de absolucion al hombre, que totalmente la anule, como lo prueba el mismo Reginaldo lib. 6. cap. 5. sect. 6. numer. 172. propof. 3. 4. & 5. y como el escomulgado puede recibir los demas Sacramentos, como lo aduierde Vasquez tomo de peccit. tract. de excommunic. dub. 4. num. 7. vero con todo esso no dexa de ser muy probable lo dicho. Hæc ille. Quæ quidem omnia militant, & procedunt à fortiiori in casu nostro, non enim sumus in casu hæresis, de quo ego alibi.

RESOL. CXXIV.

Magis firmatur, & declaratur doctrina superius adducta.

Et adducitur aliquos negare etiam excommunicatum occultum posse extra mortis articulum communicare, etiam si vergeat scandalum infamia, &c.

Sed difficultas est in eo casu, an possit etiam confiteri?

Et explanatur quod Sacerdos celebrans saltem post consecrationem, si recordetur excommunicationis, & non possit ab ea liberari, debet profequi.

Imo in dicto casu, etiam ante consecrationem potest pergere, si timeatur grave damnum. Ex part. 12. tra. 2. Ref. 31.

§. 1. Ed vt magis clarescant ea, quæ in Resolutione Superiori à nobis dicta sunt, sciat amicus Lector aliquos negare etiam excommunicatum occultum posse extra mortis articulum communicare etiam si vergeat scandalum, infamia, &c. ita Sotus in 4. distict. 12. quest. 1. art. 5. Sylvest. verb. excommunic. 3. casu 3. Rosella & Couarn. apud Hentiq. lib. 8. de Euchar. cap. 47. §. 4. lit. Q. Ipse tamen putat posse in casu grauis infamiae, & scandali semel, aut bis cum contritione, & tremore: Sed, qui semel admittit pro eo casu non video, cur non possit toties quoties eadem necessitas vergeat. Vnde ego puto cum communi sententia posse urgente necessitate communicare, & celebrare absque absolucione à censura (an vero possit, aut debeat confiteri postea videbitur.) Ratio est, quia præceptum Ecclesiæ, quæ censuram imponit, non censetur cum tanto dispendio obligare. Ita Suar. tom. 4. disput. 3. sect. 3. numer. 6. & de censuris, disp. 10. sect. 3. num. 9. Coninch, disp. 8. nu. 107. & alij apud ipsos. Confirmatur à simili de audienda Missa, à qua etiam priuar excommunicatio, & tamen excommunicatus occultus, qui non potest obtinere absolucionem potest audire Sacrum in prædicta necessitate vitandi scandali aut infamiae. Confirmatur

Tom. IX.

vlterius, quia Sacerdos celebrans saltem post consecrationem, si recordetur excommunicationis, & non possit ab ea liberari debet profequi, vt docet D. Th. 3. p. 9. q. 38. art. 6. add. 2. & in 4. dist. 17. & alij; Imò & ante consecrationem posse pergere si timeatur graue damnum, ex hoc autem constat celebrare, aut communicare cum excommunicatione non esse intrinsece malum, vt notauit Lugo supra nu. 100. Quæ adeo etiam poterit, licet recordetur ante inceptioem Missæ si similis necessitas vergeat.

2. Sed difficultas est, an in eo casu possit etiam confiteri? Ad hoc dubium me citato sic respondet, heu quondam dimidium animæ meæ Sapientissimus Pater Ioannes de Dicastillo inter præstantissimos inclitæ Societatis Iesu Theologos nemini secundus de Sacram. tom. 1. tract. 4. disp. 9. post dub. 7. in dub. Incidenti nu. 128. vbi sic ait. Qui enim putant excommunicatum non præmissa absolucione à censura non posse valide absolui à peccato, consequenter dicunt illum hominem communicare cum contritione, non tamen posse confiteri. Ita Vasq. tom. 4. q. 9. art. 3. dub. 9. num. 8. & alij apud Suarium sect. illa 3. num. 1. Syluius Addit. ad 3. p. q. 20. art. 2. & alij apud Dianam supra, & tract. 4. tertie partis resolut. 78. vbi plures refer negantes valere absolucionem à peccatis non præmissa absolucione à censura, si quam habeat penitens, putant enim deficere Iurisdictionem in Confessario, quia ob censuram subtrahitur excommunicatus ab eius Iurisdictione, qui vero putant valere absolucionem à peccato sine absolucione à censura, consequenter affirmant. Ita Suarez supra nu. 61. Diana supra cum alijs, Lugo supra n. 102. Sanchez lib. 2. Decalogi cap. 8. n. 5.

3. Obicit sibi Lugo num. 103. excommunicationem per se prohibere receptionem cuiuslibet Sacramenti, per accidens autem homo excusatur ratione necessitatis, cum sufficienter occurratur per communionem non erit necessarium, atque adeo erit illicitum confiteri. Respondet recte eo ipso quod licita sit Communio fore etiam licitam Confessionem, imò debitam si adsit conscientia mortalis non reseruati, (nisi ex alio capite excusetur) vt ea ratione quoad fieri possit seruetur præceptum diuinum præmittendi Confessionem mortalium ante communionem. Quia vero contraria opinio Vasquij, & aliorum probabilis est, poterit excusari qui sequitur eam opinionem, & communicare sine Confessione, vt etiam fatetur Lugo, verum hoc generale est pro casibus in quibus sunt diuersæ opiniones probabiles. Persistendo vero in nostris principijs si forte in nostro casu non sint alia peccata non reseruata eaque propter cessaret obligatio confitendi adhuc existimo cum eodem Lugene probabile quod possit fieri confessio venialium, vel mortalium in alia Confessione olim legitime dictorum, vt ea ratione indirecte absolueretur à reseruatis atque hoc puto habere locum non solum quando quis post adhibitam diligentiam, vel difficile excitaretur ad contritionem, vel valde dubitat, an eam sit executus, tunc enim etiam puto teneri per accidens (sicut in casu quo non erat censura dictum est) sententiam Lugonis locum habere etiam si speret posse vti, & viuatur contritione. Non enim credendum est quod urgente necessitate communicandi velit adhuc Ecclesia obligare, ne constet. Sed quod maneat cum onere habendi contritionem perfectam, quam non ita facile habebit homo non ita pridem propter delicta excommunicatus. Huc vsque Dicastillus.

4. Itaque dicendum est in tali casu censurarum posse absolui indirecte à reseruatis, & directe à non reseruatis, maxime quando excommunicatio est tolerata; tunc enim absoluitur ab habente Iurisdictionem, ac proinde valide, si cætera ad sunt requisita, sicut, quando quis absoluitur à non reseruatis directe

Sup. his seq. in hoc 8. in tom. 1. tr. 3. Refol. 162. cursum cum eod. D. Th. hic citato, prope finem s. r. vers. Si quis ante, &c.

Sup. hac diff. sic in Refi. not. seq.

Quæ hunc inueniuntur in tom. 1. tr. 4. Ref. 38. & in Ref. 35. & ibi in tr. 5. in Ref. 14. 8. Sed quid & seq. & in fin. resolut. 27. & in Ref. 34. & in tom. 5. tr. 1. Ref. 18. per totam, & vt melius terminare possit hanc quest. lege in to. 1. tr. 5. doctrinam; Ref. 32. & aliarum Ref. & §. eius annot. & vide etiam hic supra doctrinam præcedentis ref. & si placet etiam aliarum eius secundæ not.

& indirecte à referuatis, ob inculpabilem obliuionem omiſſis. Ratio eſt quia pro tali caſu impeditur, loquimur enim in caſu maximæ neceſſitatis, cumque excommunicatione ſolum impediatur ſuſceptionem Sacramentorum ex lege, & institutione humana Eccleſiaſtica. Leges autem humanæ etiam Eccleſiaſticæ non cenſentur obligare in caſibus vrgentiſſimis, & maximæ neceſſitatis; ita lex hæc excommunicationis probabiliter cenſeri poteſt in tali caſu non obligare. Atque eſt doctrina Suatij diſp. 31. ſect. 3. num. 6. vbi expreſſe docet quoties excommunicatus, qui non poteſt abſolui ab excommunicatione, accipere poteſt licite Sacramentum Eucharistiæ, poſſe etiam licite recipere Sacramentum penitentiæ, quantum eſt ex parte excommunicationis, nec enim minus poteſt in vno, quam in alio Sacramento: ſuppoſita verò neceſſitate, quæ honeſtat ſuſceptionem Eucharistiæ, non obſtante excommunicatione etiam honeſtate poteſt Confeſſionem. Imò hic ordo eſt maxime conſentaneus Iuri naturali diuino præmittendi Confeſſionem antè Communionem. Vnde ſi Eccleſia pro eo articulo neceſſitatis, vel non potuit, vel noluit prohibere excommunicationem Eucharistiæ, nec etiam Confeſſionem cenſetur prohibuiſſe.

5. Et ideo non deſeram hic apponere verba Martini Perez de Sacram. matrim. diſput. 50 ſe. 8. rem. 4. ſic aſſerentis. Dico tertio etiam licere in tali euentu, prædictam abſolutionem dare, tamenſi caſus referuatus habeat excommunicationem annexam, ita communiter Doctores. Ratio eſt, quia excommunicatione non facit incapacem abſolutionis ipſum penitentem, ſi bona fides intercedat, ſed tantum efficit, vt non poſſit licite abſolui à peccatis, quin prius abſoluatur ab excommunicatione. Quando autem adeſt neceſſitas, ſicut poſſet tunc communicare, & recipere Eucharistiæ, ita etiam poterit conſiteri, quia eodem præcepto vtrumque eſt prohibitum. Tunc ergo melius erit, ſeruare ordinariæ modum de Iure diuino, præmittendo videlicet Confeſſionem antè Communionem. Neceſſitas autem, & rationabilis cauſa eſſet conſtituendi in Paſchate, vel communicandi, itaut ſi omiſſeretur, periculum eſſet infamiæ propriæ, vel ſcandali aliorum. Quod totum intellige quoque, ſi Superior non poſſit adiri, quia ſi poteſt, debet prius adiri; alioqui eſſet illicita talis abſolutio. Vnde ex his omnibus patet Cardinalem vel alium Conclauſtam cenſuratos ex fractione Bullarum Pij Quarti, & Gregorij XV. ſi timeant ſcandalum, & infamiæ non celebrando, vel communicando, poſſe conſiteri cum Confeſſario Sacri Conclauis vel cum alio; & ab illo à peccatis abſolui, dummodo poſtea abſolutionem à Summo Pontifice obtineat à Cenſuris incurſis.

RESOL. CXXV.

An in caſu ſupradicto Cardinalis, vel Conclauſta cenſuratus, poſſit ad vitandum ſcandalum conſiteri aliqua peccata, non expreſſa fractione Bulla Pij IV. & Greg. XV. vel teneatur conſiteri inferiori omnia peccata tam non referuata, quam hanc cenſuram referuata?

Et alius ſimilis caſus proponitur in textu, & à linea ſeconda huius Reſolutionis. Ex p. 12. tr. 2. Ref. 32.

Sup. hac dif. ſe. in tom. 1. tr. 5. Ref. 32.

§. 1. **R**eſolutio huius difficultatis pendet ex alia, an quando ad vitandum ſcandalum penitens innotatus aliqua Cenſura, & caſu referuato conſitetur inferiori Sacerdoti, teneatur conſiteri

omnia peccata tam referuata, quam non referuata.

2. Et affirmatiuè reſpondit Silueſter verb. conſeſſ. num. 26. Toletus lib. 3. cap. 8. num. 3. Suarez diſputat. 31. ſect. 2. num. 4. & 6. Angel. verb. conſeſſ. 5. num. 5. Nauar. in cap. conſideret, de penit. num. 10. & Medina Cap. de penit. quaſt. 13. quos omnes ſic reſert, & ſequitur Fagundez de præc. 2. lib. 8. cap. 3. num. 13. dicens, oppoſitum eſſe omnino improbabile.

3. Sed contra Fagundez exiſtimo negatiuum ſententiam ſatis probabilem eſſe. Et ideo Cardinalis Lugo de Sacram. penit. diſputat. 10 ſect. 6. num. 74. ſic ait. Dupliciter poteſt contingere hic caſus. Primo quod penitens adeat prius Confeſſarium inferiorem, qui non poteſt abſoluerè à referuatis, & tunc certum eſt non poſſe inferiorem abſoluerè ab aliis, niſi quando penitens eſt in neceſſitate conſtituendi, vel ſumendi Eucharistiæ; tunc autem an poſſit, & debeat conſiteri inferiori, & an debeat conſiteri etiam referuata, an vero ſola non referuata, & an id locum habeat etiam quòd peccatum referuatum habeat excommunicationem referuata diximus latè d. 1. de Euct. ſect. 5. vbi probabile dixi, quod poſſet & deberet conſiteri inferiori ante Communionem, & ſola non referuata, & hoc licet haberet excommunicationem referuata. Ita Lugo, quem omnino videbis loco de Eucharistià a. 2. num. 6. vbi doctè reſpondet ad omnia argumenta contrariæ ſententiæ, & adducit me etiam citato plures Doctores tam veteres quam recentiores, hanc ſententiam tenentes, quibus ego nunc addo doctum Patrem Andream Mendo, in Bullam Cruciatæ, diſputat. 23. cap. 32. num. 24. vbi ſic ait, Probabilius eſſe ſubditum habentem referuata, & ex neceſſitate conſitentem cum Sacerdote inferiori non teneri propalare in Confeſſione referuata peccata, quorum ille Iudex non eſt, ſed dumtaxat non referuata à quibus directè abſoluatur, & à referuatis indirectè, ſic ille. Idem etiam docet Torreblanca in præc. lib. 14. cap. 11. num. 42. per hæc verba Habens caſum referuatum urgente neceſſitate communicandi, vel celebrandi ad vitandum infamiæ grauem ad ſummum ſolum tenetur conſiteri peccata non referuata conſeſſario non habenti poteſtatem ad referuata. Nam cum certum ſit penitentem non abſolui poſſe à referuato, ad aliud non erit vilis Confeſſio referuati quam ad ſe diſſamandum coram Confeſſore, & non leue onus erit penitenti ad conſitendum bis idem peccatum. Huc vſque Torreblanca, & nouiſſimè Doctus Pater Leander de Sacram. tom. 1. tract. 5. diſputat. 12. quaſt. 73. & tandem Ioannes de Sonia in Epilogo ſummarum. p. 2. tract. 1. ſect. 6. p. dub. circa caſus referuatos in ſin. ſic ait, Habens caſus referuatos urgente neceſſitate communicandi ſcilicet, ad vitandam grauem infamiæ poteſt conſiteri tantum peccata non referuata, vel poteſt elicere actum contritionis. Et ſic communicare abſque præuia conſeſſione, ſi peccata referuata habeant excommunicationem annexam, poteſt conſiteri, & ſic communicare, vel ſi eſt tantum arrius, poteſt conſiteri inferiori Sacerdoti peccata non referuata. Hæc ille, rationes verò pro hac ſententia inuenies apud Cardinalem Lugo vbi ſupra loco cit. de Eucharistiæ in reſponſionibus ad Argumenta contraria, itaque in caſu noſtro Cardinalis vel Conclauſta cenſuratus ex fractione Bullarum Pij Quarti, & Gregorij X. ſi ad vitandum ſcandalum deberet celebrare, vel communicare, poſſet probabiliter conſiteri ſolum alia peccata abſque expreſſione fractionis, & incurſionis cenſuræ dict. Bullarum, & à Confeſſario S. Conclauis, vel

vel alio absolutionem Sacramentalem obtinere. Et hanc sententiam ipsi mei aduersarij probabilem putant, vt Amicus in *Curs. Theolog. tom. 8. disp. 13. sect. 10. num. 211.*

RESOL. CXXVI.

An excommunicatio lata à Pio IV. & Greg. X. possit absolui non solum, vt ipsi asserunt in articulo, sed etiam in periculo mortis?

Et explanatur, quod necesse sitas periculi mortis existimatur moraliter tanquam extrema.

Et docetur omnibus parturientibus, aut proficiscentibus ad bellum posse tempore interdicti ministrari Eucharistiam, & absolui à quocumque Sacerdote etiam non approbato ab omnibus casibus, & censuris, &c. Ex part. 12. tract. 2. Ref. 33.

§. 1. Existimant Doctores plures distingui articulum mortis à periculo, ita vt putent articulum mortis strictè intelligi, & sumi pro solo vero mortis articulo, qui tunc tantum contingit, quando mors est in fieri, & ita certa sit, & ferè inuitabilis; siue hoc proveniat ex causa naturali, vt morbo, siue ex causa violenta, vt si quis sit morte plectendus: periculum verò mortis dicitur, quando in tali casu mors hominibus solet frequenter contingere. Vnde est, vt dicant, facultatem eam, quam diximus in articulo mortis competere cuilibet Sacerdoti, vt possit ab omnibus censuris, & casibus referuatis absoluerè, valere tantum pro ipso mortis articulo; non verò pro periculo. Quorum ratio est, quia videlicet iura ipsa, ex quibus colligimus hanc facultatem, loquuntur de solo articulo, vt proinde non videantur extendenda ad mortis periculum. Ita Sotus in 4. disp. 18. quest. 4. art. 4. col. 4. vers. Queris autem. Canus part. 5. de Pœnit. Valentia 4. tom. disp. 7. q. 10. punct. 2. col. 6. Mandos. in praxi Signatura, tit. Confessionale, fol. 55. n. 1.

2. Sed ego alibi in p. 3. & 8. affirmatiuè sententia adhaesi, & nunc adhaereo. Dico itaque in nostro casu non solum in articulo, sed etiam in periculo, mortis posse Sacerdotem absoluerè, & ratio est, quia licet in rigore articulus mortis, aliquo modo distinguatur à periculo mortis; cum articulus mortis solum detur, quando ex ægritudine prudenter timetur mors; periculum verò mortis, cum datur occasio, in qua frequenter homines pereunt, & quam non possunt commodè vitare, qualis est pugna campalis, seu navalis, in præfenti tamen materia, idem est articulus mortis, & periculum illius; vt habetur in cap. Eos, qui de sent. excomm. Et ratio ipsa dicitur: nam mortale periculum perinde existimari debet, & in malis ita cauere sicut euentus ipse: nam propterea dictum est; Qui amat periculum peribit in illo; ergo necessitas periculi mortis existimatur moraliter, tanquam extrema. Et ita hanc sententiam tenent Doctores, quos me citato asserit & sequitur Leander de Sacramentis, tom. 1. tract. 5. disp. 11. quest. 17. Lezana tom. 5. in Mari Magno Minorum, §. 24. num. 58. Quintanadueñas in Theol. moral. tom. 2. tract. 8. singular. 3. Martinus Perez de Sacram. Pœnit. disputat. 43. sect. 4. num. 7. Cardinalis Lugo de Sacram. Pœnit. disputat. 18. sect. 2. num. 21. Hurtadus disputat. 10. difficult. 9. Coninch. de Sacram. disputat. 8. num. 16. Tancedi in qq. moral. tract. 5. disp. 2. quest. 17. Tamburinus in Decal. lib. 2. cap. 1. §. 8. num. 7. Bertrandus Loth. in Resol. Theol. 1. quest. 1. art. 9. Garzias in Polit. Regul. tom. 2. tract. 10. diffin. 5. dub. 6. punct. 5. num. 26. Mazuchellus de eas. reseru. disp. 1. quest. 3. difficult. 25. n. 88. Andreas Mendo in Bull. Cruc. disp. 27. cap. 3. n. 24.

Suarez tom. 4. disp. 26. sect. 3. n. 3. Henriquez lib. 3. de Pœnit. cap. 11. num. 3. in Gloss. lit. Q. Bardi in Bull. Cruc. part. 1. tract. 6. cap. 6. sect. 2. num. 10. Gallego de Vera in Bull. Cruc. c. 9. dub. 105. & me citato Vericelli de Apost. mission. tract. 9. quest. 1. §. 8. num. 1. & Machadus tom. 1. lib. 1. part. 1. tract. 1. docum. 3. num. 2. vbi sic ait: Llanase articulo verdadero de la muerte el tiempo en que la enfermedad aprieta de manera, que prudencialmente se puede iuzgar, que el enfermo está ya cercano a la muerte. Y segun la mas comun, mas piedosa, y recebida doctrina, aunque impugnada per algunos Doctores, se entienda tambien del articulo moral de la muerte, que es quando alguno se halla en ocasion, que traiga consigo peligro probable de muerte, como sucede en el parto de la muger, entrar en alguna batalla, nauuegar por mares tempestuosos, passar algun rio caudaloso, y otros casos semejantes, en que prudencialmente se puede temer algun peligro de muerte. Ita ille, & communiter DD. quibus nouissimè adde Gibalini de Cens. disp. 7. q. 14. Confess. 4. & 5. vbi n. 3. docet tempore interdicti posse ministrari Eucharistiam omnibus parturientibus, aut proficiscentibus ad bellum, quia licet non sint in articulo, sunt tamen in periculo mortis; Et ideo Hinoiola in Dir. decis. Regul. verb. infirmus, §. circa absolutionem, fol. 306. docet absque vlla distinctione omnes parturientes posse absolui à quocumque Sacerdote, etiam non approbato ab omnibus casibus, censuris, &c. sed hæc opinio circa parturientes ibi absolutè prolata olim mihi non placuit; nec placet doctissimo Patri Mendo vbi sup. num. 34.

olim in to. 1. tr. 5. Ref. 5. & in aliis eius annot.

RESOL. CXXVII.

An qui in periculo, vel articulo mortis fuit absolutus à censura incurfa propter violationem Bullæ Pij IV. & Gregor. X. reuocatur postea si conualuerit, se presentare coram Pontifice?

Et noua opinio effertur, sed non approbatur. Et quid si virtute Cruciatæ quis absolutus fuisset, in supradicto casu? Et difficultas adhuc superest, si in supradicto primo casu postea conualuerit, intra quod tempus teneatur se presentare coram Pontifice? Ex part. 12. tract. 2. Resolut. 34.

§. 1. Affirmatiuè respondeo ex doctrina communi Doctorum asserentium, quod absolutus in articulo mortis ab aliqua censura Papali, si conualecat, teneatur se Pontifici presentare, nam alias in eadem excommunicatione reincidentet. Probatur ex cap. eos, qui de sent. excomm. in 6. & ita docet Vasquez in 1. part. tom. 4. quest. 93. art. 2. dub. 6. numer. 15. Hurtadus de cens. disputat. 11. difficult. 13. Martinus Perez de Sacram. Pœnit. disputat. 43. sect. 4. num. 7. Cardinalis Lugo de Sacram. Pœnit. disputat. 20. num. 201. Sanchez in Summa tom. 5. lib. 2. cap. 23. num. 31. & Granadus in 3. part. tom. 2. controu. 7. tract. 10. disputat. 7. num. 14. vbi sic asserit Petet aliquis, ad quem finem se debeat presentare penitens, qui iam absolutionem obinuit. Responderetur, si peccatum à quo quis est absolutus ratione periculi mortis, aut alterius impedimenti, habeat annexam excommunicationem à iure, vel ab homine, à Papa, vel Episcopo, teneatur, cessante impedimento, se presentare superiori, vt constat ex cap. Eos, qui de sent. excomm. in 6. non quidem, vt ab illa absoluaatur iterum, & colligitur planè ex cap. Quamuis, & cap. de cetero, de sent. excomm. sed vt conuenientem medicinam adhibeat Superior, & si oportuerit, satisfactionem imponat,

Sup. hæc asseritione in to. 5. tr. 1. Ref. 196. §. 1. ante medium, & in Ref. 201. & 202. §. 1. & signanter §. 2. & in Ref. 204. ante mediu §. 1. vers. infra. per. & ibi in tr. 8. ref. 26. §. penult. & in to. 1. tr. 4. Ref. 44. §. vltimo. paulo post initium, vers. Solum aduertere, & ibi in tr. 5. Ref. 13. §. 1. post mediu, vers. Notandum est. & in Ref. 39. §. penult. & vlt.

imponat Et alioqui incidit in excommunicationem non in præteritam, sed in aliam, ob nouam inobedientiam. Ita Granadus.

Alibi in Re-
sol. vlt. not.
præteritæ, &
in cod. s.

2. Sed his non obstantibus ego alibi pro negativa sententia adduxi Navarrum, Millardum, Coelestinum, & Texedam, quorum sententiam probabilem putat Garzias in *Polit. Regul. tom. 2. tract. 10. difficul. 5. dub. 5. punct. 6. num. 38.* quibus adde Carolum Lambertum in *Decisibus Bononiensibus ann. 1640. mensis Augusti cas. 28.* me citato Tancred. *99. moral. tract. 1. disput. 2. quæst. 58.* & me citato Iosephum Ianuarium de *cas. res. Resolut. 12.* Probatur ex Concilio Tridentino *sess. 14. cap. 7.* vbi hæc habet: *In eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, vt nulla sit reseruatio in articulo mortis. Atque ideo omnes Sacerdotes, quoslibet penitentes à quibusvis peccatis, & censuris absoluerè possunt, &c.* Si ergò absolutus à casibus reseruatis, non tenetur adire Superiorem secundum communissimam sententiam: ergò neque absolutus à censura reseruata: sicut enim cessat reseruatio à casu, ita à censura per hæc verba Conc.

3. Confirmatur, nam si alicui delicto esset excommunicatio annexa, & nulli esset reseruata, & absolueretur à confessario inferiori, talis excommunicatus non teneretur se presentare superiori, vt patet; sed in articulo, vel periculo mortis nulla est reseruatio, ex Trident. ergò absolutus à tali Censura, est absolutus à censura sine vlla reseruacione: & consequenter non tenetur se presentare. Nec obstat *cap. Eos qui*, superius adductum, nam textus ille loquitur cum excommunicatis deductis in foro fori, non vero de non denunciatis. Verba text. hæc sunt. *Eos qui à sententia Canonis, vel hominis (cum ad illum, à quo alias de iure fuerant absoluedi, nequeunt propter imminentes mortis articulum, aut aliud impedimentum legitimum, pro absolutiois beneficio habere recursum) ab alio absoluedunt, &c.* Si cessante postea periculo, vel impedimento huiusmodi, se illi, à quo his cessantibus, absolui debebant, quam citò commodè poterunt, contempserint presentare, mandatum ipsius super illis, pro quibus excommunicati fuerunt, humiliter recepturi, & satisfacturi prout iustitia suadebit: Decernimus (ne sic censuræ illudantur Ecclesiasticæ) in eandem sententiam recidere, ipso iure, &c. Vbi nota illa verba: *Se illi à quo his cessantibus absolui debebant.* Non dixit sine his neque ante hæc, sed his cessantibus; ergo loquitur cum illis tantum, qui absoluti in mortis articulo, debent à Superiore excommunicatores absolui; sed hi sunt tantum deducti, seu denunciati excommunicati, hi enim absoluti ratione periculi in foro conscientie debent à superiore absolui transacto periculo, in foro fori, vt patet: ergò cum his tantum loquitur, & non cum excommunicatis, & non deductis. Nisi velis dicere cum Millardo loco citat. hoc omnis se presentandi coram superiore, non amplius habere locum post Concilium Tridentinum, & sic cessare ex vi verborum Concilij, cum nulla sit reseruatio. Cæteræ rationes, & responsiones ad plures alios Canones, videbis apud Ianuarium *vbi sup.*

4. Verum licet hanc sententiam non audeam

tanquam improbabilem damnare, tamen, quia difficiliter recedo à sententiis communiter receptis non discedo ab opinione affirmatiua, quam præter Doctores cit. tenet Pater Leander de *Sacram. tom. 1. tract. 5. disput. 13. quæst. 70.* & me citato Marcus Serius *tom. 2. de Bull. Cruc. disput. 1. difficult. 10. §. 8. quæst. 33. ad num. 7.* & me citato Garzias in *Polit. Regul. tom. 2. tract. 10. difficult. 5. dub. 6. punct. 6. numer. 34.* In vno tamen casu sententiæ negativæ adhererem, videlicet, quando in nostro casu absolutio in articulo mortis fuisset largita vigore Bullæ Cruciatæ, vt superius probatum est, posse fieri, nam absolutus cum Bulla Cruciatæ à casibus Papalibus in articulo mortis nullam obligationem habet se presentandi coram Pontifice, vt optimè obseruat Leander, & Serius *dato vltimo num. 8. vbi supra*, Andreas Mendo in *Bulla Cruciatæ, disput. 22. cap. 1. num. 20.* Garzias *vbi supra numer. 38.* in articulo Bardi in *Bulla Cruciatæ part. 2. tract. 6. cap. 6. sect. 1. num. 3.* Trullench in *Bulla Cruciatæ lib. 1. §. 8. cap. 2. dub. 5.* Ludouicus à Cruce de *Bulla Cruciatæ disp. 1. vlt. cap. 3. dub. 14.* Et alij communiter, & idem dicendum esset si in nostro casu penitens absolueretur virtute Iubilæi, vel virtute priuilegiorum Regularium, sed nos supra firmauimus cum Bonacina, Regulares non posse absolueri à censura lata in constitutione Pij IV. & Gregorij X. de quibus loquimur.

5. Itaque vt dictum est, qui ab hac excommunicatione Pij IV. & Gregorij X. absolueretur in articulo mortis, difficultas est, si postea conualuerit intra quod tempus teneatur se presentare coram Pontifice, Martinus Perez de *Sacram. Penit. disp. 24. sect. 4. num. 6.* putat intrâ triduum sic enim ait, *Non displicet, quod graves Doctores dicunt, non fore dilationem grauem, quando intrâ triduum Sacerdos confiteatur. Nam modo præcipitur cap. Eos qui, de sententia excommunicationis in 6. quod illi, qui in articulo mortis absolueduntur ab excommunicatione reseruata postea si conualuerint, debeant cum primùm commodè possint, recurrere ad Superiorem, alioquin reincidant in censuram: & tamen non iudicabuntur reincidere, qui intrâ triduum data commoditatis recurrerint. Et ratio est in nostro casu, quia non videtur magis strictè explicanda illa dictio, quamprimum; quia non videtur illa breuis dilatio grauius opponi fini, aut præcepto Tridentini.* Ita Perez.

6. Sed mihi videtur magis strictè, & rigorosè receptum esse illud *Quamprimum.* Concilij Tridentini, quam *dicti cap. Eos qui*; Et ideo puto hoc casu prudentis arbitrio remittendum esse, intrâ quod tempus vt verificentur illa verba, *Quamprimum absolutus à censura reseruata debeat se coram Superiore presentare*, consideratis & prudenter perpenis omnibus circumstantiis, personæ, valetudinis absentie à Romana Curia, &c. Et ita docet ex Nauarro *Auila de Cens. part. 2. cap. 7. disp. 3. dub. 4.* & Leander de *Cens. tom. 4. tract. 2. disput. 17. quæst. 68.* Sanchez in *summ. tom. 1. lib. 1. cap. 13. num. 25.* & Henriquez *lib. 13. cap. 29. num. 2.* Sayrus de *Cens. tom. 1. lib. 3. cap. 28. in fine*, & sufficet quidem non adesse negligentiam, vel fraudem.

In indice primo huius Tom. 9. lege Apendicem ad hunc Tract. 7. Vbi inuenies alias multas Diffic. mistas, & dispersas per alios Tom. Tract. & Res. quæ simul pertinent ad hunc Tract. 7. de Potestate, & Priuilegiis. S. R. E. Cardinal. &c.

TRACTATUS